

adidas
Kwidzyn, ul. Tęczowa 1d
tel. 0 601-66-35-99

OKNA PCV i drewnoklejone
DRZWI zewnętrzne i wewnętrzne
- drewniane, PCV i metalowe
PARAPETY

"GREGOR"
ul. Bratostwa Narodów 54
82-500 Kwidzyn, tel. 055 279 25 09

RATY MONTAŻ SERWIS POMIARY

Jak zmniejszyć podatki? To proste!

Kup samochód w LEASING-u

Volant DEALER

SZEROKA GAMA MODELI

FIAT

Kwidzyn ul. Polna 1 tel. 279 50 28

Minimum dokumentów
Maximum zadowolenia

nie czekaj aż Cię inni wyprzedzą...

279-58-09

RACOMM... A TAKŻE DOSTARCZAMY

INTERNET

www.kwidzyn.top.pl

simplus

82-500 Kwidzyn, ul. Tęczowa 1c
tel. (055) 279-53-27
0 601 630481

KURIER
DZIENNIK POWIATOWY
widzyński

TYGODNIK

ROZK
AUTORYZOWANY DEALER

era
GSM

KWIDZYN UL. TARGOWA 26
tel.-fax (0-55) 279 32 45

KWIDZYN, SUSZ, SADLINKI, GARDEJA, PRABUTY, KISIELICE, RYJEWO

ROK VII • NR 42/380 • TEL.FAX 279-30-59, TEL. 279-22-64 • 15.10.1998 R • ISSN 1232-0099 • INDEKS 324965 • CENA 1,10 zł

Salony Meblowe
Synak Meble

Kwidzyn, ul. Toruńska (055) 279-50-38, 279-50-39

Mamy radnych miasta, gminy i powiatu
FREKWENCJA WYBORCZA W KWIDZYNI WYNIOSŁA 44,6%
Nieoficjalne wyniki i nazwiska nowych radnych na stronie 12

Kradzież w banku

Dwóch mężczyzn, prawdopodobnie narodowości ormiańskiej, dokonało kradzieży 2200 zł z Banku Spółdzielczego przy ul. Warszawskiej w Kwidzynie. str. 3

Dzwon, zegar i iluminacja

Kilka miesięcy temu zakończono remont wieży katedralnej, a dziś podziwiać możemy również dzwon, zegar oraz wspaniałe podświetloną katedrę. str. 11

Firma **J. Cęglowski**

OPONY DO SAMOCHODÓW OSOBOWYCH, DOSTAWCZYCH, CIĘŻAROWYCH I POJAZDÓW PRZEMYSŁOWYCH

OPONY ZIMOWE

DO KOŃCA PAŹDZIERNIKA

RABAT 7%

KWIDZYN ul. Młynarska 4, tel. (055) 279-73-63

ZASZCZEP SIĘ PRZECIWKO ŻÓLTACZCE

Kolejna bitwa z WZW

Jesienią tylko liście będą żółte - pod takim hasłem odbywać się będzie kolejna tura szczepień przeciwko żółtaczce zakaźnej, czyli wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. Szczepienia odbędą się w dniach 21-24 października oraz 18-21 listopada.

Jak twierdzi kierujący akcją doktor Paweł Maciejewski, dotychczasowe akcje oraz obowiązkowe szczepienia niemowląt przeciwko WZW typu B już przyniosły efekty. W roku 1995 Terenowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kwidzynie badała 50 przypadków zachorowań na WZW. W roku 1996 stwierdzono 27 takich przypadków, podobnie jak w roku ubiegłym. W tym roku do końca sierpnia zanotowano jedynie 6 zachorowań.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B nazywane jest często żółtaczką wsześcienną, najczęstszą bowiem wirus zostaje przeniesiony przez zakażoną krew lub skażone nią narzędzia stosowane w trakcie zabiegu medycznego. WZW typu B można zarazić się innymi w stomatologa, u kosmetyczki czy podczas wykonywania modnego obecnie tatuażu. Źródłem zakażenia mogą być osoby, które nie mają objawów choroby, czyli nosiciele. cd. na str. 7

IZBA PRZYJĘĆ JAK MARZENIE

Nie tylko w serialu „Ostry dyżur”

Po wielu latach Szpital Miejski w Kwidzynie doczekał się izby przyjęć z prawdziwego zdarzenia. Dzięki środkom przekazanych przez kwidzyński samorząd udało się wyremontować najbardziej zaniedbaną część kwidzyńskiego szpitala.

Przejęcia wstęgi dokonuje Mirosław Górski ed. na str. 8

Nieprzewidywalne Rodło

Miłą niespodziankę sprawili piłkarze kwidzyńskiego Rodła. Nasi zawodnicy pokonali w Kowalewie miejscowy Promień 2:0(0:0). str. 13

Gananie beana jeszcze przez miesiąc

Beani w ILO są ścigani przez maturzystów do czasu chrztu, którego termin wyznaczono na 13 listopada. Wtedy obcięte zostaną im... uszy. str. 4

Przedsiębiorstwo Auto Van s.c.

SZYBY SAMOCHODOWE, CZĘŚCI ZAMIENNE SPRZEDAŻ - MONTAŻ

Przy zakupie amortyzatorów SACHS I DELCO MONTAŻ GRATIS!!!

KLOCKI, SZCZĘKI, TARCZE HAMULCOWE FIRMY BENDIX

10% RABATU NA UKŁADY WYDECHOWE

82-500 Kwidzyn, ul. Kościuszki 49A (naprzeciw Komendy Rejonowej Policji) tel./fax (055) 279-33-13

Zapraszamy do współpracy warsztaty. **WYSOKIE RABATY!**

R E K L A M A

LUNAR

drzwi i bramy p.poż. UNIMA

82-500 Kwidzyn, ul. Toruńska 36, tel./fax (055) 279-63-31

- bramy garażowe
- okna PCV
- rolety, żaluzje
- drzwi antywłamaniowe GERDA
- drzwi PORTA
- podłogi szwedzkie
- okna drewnoklejone DANLUX

ALARMY

AUTOALARMY

ZNAKOWANIE POJAZDÓW

RABATY

AUTORYZOWANY SERWIS

Kwidzyn, ul. Staszica 52
tel. 090 536-150, 0602 67 80 81

TELE 444

Owocne połączenie

Tęraz możesz nabyć kartę aktywującą przyjeżdżając, cyfrowej sieci Plus oraz z nowym, niezawodnym telefonem Nokia 5110 i zestawem słuchawkowym za jedyne 444 złote netto.

Tęrafon działa wyłącznie z kartą aktywującą sieć Plus oraz. Liczba zestawów promocyjnych ograniczona.

Plus

Trzymaj rękę na Plusie

my wiemy, że

KASY FISKALNE

są tylko obowiązkiem
ale z nami przejdziesz to bez bólu

RACOMM ul. Batalionów Chłopskich 25, 82-500 Kwidzyn, tel./fax (055) 279-72-40 http://www.gracomm.com.pl

GANIANIE BEANÓW JESZCZE PRZEZ MIESIĄC

Tradycyjnie beani w I LO im. Władysława Gębika są ścigani przez maturzystów do czasu chrztu, którego termin wyznaczono na 13 listopada...

Maturzyski traktują ten okres jako świetną zabawę. Prześcigają się w pomysłach na kolejne zadania dla beanów, noszących w tym roku cebulowe przebrania...

Czwartoklasiści narzekają, że beani nie okazują im szacunku. Krnąbrnym beanom grozi wizyta w gabinecie dyrektora lub wpisanie na tzw. czarną listę...

Ci uczniowie, którzy okres beañstwa mają już za sobą, z uśmiechem wspominają ten czas. Uważają, że to dobrze, iż ta tradycja nadal jest kulturowana...

Tegorocznymi beanami, których jest aż dwie setki, różnie wypowiadają się na ten temat, najczęściej jednak ich stosunek do szkolnego obyczaju jest pozytywny...

Niebieska procedura

Policjanci Komendy Rejonowej Policji w Kwidzynie wzięli udział w szkoleniu poświęconemu wdrażaniu programu "Procedura Niebieskiej Karty"...

Niebieskie karty to dokumentacja dla policji, która zastąpiła ma dotychczasową notatkę służbową. Niebieska karta to faktycznie cztery karty...

JAK ZMIENIĆ ZAWÓD

Zdarza się często, że bezrobotni nie mogą znaleźć pracy w wyczuonym zawodzie. W takiej sytuacji osoby te mogą skorzystać z różnych form szkolenia...

Ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu wymienia cztery formy szkolenia bezrobotnych. Są to: przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie...

W IV kwartale tego roku Rejonowy Urząd Pracy w Kwidzynie będzie organizował następujące kursy: sprzedawca (obsługa kas fiskalnych i minimum sanit.)...

Do końca września tego roku skierowano na szkolenia 782 osoby. Z osób, które w ciągu 9 miesięcy wzięły udział w szkoleniach, 397 znalazło zatrudnienie...

Koszt szkolenia nie może przekroczyć dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia nie powinno trwać dłużej niż 6 miesięcy. Bezrobotny, który uzyskał skierowanie na kurs otrzymuje...

W celu uzyskania skierowania bezrobotny powinien zgłosić się do Rejonowego Urzędu Pracy. Uzyskanie takiego skierowania jest podstawowym warunkiem...

W IV kwartale tego roku Rejonowy Urząd Pracy w Kwidzynie będzie organizował następujące kursy: sprzedawca (obsługa kas fiskalnych i minimum sanit.)...

Do końca września tego roku skierowano na szkolenia 782 osoby. Z osób, które w ciągu 9 miesięcy wzięły udział w szkoleniach, 397 znalazło zatrudnienie...

Szanowna Redakcjo! W jednym z letnich numerów "Kuriera" zadane zostało pytanie o genezę nazwy popularnej Przystani Batorego...

OPERACJE W CZTERECH SALACH Blok po remoncie

Okolo tysiąca operacji wykonuje się rocznie w kwidzińskim szpitalu. Jeszcze do niedawna pacjenci byli operowani w dwóch salach. Obecnie lekarze mają do dyspozycji cztery sale z pełnym wyposażeniem...

Po remoncie bloku operacyjnego do użytku oddano także salę wybudzeń. Jak mówi ordynator oddziału chirurgii Szpitala Miejskiego w Kwidzynie doktor Zdzisław Żywicki, jest to sala, w której pacjenci przebywają...

Zakupiono też lampy operacyjne do wszystkich sal. Koszty zakupu poniosła głównie Fundacja Dobro Chorego, która uzyskała na ten cel dotację z budżetu miasta...

Na oddziale chirurgii Szpitala Miejskiego w Kwidzynie leczy się 1500-1600 pacjentów rocznie. W ciągu roku wykonuje się okolo 1000 różnego typu operacji...

Zdanażowania w remont bloku, jak i samego oddziału personelu - salowych, pielęgniarek i lekarzy...

R E K L A M A

Ogłoszenie o przetargu

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa - Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Handlu i Usług w Elblągu, ul. Grochowska 11 ogłasza publiczny przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości położonej na trasie Kwidzynie-Obory...

RIFLE alpinus HALA przy Gwiezdnej TARGOWA. SPORADY RIFLE 12 x 15,27 zł. PLEKAK ALPHUS 12 x 23,84 zł. LODÓWKA 24 x 86,94 zł. ROWER GÓRSKI 18 x 39,42 zł. Sklep i Hurtownia Rowerów, Łyżwiaroków. ZAPRASZAMY CODZIENNIE 10.00-18.00, W SOBOTY 10.00-15.00.

Elmot Autoryzowany Dealer Volkswagena i VOLKSWAGEN LEASING POLSKA. 82-300 ELBLĄG, ul. Tysiąclecia tel./fax (055) 232-70-60, tel. (055) 235-10-64. Przykładowa oferta leasingu TRANSPORTER T4. Cena netto 60 000 zł, Okres leasingu 12 miesięcy, Roczny limit przebiegu 10 000, Opłata wstępna netto 15 725 zł, Rata leasingowa netto 792 zł, Rata leasingowa netto ze składką ubezpieczeniową 1 000 zł.

REKLAMA

PRZEGLĄDY REJESTRACYJNE 8.00 - 20.00. WYMIANA OLEJU GRATIS! USŁUGI ELEKTRODIAGNOSTYCZNE. KALENDARZ MIEJSKI 1999 przez 365 dni. RAZY WIĘCEJ KLIENTÓW. Zadzwoń (055) 279 30 59.

GARDEJA I SADLINKI ODDAŁY KREW

9 litrów i 450ml krwi uzyskano dzięki dwudniowej akcji poboru tego ratującego życie płynu w gminach Gardeja i Sadlinki.

punktem programu było oczywiście honorowe oddanie krwi, do którego przystąpiło 16 chętnych, w tym aż dwie kobiety. Ze względu zdrowotnych zdyskwalifikowano 4 osoby.

W Gardcji połączono przyjemne z pożytecznym

29 września specjalnie sprowadzony z Warszawy ambulans do poboru krwi zawitalo do Gardcji. Akcję przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji. Uczniowie i pedagodzy tamtejszej szkoły podstawowej zorganizowali mini-festyn. Ubrane w fantazyjne stroje dzieci uczestniczyły w zabawach na świeżym powietrzu. Ziąbnięci mogli się ogrzać przy płomieniach ogniska i posilić gorącą grochówką z kuchni polowej. Głównym

Ten sam ambulans przybył dzień później do Sadlink. Najliczniejszą grupę krwiodawców reprezentowały panie, co nie jest zjawiskiem powszechnym. Do poboru krwi zgłosiły się dwie osoby więcej niż w Gardcji, ale polekarskiej wyryfkacji została jedynie połowa odważnych.

Przewodniczący Rady Rejonowej HDK Zdzisław Rewiński wyraził przekonanie, że za rok ambulans będzie się cieszył jeszcze większym powodzeniem. **ap**

PRABUTY

ODSŁONIĘTO TABLICE

Pamięć byłych mieszkańców Prabuty i okolic zmarłych przed 1945r. została uhonorowana 21 września specjalną tablicą. Po Gardcji, Sadlinkach, Nebrowie Wielkim, Nowej Wiosce, Rakowcu i Tychonowach przyszedł czas i na Prabuty. Z prośbą o wstawienie takiej tablicy do prabuckich władz samorządowych zwróciło się Towarzystwo Kulturalne Ludności Niemieckiej „Ojczyzna” w Kwidzynie.

Tę doniosłą uroczystość rozpoczął w prabuckiej katedrze ksiądz prałat Jan Oleksy powitaniem zaproszonych gości, wśród których byli: konsul generalny Niemiec w Gdańsku Dorothee Boden, ksiądz biskup Andrzej Sliwiński, wójtowie gmin Gardeja, Sadlinki i Kwidzyn, przedstawiciele byłych i obecnych mieszkańców Prabuty i okolic. Msza pozwoliła na wspólną modlitwę za zmarłych. Jak podkreślił w swoim kazaniu ksiądz biskup Andrzej Sliwiński, pamięć o zmarłych braciach nie tylko w wierze wystawia nam żyjącym bardzo dobre świadectwo.

Uroczystość odsłonięcia tablicy na prabuckim cmentarzu

Od prawej: Marek Staniszewski, Oswald Kuhl, Manfred Ottmann, Dorothee Boden

poprowadził wystąpienie gospodarza gminy, burmistrza Marka Staniszewskiego. Jego słowa skierowane do nas wszystkich miały przesłanie tolerancji, wzajemnej akceptacji i pojednania między obu naszymi narodami, nie gdzieś tam na górze, ale tu na dole, na forum gminy. Minione lata wzajemnej niechęci powinny odchodzić w przeszłość.

Jak podkreślił w swoim wystąpieniu pan konsul D. Boden, prabucka uroczystość poświęcona tym, którzy odeszli na zawsze przed 1945 r. jest dla wszystkich znaczącym wydarzeniem. Jest jednocześnie jakby podsumowaniem poprzednich uroczystości związanych z odsłanianiem podobnych tablic w przyszłych powiatach: kwidzyńskim i malborskim. Pani konsul odniosła się również do innej uroczystości, w której uczestniczyła, a było to odsłonięcie polsko-niemieckiej tablicy w Potulicach. Tam miejscowość w województwie bydgoskim w latach 1941-1945 była filią obozu koncentracji Stutthof, gdzie ginęli przede wszystkim Polacy. W latach 1945-1950 Potulice stały się polskim obozem dla ludności niemieckiej. Słowa podziękowania dla prabuckiego samorządu w imieniu Heimkreis Marienwerder przekazał Oswald Kuhl, który stwierdził, że może być dumny, iż w tak uroczysty sposób przywrócono pamięć byłych mieszkańców Prabuty i okolic. Aktu odsłonięcia tablicy dokonali: konsul generalny Niemiec w Gdańsku Dorothee Boden, ksiądz biskup Andrzej Sliwiński i burmistrz Prabuty Marek Staniszewski. Słowa podziękowania przekazał też przewodniczący Towarzystwa Kulturalnego Mniejszości Niemieckiej Manfred Ottmann. Uroczysty nastrój podkreśliła muzyka w wykonaniu Combo Juniors Band. Odsłonięcie tablicy w Prabutach było ostatnim tego typu wydarzeniem w tym roku, w którym ucze-

R E K L A M A

W środku konsul generalny Niemiec w Gdańsku Dorothee Boden

Wystąpienie burmistrza Prabuty Marka Staniszewskiego, z lewej strony ksiądz biskup Andrzej Sliwiński

KISIELICE

OJ, BĘDZIE!

Będzie, i to bardzo dużo, ryb na trzynastohektarowym jeziorze Rakowym w Kisielicach - mówi, zacierając ręce, prezes kisielickiego koła Polskiego Związku Wędkarskiego Lech Bronikowski.

W ostatnim czasie wypuszczono do tegoż jeziora aż 700 kg narybku szczupaka i 40 kg lina.

Mało tego, w październiku dojdzie jeszcze karp - zapewnili prezesa przedstawiciele Zarządu Okręgu PZW w Elblągu.

Poza tym kisielicka jednostka otrzymała łódkę do patrolowania wód przeciwdziałania klusownictwu.

Tak dobrych lat dla pasjonatów wędkarstwa dawno już nie było - cieszy się pan Lech. **(G)**

KISIELICE

Kto naprawi drogę?

Już prawie kwartał za graża bezpieczeństwu drogowemu wielka stale powiększająca się wyrwana na drodze wojewódzkiej Sobiewola - Kantowo (gmina Kisielice) Kwidzyński Zarząd Dróg - po licznych interwencjach - postawił słupki ostrzegawcze. Te zaś są systematycznie niszczone i stanowią marnie ostrzeżenie dla kierowców. Czyżby dopiero istniejący wypadek skłonił drogowców do działania? **(G)**

R E K L A M A

Specjalnie przystosowany do poboru krwi warszawski ambulans

R E K L A M A

Nowe TICO w tylko 199 zł miesięcznie!

TYLKO TERAZ NOWE TICO ZA 199 ZŁ MIESIĘCZNIE

Wraz z nowym wydaniem najpopularniejszego modelu Daewoo, pojawiła się nowa, niepowtarzalna oferta AUTO SYSTEMU. Teraz można kupić nowe TICO już za 199 zł miesięcznie. Należy jeszcze tylko dodać, że aby podpisać umowę w AUTO SYSTEMIE wystarczy dowód osobisty i 2,5 % wartości samochodu. Również tylko teraz koszt usługi będzie niższy i wynosić będzie tylko 2,5 % rocznie. Warto wybrać się do salonu jak najszybciej - oferta ograniczona.

Elbląg, MARKET ELZAM, ul. Grunwaldzka 2, tel. (055) 239 73 99

Auto System. Z pewnością najtaniej!

tylko 199 zł miesięcznie

CARCADE

tel.055- 234 46 39
tel.055- 234 76 97

- Używane i nowe
- Ciągniki siodłowe, Naczepy
- Dostawcze, Osobowe

0% DOKUMENTÓW

NIP, REGON, Dow. Osobisty
Żadnych innych dokumentów.

PRZEDSTAWICIELSTWO WEGAN sp
82-300 Elbląg, ul. Plk. Dąbka 62-64
(obok stacji BP)

LEASING WYMIERNA KORZYŚĆ!

ESCORT BOLERO 2

Nie przepag okazji! Teraz Escort 1.3 i 1.6 w nowej atrakcyjnej cenie. Przednie światła halogenowe, obrotomierz, lusterka w kolorze nadwozia gratis.

- Liczba samochodów objętych promocją ograniczona.
- Czas trwania promocji do 31 października 1998 r.

WEGNER
AUTORYZOWANY DEALER
82-300 Elbląg,
ul. Druska 30
tel./fax 233 70 12

TERAZ FORDA KUP W ELBLĄGU!

ZAKŁAD Handlowo-Usługowy TAR-MAL

Oddział KWIDZYN ul. Braterstwa Narodów, tel. 279 39 98

- * sklejki, piślnia *
- * deski podłogowe *
- * podłogi do samodzielnego ułożenia bez kleju typu "Hajnowka" *
- * podłoga "szwedzka" od 29,90 zł/m² *
- * panele ścienne od 14,90 zł/m² *
- * listwy konstrukcyjne *
- * boazeria drewniana *
- * listwy wykończeniowe (duży wybór) *
- * impregnaty, lakiery *

rabaty - niskie ceny

KWIDZYNIACY NA MEDAL

Uczeń Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Wojska Polskiego w Kwidzynie, Rafał Gawroński, zdobył III miejsce w biegach przełajowych w Jesiennych Mistrzostwach Polskiej Szkoły Specjalnych „Sprawni Razem”. Także kilku innych uczniów tej placówki dało się poznać jako zdolni sportowcy.

Mistrzostwa w biegach przełajowych odbyły się w dniach 2-3 października w Warszawie. Wzięło w nich udział 350 zawodników z całej Polski. Do biegu, w którym brązowy medal zdobył Rafał, zgłosiło się 84 zawodników. Konkurencja obejmowała rocznik 1983/84. Na zawodach spotkały się 42 reprezentacje wojewódzkie. Reprezentanci województwa elbląskiego, którym w kwalifikacji generalnej zajęła III miejsce, przewodzil Marek Zeleniak z SOSW w Kwidzynie, który przygotował drużynę chłopców oraz Maria Mućko z SOSW w Malborku, trenująca grupę żeńską. Aby zakwalifikować się do Jesiennych Mistrzostw Polski, trzeba było przejść eliminacje, które odbywały się podczas wojewódzkich mistrzostw szkół specjalnych. W Elblągu miały miejsce 24 września tego roku. Udział w biegach przełajowych „Góra Chrobrego” wzięły reprezentacje sześciu SOSW województwa elbląskiego. Podopieczni Marka Zelanika spisali się tam bardzo dobrze, zwyciężając indywidualnie i drużynowo w kategorii szkół podstawowych. Wspomniany Rafał Gawroński okazał się najlepszy w województwie, czwartą lokatę zajął Wiesław Mikołajewski, zaś IX miejsce przypadło Marcinowi Siwkiemu. W rywalizacji ze szkołami zawodowymi III miejsce zajął Marcin Lipiński - uczeń szkoły podstawowej.

ZASZCZEP SIĘ PRZECIWKO ŻÓLTACZCE Kolejna bitwa z WZW

Oznacza to, że WZW typu B można zarazić się także drogą płciową. Jak groźne może być wirusowe zapalenie wątroby typu B świadczy fakt, że liczba zakażonych na całym świecie szacuje się na około 2 miliardy. Zakażonych wirusem HIV jest około 12-25 milionów osób. Minimalna ilość krwi w przypadku zakażenia HIV wynosi około 0,1 ml, natomiast w przypadku wirusa WZW wystarczy jej tylko 0,0004 ml. Powiktania wynikające z zarażenia wirusem żółtaczki wszechśnieńszej to między innymi marskość wątroby, co w konsekwencji często prowadzi do śmierci. Choroba nie wyróżnia ludzi. Chorują dzieci, młodzież i osoby starsze. Jedyną skuteczną ochroną jest szczepionka. W Kwidzynie stosuje się szczepionkę ENGERIX B. Szczepienia odbędą się w dniach od 21 do 24 października w Przychodni Rejonowej Nr 3 przy ul. Kółkątaja, w godzinach od 14.00 do 18.00. Badanie lekarskie i wykonanie zastrzyku jest bezpłatne, natomiast za szczepionkę firmy Smith Kline Beecham trzeba zapłacić. Cena szczepionki jest promocyjna.

Przy okazji szczepień przeciwko żółtaczce odbędą się także szczepienia przeciwko grypie. Jak poinformował doktor Paweł Maciejewski, szczepionka przeciw grypie będzie kosztować około 20 zł. Użyta zostanie szczepionka o nazwie FLUARIX. Jedynym przeciwskazaniem w jej stosowaniu jest uczulenie na białko kurzych jaj. J.K.

Myślał, że to kołdra ODDALISZTANDAR

W Szkole Podstawowej Nr 4 w Kwidzynie uroczyste przekazano sztandar szkoły, który skradziono w niedzielę 4 października.

Sprawa całego zamieszania niepotrafił powieścić dlaczego zabrał sztandar, że szkoły bowiem nie zniknęło nic innego. Nicofajnie dowiedzieliśmy się, zepomysł sztandar z...kołdrą. Podczas uroczystego apelu, na którym zebrał się uczniowie szkoły, policjanci przekazali sztandar w ręce dyrektorki

Sztandar policjanci przekazali dyrektorceszkoly

Sztandar udało się odzyskać już we wtorek tego samego tygodnia. Złodziejem okazał się notowany już wcześniej przez policję dwadzieśletni Maciej B.

szkoły Małgorzaty Plocharskiej, która przekazała go pocztowo sztandarowemu.

Poczetstzandarowy odzyskalsztandar

R E K L A M A

E discount

EDEKA

Tanie i wygodne zakupy!

Piersi
z kurczaka,
1kg

11.99 oferta
Specjalna

Boczek,
świeży,
1kg

7.99 oferta
Specjalna

Szynka
staropolska,
1kg

15.99 oferta
Specjalna

Serdelki
grudziadkie,
1kg

4.99

Koncentrat
pomidorowy
200g

1.39

Ser
Gouda,
1kg

8.99 oferta
Specjalna

Jabłka
1kg

0.88 oferta
Specjalna

Danone
jogurt naturalny
150g

0.89

Dosia
bio-activ,
kolor, 450g

1.99

Dosia
bio-activ,
kolor, 450g

0.89

Celesto
woda,
5l

2.89

U nas kupisz zawsze tanio

Gdańsk, Bałerskiego 12 • Hallera 167 • Jagiellońska 34 • Jana Pawła II 9 • Noskowskiego 1 • Obraków Wybrzeża 2a • Opolska 3 • Gdynia, Białowieska 2 • Czeremchowa 10 • Chylońska 251 • Gnieńska 21 • Iwaszkiewicza 1 • Suchbarskiego 2 • Grudziądz, Focha 15, Śniadeckich • Kwidzyn, Korczaka 3 • Lębork, Olimpijskiów 1 • Malbork, Główna 2 • Nowy Staw, Kosciuszki • Słupsk, Królowej Jadwigi 2 • Szum, Mickiewicza 46 • Tczew, Wojska Polskiego 22 • Zwirki 40

R E K L A M A

BIG Bank GDAŃSKI SA

Oddział w Kwidzynie, ul. Chopina 21

*Konkurencyjne oprocentowanie,
dobra kondycja i wysokie kapitały Banku
bezpieczeństwem powierzonej gotówki*

LOKATY TERMINOWE DLA OSÓB FIZYCZNYCH
Oprocentowanie w stosunku rocznym

Miesiące	stałe	zmienne
1	16,00	16,00
2	16,50	16,50
3	17,00	17,50
4		17,75
5		17,75
6	17,50	18,00
9	17,50	18,25
12	17,50	18,50
24		21,50
36		23,50

**Kapitalizacja odsetek po okresie umownym,
minimalna kwota lokaty wynosi 200 zł**

RACHUNKI OSZCZĘDNOŚCIOWO-ROZLICZENIOWE

- ☉ oprocentowanie - 13,5%
- ☉ lokata overnight O/N - oprocentowanie 14,5% (15,6%)
- ☉ zlecenie stałych płatności
- ☉ możliwość debetu na okres 3 miesięcy
- ☉ niższe oprocentowanie kredytów dla posiadaczy ROR
- ☉ łatwy dostęp do gotówki za pomocą bankomatów,
w tym nowouruchomionego
przy sklepie KOMFORT przy ul. Brzechwy (Zatorze I)

Zapraszamy w godzinach od 8.00 do 17.00.

IZBA PRZYJĘĆ JAK MARZENIE

Nie tylko w serialu „Ostry dyżur”

Dyrektor ZZOZ w Kwizdynie Mirosław Górski podczas uroczystego otwarcia izby w dniu 7 października podkreślał, że ważniejszą jest pierwszy kontakt pacjenta ze szpitalem.

W każdej placówce izba przyjęć jest pewnego rodzaju sercem szpitala. Tutaj odbywa się wstępny kontakt z pacjentem. Tutaj zgłaszają się chore osoby, które oczekują od nas pomocy. Muszą się czuć bezpiecznie i wiedzieć, że trafiły we właściwe ręce. Obraz szpitala w pierwszej

lekarza. Każdy lekarz ma swój gabinet. Poza tym w szpitalu jest czysto. Mamy także fachowy i bardzo uprzejmy personel. Pacjent, jeśli mógł tak powiedzieć, będzie się czuł bardziej bezpiecznie. Uruchomiono punkt informacyjny, w którym odbywać się będzie także rejestracja, pacjenci będą należycie obsługiwani i szczegółowo poinformowani - powiedziała oddziałowa izby przyjęć.

M. Wietecha dodała, że wszyscy - od salowych począwszy, a na dyrekcji kończąc - włożyli duży trud, aby osiągnąć taki efekt.

Wszystkim bardzo zależało, a najbardziej personelowi izby przyjęć. Wszystkiemu jednak z myślą o pacjentach i ich zadowoleniu oraz z myślą o zredukowaniu chociażby w niewielkim stopniu stresu, który pacjentom towarzyszy po przyjeździe do szpitala.

Z budżetu miasta przeznaczono 300 tys. zł. Dyrektor ZZOZ w Kwizdynie Mirosław Górski przypomniał, że przed remontem pacjenci długo oczekiwali lekarza, często na wózkach ustawionych na korytarzu.

Miejmy nadzieję, że wraz z poprawą warunków technicznych nastąpi poprawa sprawności organizacyjnej. W tym celu będziemy przeprowadzali stałe ankietywanie poziomu zadowolenia pacjentów z naszej pracy. W izbie przyjęć będzie dostępna anketa, w której pacjent będzie mógł wyrazić swoją opinię. Chcielibyśmy podkreślić bardzo istotną rolę punktu reanimacyjnego. Do tej pory reanimacja odbywała się w karetce, którą pacjent jeździł do szpitala, a później w dowolnym miejscu izby. Czasami taki pacjent trafił do ambulatorium, a czasami na korytarz i tam udzielano mu pomocy w miarę możliwości.

Uroczystego przecięcia wstęgi, które symbolizowało otwarcie izby, dokonali poseł Jerzy Godzik, burmistrz Kwizdyna Leszek Czarnobaj oraz dyrektor Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Mirosław Górski.

J.K.

Po modernizacji utworzono kilka specjalistycznych gabinetów lekarskich

kolejności kształtują kwalifikacje pracowników, czyli lekarzy i całego personelu, ale nie mniejsze znaczenie ma to, żeby szpital robił przyjemne wrażenie.

Mirosław Górski dodał, że chodzi o to, aby pacjent wiedział, że szpital jest czysty, zadbane, a praca w nim dobrze zorganizowana. W przeszłości chore byli przyjmowani w jednym gabinecie. Było to powodem długiego oczekiwania pacjenta na lekarza. Obecnie w izbie przyjęć przy wejściu znajduje się recepcja pełniąca rolę punktu informacyjnego. W izbie znajduje się kilka gabinetów, w tym pediatryczny, ginekologiczny oraz internistyczny. Nowością jest sala reanimacyjna. W razie potrzeby karetka będzie podjeżdżała bezpośrednio pod drzwi i będzie można przemieścić pacjenta do sali reanimacyjnej. Reanimacja odbywać się będzie w oddzielnym pomieszczeniu, wyposażonym w specjalistyczny sprzęt.

Personel włożył osobiście wiele wysiłku w uruchomienie izby przyjęć. Z osiągniętych efektów jest zadowolona oddziałowa izby Marzanna Wietecha, która ma nadzieję, że skróci się czas oczekiwania pacjenta na

Personel izby przyjęć chce do minimum zmniejszyć stres towarzyszący pacjentom trafiającym do szpitala

LOKALNY RYNEK NIERUCHOMOŚCI

Wielu ludzi, zwłaszcza młodych, marzy o własnym kącie. Zgodnie z powiedzeniem „choćby ciasny, ale własny” największy popyt panuje na kawalerki.

W Kwizdynie mieszkania jednopokojowe błyskawicznie znajdują nabywców. Jednak lokali takich jest w mieście stosunkowo niewiele. Kupca na większe mieszkanie trzeba szukać dłużej, choć nie tak długo, jak amatora na domek jednorodzinny.

Ceny mieszkań „z drugiej ręki” w Kwizdynie kształtują się w granicach 900-1200 zł za metr kwadratowy, natomiast nowych dochodzą nawet do 1800 zł/m². Mieszkania w starym budownictwie są nieznacznie tańsze od tych w kilkuletnich blokach. W tym przypadku o cenę decyduje często rodzaj ogrzewania - piecowe obniża wartość mieszkania. Dla porównania: w starym budownictwie mieszkanie dwupokojowe, o powierzchni 76 m², z gazowym ogrzewaniem kosztuje 80 000 zł (w cenę wliczono murowany garaż), natomiast w bloku czteropokojowe mieszkanie, o powierzchni 65 m², na II piętrze, wyceniono na 75 000 zł. Cenę lokalu podnosi też jego standard. Możemy być pewni, że ustalając cenę mieszkania, sprzedający uwzględnił koszty, jakie poniosł przy ewentualnej wymianie stolarki okiennej, podłogi czy piecyka kuchennego. Za „gole” trzy pokoje na 54 m² zapłacimy 60 000 zł, ale jeśli zdecydujemy się na mieszkanie dwupokojowe, o powierzchni 48 m², z kafelkami w łazience i przedpokoju, oknami PCV oraz elektryczną kuchenką, nasz portfel schudnie aż o 70 000 zł. Przeciwnym mieszkań w bloku mogą wybrać z ofert sprzedaży, zamieszczanych w prasie czy agencji nieruchomości, dom jednorodzinny. W tym sektorze ceny są oczywiście wyższe, ale i oferta jest bogatsza. Niemal zawsze dom jest z garażem, a nierzadko z budynkiem gospodarczym, ogrodem lub sadem. Z tego powodu ceny domów nie są przeliczane na metry. Ale gdyby pokusił się o rozłożenie wartości całej posesji na jej poszczególne elementy, doszlibyśmy do wniosku, że cena jednego metra domku wcale nie jest wyższa od mieszkania. Wolnostojący dom o powierzchni użytkowej 100 m², z budynkiem gospodarczym, garażem oraz sadem, usytuowany na obrzeżach miasta wyceniono na 150 000 zł.

ap

UWAGA PUSZYSTE

W Kwizdynie powstały dwa sklepy z odzieżą przeznaczoną dla tak zwanych pań puszystych.

O tym, że znaczna część naszego społeczeństwa cierpi na nadwagę nie trzeba nikogo przekonywać. Osoby otyłe mają zazwyczaj ogromne trudności ze zdobyciem ubrań w swoim rozmiarze. Z tym problemem borykają się w szczególności mieszkanki małych i średnich miast. W Kwizdynie pomyślano o paniach z nadwagą i uruchomiono sklep z odzieżą dla pań puszystych. Jeden ze sklepów znajduje się w centrum handlowym „Rywał” przy ulicy Słowackiego. Planuje się otwarcie drugiego - na rogu ulic Hallera i Grudziądzkiej. Mamy nadzieję, że te sklepy pomogą paniom w skompletowaniu garderoby.

ja

P.S.

Przypominamy, że w Kwizdynie działa "Klub Kwadransowych Grubasów". Wszyscy chętni mogą skorzystać z zajęć, które odbywają się w poniedziałki i czwartki od godz. 19.00 w sali gimnastycznej I LO i we wtorki o godz. 20.00 na basenie.

GABINET LOGOPEDYCZNY
logopeda - Ewa Wrzesińska-Bania

Leczenie wad wymowy u dzieci i dorosłych
ul. Broniewskiego 4, Kwizdyn,
tel. 279 02 39 (wieczorem)
przyjmuje: wtorek 16.00 - 18.00

ELEGANCJA W DUŻYM ROZMIARZE

SKLEP DLA PAŃ PUSZYSTYCH - DOM HANDLOWY "RYWAŁ"
KWIZDYN, UL. SŁOWACKIEGO,
GODZ. 10.00-18.00

W OFERCJE
ELEGANCKIE ZAKIETY, GARSONKI, SUKIENKI,
SPÓDNIE, SPÓDNICE ORAZ STROJE WIZYTOWE
I WIECZORÓWE
JUŻ OD ROZMIARU 44

OD 17 PAŹDZIERNIKA ZAPRASZAMY
TAKŻE DO SKLEPU RÓG HALLERA
I GRUZIĄDZKIEJ

ZAKŁAD USŁUGOWY STYL DACH s.c
USŁUGI DEKARSKIE

- Montaż dachówek ceramicznych i betonowych.
- Roll-Fix - nowoczesny system wierzchni kalenicy.
- Weka-Fix - nowoczesne obróbki kominowe.

z gwarancją

KWIZDYN, ul. Graniczna 2A/11, tel. (055) 279-92-78

DUO odzież i galanteria ze skóry

nowa kolekcja
jesiennie-zimowa

kwizdyn, ul. targowa 11a, tel. 279 72 65

HANDEL OPAŁEM I MATERIAŁAMI BUDOWLANYMI
FALKOWSKI - KIELAR
KWIZDYN, ul. Łakowa - tel. 279 48 74

WĘGIEL - KOKS - MIAL - TARGICA
RATY BEZ PORĘCZYCIELA

CZYNNE:
poniedziałek - piątek 8.00-17.00
sobota 8.00-13.00

KOPALNIA "PIAST"
ZAPRASZAMY

KALENDARZ MIEJSKI 1999
przez 365 dni

Od Wschodu Do Zachodu ☀ ☁ ☂ ☄

7

Procent Rabatu
Zadzwoń (055) 279 30 59

Zarząd Miejski w Kwizdynie
ogłasza przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości gruntowej nr geod. 382 i 383 o łącznej powierzchni 849 m², położonej w Kwizdynie przy ulicy Granicznej, przeznaczonej pod budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Cena wywoławcza wynosi 13 800 złotych. Przetarg odbędzie się 30 października 1998 r. o godzinie 10.30 w sali nr 6 Urzędu Miejskiego w Kwizdynie. Przystępujący do przetargu obowiązani są do wpłacenia wadium w wysokości 2700 złotych gotówką lub czekiem potwierdzonym w kasie urzędu w dniu 27 października 1998 r. do godziny 13.00. Koszty związane z zawarciem aktu notarialnego pokrywa kupujący. Bliższych informacji udzielają pracownicy tut. urzędu - pokój nr 1, telefon 279-42-31 wew. 317.

7

200319

KALENDARZ MIEJSKI 1999
przez 365 dni

Od Wschodu Do Zachodu ☀ ☁ ☂ ☄

7

Wybranych Firm
Zadzwoń (055) 279 30 59

MÓJ BIZNES

Czas telefonów

Nigdy nie pracowałem dla kogoś. Zawsze byłem szefem albo współnikiem - mówię Maciej Mikołajczewski, właściciel autoryzowanego punktu dealerskiego sieci Plus GSM.

Maciej Mikołajczewski w swoim sklepie

Osiemnaście lat temu w jego głowie zrodził się pomysł na życie oparty na handlu. Ówczesny rynek pracy nie dawał wielkich szans na lepszy start życiowy młodemu, pełnemu energii człowiekowi. Choć sam nie pochodził z rodziny o tradycjach handlowych, wszedł w taką rodzinę poprzez małżeństwo. Handel był dla niego czymś nowym, nieznanym, ale konieczność utrzymania rodziny skłoniła go do pożyczenia pieniędzy i zajęcia się prywatną inicjatywą. Szybko zauważył, że powodzenie w handlu w dużej mierze zależy od umiejętności dostosowania się do panującej akurat mody na konkretny towar.

Od półtora roku prowadzi sprzedaż telefonów komórkowych. Pierwszy raz usłyszał o nich więcej od pracującego w tej branży kolegi. Zainteresowany tematem pomyślał, że taka praca pozwoli mu się rozwinąć nie tylko pod względem zawodowym, ale i finansowym. Związał się z firmą Polcomtel S.A., właścicielem sieci Plus GSM, pod patronatem której działa jego punkt dealerski TELEBOX.

Wydawałoby się, że po tylu latach działania

w sferze handlu nie ma już dla niego w tej dziedzinie tajemnic. Po pierwszym szkoleniu zorganizowanym przez Polcomtel S.A. stracił całą pewność siebie. Kwesnie formalno-prawne związane z prowadzeniem punktu Plus GSM sprawiły wrażenie niemożliwych do realizowania. Przytłoczyla go masa ważnych dokumentów, niezbędnych do prawidłowego działania firmy. Kiedy jednak wrócił do stanu równowagi

postanowił wziąć kredyt bankowy, którego spłacanie trwa do dziś. Za uzyskane w ten sposób pieniądze stworzył punkt sprzedaży telefonów komórkowych, który jest połączeniem biura ze sklepem. Wzorując się na punktach w innych miastach naszego kraju zadbał o to, by klient w jego punkcie nie czuł się jak w typowym sklepie, ale raczej jak w biurze. Wygląd punktu powinien wzbudzać zaufanie kupującego, a nasi klienci są mili, życzliwi i uśmiechnięci, więc chyba dobrze się u nas czują - podkreśla właściciel. Część środków finansowych przeznaczona jest na reklamę, by firma była stale widoczna i opierała się konkurencji.

Maciej Mikołajczewski przyznaje, że praca ta nie jest lekka, bo to nie jest typowy handel, gdzie klient spędza w sklepie kilka minut, po czym wychodzi. W punkcie dealerskim kupujący niejednokrotnie bawi i całą godzinę, ponieważ trzeba mu objaśnić zasady działania telefonu, jego obsługę. Mimo tego, że „komórki” widoczne są na każdym kroku

telefonia komórkowa w Polsce nadal rzuca. Czasem trafiają się klienci, którzy wymagają tłumaczenia zasad funkcjonowania nowego nabytku od A do Z. Swoiste „know how” pracownicy punktu poznają w czasie zorganizowanych co jakiś czas przez Polcomtel S.A. szkoleń, które prowadzone są w różnych częściach kraju. Dzięki temu są kompetentni do udzielania klientom fachowej informacji. W przypadku awarii telefonu TELEBOX proponuje swoim klientom aparat zastępczy, który ma im służyć do czasu naprawienia zepsutego. Przedsiębiorstwo posiada 12 telefonów zastępczych.

TELEBOX dociera zarówno do klientów z Kwidzyna, jak również do mieszkańców Sztumu, Susza, Prabut, Wąbrzeźna, Grudziądza i Malborka. Dla tych spoza Kwidzyna oferowana jest sprzedaż bezpośrednia, co, zdaniem właściciela firmy, jest głębokim ukłonem w stronę klienta. Taka forma zakupu telefonu nie pociąga dodatkowych opłat. Obsługę klienta usprawnia aktywacja telefonów przez Internet.

Wiodącą dziedziną, jaką zajmuje się TELEBOX jest sprzedaż telefonów, ale na specjalne zamówienia sprzedawca również kserokopiarki i faksy.

Cichym marzeniem Macieja Mikołajczewskiego jest otwarcie jeszcze kilku punktów. Rozwój firmy zależy jednak od Polcomtelu S.A., który decyduje o ilości punktów na danym terenie. Swoją pracę w Kwidzynie Maciej Mikołajczewski chciałby wzbogacić o nowoczesnej generacji kserokopiarki oraz komputer.

Do prowadzenia prywatnego przedsiębiorstwa niezbędne według niego cechy charakteru to upór i samozaparcie. Bywa bowiem tak, że ktoś idzie się bawić, a ja pracuję - opowiada Maciej Mikołajczewski. Mimo tego nie potrafiłby pracować mając nad sobą kierownika. W trudnych chwilach może liczyć na wsparcie rodziny, zarówno duchowe, jak i w postaci czynnej pomocy w prowadzeniu firmy. Dlatego twierdzi, że rozpoczęcie działalności gospodarczej musi opierać się na wspólnej decyzji członków rodziny. Na początku trzeba wyrzec się bujnego życia towarzyskiego, rodzinnego, a na pierwszy plan postawić firmę. Myślę, że przy takim spojrzeniu na prywatny biznes można osiągnąć sukces - mówi właściciel TELEBOXU.

Wokaliści na start

Towarzystwo Muzyki Rozrywkowej Combo Juniors Band, działające przy Kwidzińskim Centrum Kultury ogłasza eliminacje dla wokalistów.

Do eliminacji mogą przystąpić kobiety w wieku od 17 do 24 lat oraz mężczyźni w wieku od 20 do 28 lat. Wymagana jest znajomość języka angielskiego. Należy przygotować jedną piosenkę z dowolnego repertuaru polskiego oraz dowolną piosenkę z repertuaru angielskiego. Przesłuchania odbędą się 19 października o godzinie 19.00 w Kwidzińskim Centrum Kultury (wejście od portierni). Bliższych informacji udziela Eugeniusz Kiziński pod numerem telefonu 279 10 45, po godzinie 20.00.

Pani doktor
Elżbiecie Małyasiak - Goszczyńskiej,
Pani doktor
Zofii Kozłowskiej i
Pani Hannie Dymik - pielęgniarcie
serdeczne podziękowania
za troskliwość i serdeczną opiekę
nad naszą Mamą
Kunegundą SADOWSKĄ
składają córki i syn

Serdeczne podziękowania
sąsiadom, znajomym,
rodzinie i wszystkim bliskim
uczestniczącym w ostatniej
drodze naszej
Kochanej Mamy
ś.p. Kunegundy
SADOWSKIEJ
składają córki i syn

Państwu Marioli i Jackowi
JANICKIM
serdeczne wyrazy
współczucia z powodu
śmierci
MATKI
składają współpracownicy
ze Szkoły Podstawowej w
Janowie

IDEALNE ROZWIĄZANIE DLA TWOJEGO DOMU
INDECO
"MÓJ DOM"
82-500 KWIDZYN
ul. Zbożowa 5
tel. (055) 279-37-66
✓ SZAFY Z DRZWIAMI SUWANymi
✓ LUSTER
✓ PŁYT LAMINOWANYCH
✓ ZABUDOWA WNEKI WNĘTRZ
✓ GARDEROBY
✓ WNĘTRZA BIUROWE
✓ INNE NIETYPOWE ZLECENIA
5 LAT GWARANCJI
SPRZEDAŻ RATALNA
DOSWIADCZENIE - FACHOWY MONTAŻ
PIĘKNO I FUNKCJONALNOŚĆ - ZGODNIE
Z PAŃSTWA ŻYCZENIEM

PPUH „ZATORZE” ZAPRASZA
DO DEPOZYTOWEGO PUNKTU SPRZEDAŻY
WĘGLA
KOPALNI „PIAST”
OFERUJEMY NAJNIŻSZE CENY
WĘGLA I KOKSU
ZAPEWNIAMY BEZPŁATNY TRANSPORT
NA TERENIE KWIDZYNIA
KWIDZYN, UL. MOSTOWA 2
tel. 279-79-96
SKŁAD OPALU CZYNNY W GODZ. 8.00-16.00

Zarząd Miejski w Kwidzynie
informuje, że posiada do sprzedaży poza
przetargiem działki niezabudowane położone w Kwidzynie.

Lp.	Położenie	Przeznaczenie	Powierzchnia	Cena
1.	Tęczowa	usługi, część mieszkalna	512 m²	71 460
2.	Słowiańska	usługi	395 m²	52 756
3.	Kasprowicza	usługi medyczne	2 271 m²	78 781

Osoby zainteresowane nabyciem powyższych działek proszone są o składanie ofert do dnia 21.10.1998 r. w sekretariacie tut. urzędu.
Bliższych informacji udzielają pracownicy urzędu, pokój nr 1
telefon 279-42-3, wew. 317.

PHU **anwi TELECOM** HURT DETAL
BIURO HANDLOWE: MALBORK, ul. Mickiewicza 84, tel. (0-55) 272 20 96
Punkt sprzedaży: KWIDZYN, ul. Batalionów Chłopskich 58,
tel. (055) 279-96-96
TCZEW, ul. Wojska Polskiego 22
(DH Retman), tel. (058) 531 29 40 wew. 44
e-mail anwi@kki.net.pl

- telefony komórkowe GSM
- telefony, telefaksy
- centrale telefoniczne
- kserokopiarki, alamy
- sprzęt audio-wideo, domofony
- usługi

raty leasing

Największy wybór telefonów w mieście
PANASONIC - ERICSSON - SIEMENS - ALCATEL - NOKIA

BOGLASS
Kwidzyn, ul. Owcza 4, tel. 279-45-23
OKNA PCV
WYŁAZY I OKNA DACHOWE
PARAPETY
ROLETY ZEWNĘTRZNE
RATY
MONTAŻ

NIE PŁAĆ WIĘCEJ NIŻ TRZEBA!
WĘGIEL
Najkorzystniejsze ceny
z kopalni „PIAST”
ZAPRASZA DEPOZYTOWY
SKŁAD KOPALNI "PIAST"
w Sadlinkach
Zapewniamy transport i załadunek.
TEL. (055) 275-75-61

DZIENNIK POMORSKI

ISSN 1232-3713

Regionalne Pismo Pomorza Nadwiślańskiego

Nr 42 (287) GDAŃSKIE • ELBLĄSKIE • OLSZTYŃSKIE • TORUŃSKIE 15.10.1998 r.

Słono w Alfa Plaza

Ekscyzywne centrum biurowe Wybrzeża buduje firma JWK w śródmieściu Gdyni. Ceny wynajmu powierzchni użytkowej w Alfa Plaza - bo tak to centrum nazwano - należą do najniższych w przyszłym woj. pomorskim (100 zł za m²). Całkowita powierzchnia obiektu, to ponad 13 tys. m². Zakończenie inwestycji przewidziano na gru-

dzień 1999 r. Jej koszt wyniesie ok. 40 mln PLN. - Wśród firm zainteresowanych wynajmem powierzchni biurowej znajdują się przede wszystkim instytucje finansowe. Z założenia nasz kompleks przeznaczony jest przede wszystkim dla tego typu klientów - mówi Andrzej Radecki, prezes JWK Gdynia.

Odtwarzanie Truso

Gmina elbląska przekazała 29-hektarowy teren nad jeziorem Druzno, w którym zostanie odtworzona replika legendarnej osady Truso, z której powstać miało miasto Elbląg. Replika zostanie wpisana w park krajobrazowy, co będzie w przyszłości stanowiło niewątpliwą atrakcję turystyczną Elbląga i okolic.

Mieszkania dla niebogatych

W Sztumie oddano do użytku pierwsze mieszkania socjalne. Mieszczą się one w budynku po byłym Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego. Modernizacja dawnego biurowca trwała ponad pół roku. Gmina wydała na remont blisko 175 tys. złotych.

W budynku znajduje się 10 mieszkań: 2 kawalerki i 8 dwu-

pokojowych, każde wyposażone jest w kuchnię i łazienkę. Mieszkania przeznaczono dla rodzin, o niskich dochodach. Są to pierwsze lokale socjalne, jakie wygospodarowała gmina.

W kolejce po następne ociekuje w gminie Sztum jeszcze kilkanaście rodzin.

Dmuchany komputer

W Kwidzynie utworzono stanowisko komputerowe dla osób niepełnosprawnych. Zastosowano polskie oprogramowanie „Piotruś”. Wszystkie czynności wykonuje się bez pomocy „myszy” i klawiatury. Urządzenie opiera się na dyszy, do której poprzez wężyk wdmuchiwane lub wciągane jest powietrze. „Piotruś” został wyróżniony w konkursie im. profesora Degi za najlepsze rozwiązanie w dziedzinie rehabilitacji dla osób z porażeniami, niedowładami oraz zniekształceniami kończyn górnych.

Taksówkarze zweryfikowani

Ponad 200 taksówkarzy nie otrzymało od Urzędu Miejskiego w Elblągu zezwoleń na prowadzenie działalności bez prawa do wykonywania zawodu został zatem więcej niż co trzeci elbląski taksówkarz. Od 1 września zezwolenia wydawane są wyłącznie osobom, które nie były karane i posiadają świadectwa kwalifikacji. Wymagane jest również zdanie egzaminu z topografii miasta, a ponadto kierowca nie może być zatrudniony na innym pełnym etacie.

Dotychczas w Elblągu jeździło ponad 700 taksówek zrzeszonych w kilkunastu firmach. W przypadku zatrzymania taksówkarza wykonującego pracę bez wymaganego zezwolenia, sporządzane będą wnioski do kolegium oraz nakładane mandaty.

Województwo gdańskie należy do najbogatszych w sieć gazową. W całej Polsce liczba odbiorców gazu przekroczyła już 7 milionów gospodarstw i wciąż szybko rośnie. Niestety, instalacje gazowe pozostają daleko w tyle za spożyciem.

WCIAŻ WYBUCHAJĄ

Póki co, tylko zawodowa straż pożarna dysponuje niezbędną wiedzą, praktyką i sprzętem (tu braku nie zależą od niej), mogącymi służyć do szybkiego ratowania ofiar wybuchu gazu.

W pamiętnej katastrofie wieżowca w woj. gdańskim zginęło 20 osób, a 16 zostało rannych. Tragedia ta była wszakże tak wymowna tylko dlatego, że ofiar było tak wiele akurat w jednym wypadku. Rok później, w 21 katastrach budowlanych spowodowanych wybuchem gazu, zginęło w sumie jeszcze więcej osób. Dwa lata temu, na skutek 32 eksplozji życie straciło prawie 30 lokatorów. A rok ubiegły był niemiernie tragiczny. Większość - w rezultacie nieumiejętnego obchodzenia się z propanem-butanem.

Według danych z gdańskiej

delegatury Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, z około 80 tys. km sieci gazowej w naszym kraju aż 30 proc. to instalacje nieszczelne. Na Wybrzeże gdańskie, elbląskie i słupskie przypada ok. 1 tys. km sieci wymagających remontu. W ponad 90 proc. przypadków chodzi o odcinki w budynkach mieszkalnych.

Jednym - jak na razie - sygnałem ostrzegawczym przed niebezpieczeństwem jest ostra woń nawianicza, jaki poczęto stosować w końcu ub. roku. Niestety, wiele zakładów gazowniczych zdecydowało o zaniechaniu tej praktyki.

cd. na str. 2

(058) 551 68 54

**OPEL
CZĘŚCI
I AKCESORIA**
80-395 Gdańsk
ul. Kołobrzeska 65/67
tel. 557-02-83
Sprzedaż stała
i na zamówienie

WMAN INSTALACJE MIEDZIANE
NOWOCZESNA TECHNIKA GRZEWCZA
HURT, DETAL, SPRZEDAŻ RATALNA
SPECJALISTYCZNE
HURTOWNIE INSTALACYJNE

81-007 Gdynia, ul. Chylońska 217, tel.(058) 663 44 65
80-175 Gdańsk-Jasień, ul. Damroki 1, tel./fax (058) 303 05 12
82-300 Elbląg, ul. Warszawska 66, tel./fax (055) 232 81 25
76-200 Słupsk, ul. Bałtycka 10, tel/fax (059) 42 40 16

CARCADE

LEASING BEZ DOKUMENTÓW, tel. (058) 305 83 02

Instytucja społecznej akceptacji

ROZMOWA Z JANUSZEM WOJCIECHOWSKIM, PREZESEM NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

W 1997 r. Najwyższa Izba Kontroli prowadziła 239 kontroli planowanych i 2 doraźne. 7 kontroli prowadzonych było na zlecenie Sejmu, 4 na wniosek prezydenta, 6 - w tym dwie doraźne - na wniosek premiera. Wiele kontroli całościowych składało się ze znacznej liczby działań jednostkowych. Takich kontroli jednostkowych było w sumie 4504, w wyniku których sporządzono 4850 wystąpień pokontrolnych.

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych Najwyższa Izba Kontroli odkryła w badanych jednostkach nie zrealizowane należności finansowe wobec Skarbu Państwa oraz inne nieprawidłowości finansowe na kwotę ponad 3,5 miliarda złotych. Z tej kwoty udało się zabezpieczyć poprzez rozliczenie należności budżetowych oraz ich egzekucję administracyjną i sądową kwotę 1 374 416 złotych. Niemal to, jak na dość szczuple kadry Najwyższej Izby Skarbowej.

- Jak na tym tle przedstawia się województwo gdańskie - zaprezentował prezesa NIK Janusza Wojciechowskiego.

- Największym problemem województwa gdańskiego, szczególnie uwidaczniającym się w trakcie kontroli wykonania budżetu województwa, jest zadłużenie służby zdrowia. O ile w większości województw w Polsce zadłużenie służby zdrowia sięga 5-10 proc. planowanych wydatków, w województwie gdańskim w roku ubiegłym wynosiło 50 proc., w bieżącym 39 proc. i jest najwyższe w kraju. Na tak wysokie zadłużenie złożyło się wiele przyczyn, część z nich została usunięta, co wpłynęło na zmniejszenie się zadłużenia w tym roku.

W 1997 roku przedstawione zostały wyniki kontroli działalności organów państwowych oraz władz Stoczni Gdańskiej w okresie od 1998 roku do upadłości spółki. Kontrola wykazała, że decyzja o likwidacji stoczni w 1988 roku podjęta została bez uzasadnienia ekonomicznego, za co odpowiedzialni są przede

wszystkim premier i wicepremier ówczesnego rządu oraz minister przemysłu. W następnych latach, z winy ministrów przekształceń własnościowych, nie przeprowadzono prywatyzacji stoczni. Do upadłości stoczni przyczyniło się też nieefektywne zarządzanie spółką, brak działań restrukturyzacyjnych i zawieranie niekorzystnych kontraktów, za co odpowiedzialni są w pierwszym rzędzie prezesi kolejnych zarządów spółki.

- Najwyższa Izba Kontroli analizowała działalność telewizji publicznej i Polskiego Radia...

- Wyniki kontroli telewizji w latach 1994-96 były tematem licznych publikacji. Natomiast w ubiegłym roku przeprowadziliśmy kontrolę Polskiego Radia.

- Jak wypadła ona w rozgłośni gdańskiej?

- Ustalenia tej kontroli dostarczyły pewnych krytycznych ocen. Dotyczyły one np. inwestycji, których projektowane koszty były wyższe od aktualnych możliwości spółki. Inwestycje rozpoczynano bez kompletnej dokumentacji. Rozgłoszenia w wyemitowanych programach nie osiągnęła zakładanego wskaźnika ilości audycji edukacyjnych i oświatowych. Zbyt późno - zdaniem kontrolujących - rozpoczęto nadawanie programów dla mniejszości narodowych.

Mieliśmy też trochę zarzutów co do gospodarki finansowej, przekraczania ponadnormatywnych limitów, a także kosztów reprezentacji, które wzrosły ponad normę.

- Jakie wnioski ogólne można wyciągnąć z ubiegłorocznych kontroli, zwłaszcza w organach rządu?

- Wiele kontroli odnotowuje zjawisko, które można określić jako inflację prawa. Ustawodawca wciąż „majstruje” przy uchwalonych niedawno aktach prawnych. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych nowelizowana była 24-krotnie, podobna ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych aż 30-krotnie.

cd. na str. 4

Północ naszego kraju nie jest regionem, gdzie najczęściej dochodzi do rozwodów. „Przodują” w tym Warszawskie i Katowickie. Niemniej również w woj. gdańskim, elbląskim i słupskim w ub.r. rozeszło się blisko 3 tysiące par, o 18 proc. więcej niż przed dwoma laty i prawie o 25 proc. więcej niż w roku 1995.

Skądinąd też wiadomo, że aż 60 proc. gwałcicieli, 75 proc. młodocianych zabójców i 75 proc. ogółu więźniów, to osoby, które wcześniej straciły ojca. To nie przypadek, że wzrost przestępczości wśród dzieci, młodzieży także na Przypeku rośnie wprost proporcjonalnie do wzrostu tzw. niepełnych rodzin.

OJCZE NASZ...

Przestawiona wyżej statystyka jest znana od stosunkowo niedawna. Polskie biura zajmujące się analizą zjawisk społecznych zainteresowały się tym problemem dopiero wówczas, kiedy wyniki swoich badań na ten temat przedstawiła amerykańska psycholog Judith Wallerstein. Procentowo były bardzo zbliżone do późniejszych, polskich.

Nie inaczej problem ten przedstawia się również w takich krajach, jak Dania, Szwecja, Islandia a nawet Belgia czy Francja, gdzie dominują katolicy.

Innymi słowy: niezależnie od szerokości geograficznej, nacji, wiary czy tradycji, wszędzie tam, gdzie w rodzinie brakuje ojca, dzieci do lat piętnastu są niemal skazane na patologie. I nie ma tu większego znaczenia, czy ojciec odszedł wskutek rozwodu, śmierci czy alkoholizmu.

W warunkach materialnych i obyczajowych Pomorza, po pięciu latach od rozwodu dziecko znajduje się w średniej lub ciężkiej depresji.

Po dziesięciu latach większość wykazuje mniejszą motywację i wydajność niż ich rówieśnicy. Po upływie piętnastu lat, gdy wkraczają w świat dorosłych, większość ma kłopoty z utrzymaniem stałego związku.

Z badań wynika, że niemal wszystkie dzieci żyją w cieniu rozwodu rodziców. W największym stopniu przeżywają go przedszkolaki. Przejawem tego jest, między innymi, nadmierny lęk. Obawiają się, że mogą utracić drugiego rodzica. Starsze dzieci, w wieku od dziewięciu do dwunastu lat, tłumią w sobie złość wobec rodziców, zwłaszcza wobec tego, którego obarczają winą za rozbięcie rodziny.

Te negatywne następstwa są

jeszcze większe, gdy rodzinne piekło zamienia się w wojnę między byłymi małżonkami, prowadzoną za pośrednictwem dziecka używanego do porachunków między nimi.

Gdy rozwiedzeni małżonkowie tworzą kolejne związki, pojawiające się u boku taty lub mamy nowe osoby budzą albo głęboką nienawiść, albo silne zauroczenie. Multirodziny to źródło różnych komplikacji. Między braćmi, którzy nie są braćmi, rodzicami, którzy nie są rodzicami i dziećmi, które mogłyby być kochankami. Dla siebie lub przybranych rodziców.

Chłopcy rodziców, którzy się rozwiedli, stają się agresywni, dziewczynki natomiast - bardziej ospale. Nawet po dziesięciu latach od rozwodu żyją z poczuciem lęku i winy.

cd. na str. 4

Są to ludzie z ciężkimi uszkodzeniami ciała, po wypadkach, wylewach, a także dzieci, które z racji swoich schorzeń już od urodzenia mają mniejsze szanse na kontakt słowny z drugim człowiekiem. Można powiedzieć „tak” lub „nie” mrugając powiekami, ale co

Jak powiedzieć „podrap mnie po plecach”, kiedy nie można ani mówić, ani poruszać jakkolwiek częścią ciała? Jak wyznać „kocham cię mammo” za pomocą samych oczu? Jak bawić się lalkami bez pomocy rąk? Na świecie żyją miliony osób, dla których tak proste formy komunikacyjne są wyzwaniem zbyt trudnym.

MÓWIĄCY INACZEJ

Praca z dzieckiem niepełnosprawnym

z wyrażaniem pragnień, emocji, uczuć? Co z tym wszystkim, co tak naprawdę ludzie chcą sobie mówić?

Takim osobom niesie pomoc specjalny system komunikacji alternatywnej i wspomagającej noszący nazwę projekt „Umbrella”, prowadzony i finansowany przez rząd Polski w porozumieniu z ONZ i Phare. Działa on w naszym kraju już od 1990 roku, lecz na razie niewiele osób wie o jego istnieniu.

W lutym bieżącego roku projekt „Umbrella” zatrudnił na stanowisku konsultanta koordynującego pracę ośrodków krajowych oraz zagranicznych Magdalę Grycman z Kwidzyna, która od dawna zajmuje się pracą nad doskonaleniem sposobów komunikacji osób niepełnosprawnych. Pani Grycman jest członkiem ISAAC, międzynarodowego towarzystwa alternatywnego i wspomagającego komunikowanie się. Jest także założycielką i wieloletnią dyrektorką Ośrodka Terapii i Rehabilitacji w Kwidzynie, jednego z pięciu ośrodków w Polsce, gdzie realizuje się projekt „Umbrella”.

- Kiedy byłam szefową tej placówki - mówi Magdalena Grycman - szukaliśmy wszelkich możliwych metod na to, aby dać szansę porozumiewania się ludziom, którym nie pomaga nawet praca logopedy. Szukaliśmy pomocy w ośrodkach zagranicznych. Przed kilku laty przyjechali do nas konsultanci zajmujący się komunikacją alternatywną i zaczęli nas kształcić. Na świecie wiedza o tych metodach rozwija się już od dwudziestu lat, w wielu krajach jest już w programach szkół wyż-

szych, u nas te metody dopiero raczkują.

Nie jest to jedna metoda, lecz cały ich system. Korzystający z nich specjaliści dopasowują je niejako „na miarę” dla konkretnego użytkownika. Nad pojedynczym dzieckiem pracuje w kwidzyńskim Ośrodku Terapii i Rehabilitacji cały zespół terapeutów.

cholog określa poziom zdolności poznawczych, opracowuje program wspierania rozwoju dziecka, jeszcze inny terapeuta pomaga w doborze i przystosowaniu zabawek i pomocy edukacyjnych do potrzeb dziecka.

Pracownicy ośrodka z dumą mówią o swoich osiągnięciach. Trafiają tu dzieci z porażeniem

Magdalena Grycman demonstruje pomoce niskiej i wysokiej technologii

Logopeda ocenia i pomaga w wyborze najlepszej metody. Rehabilitant opiekuje się rozwojem ruchowym chorego, projektuje miejsce do zabawy i nauki. Psy-

mózkowym, specyficznymi zaburzeniami mowy, autyzmem i innymi poważnymi schorzeniami. Często na początku nie ma z nimi żadnego kontaktu. Nie chcą brać

udziału w zabawie, płaczą, spoglądają w stronę mamy. Kilkunastoletnia Magda trafiła tutaj z orzeczeniem lekarskim mówiącym o jej głębokim upośledzeniu umysłowym. Kiedy nauczono dziewczynę porozumiewania się, wyszła na jaw jej wielka inteligencja i wrażliwość. Dzisiaj Magda ma osiemnaście lat, wchodzi w dorosły świat i mimo iż nadal nie może mówić, dzieli się z opiekunami swymi przemyśleniami i odczuciami.

Można się porozumiewać na wiele sposobów. Służy do tego język ciała zrozumieli na całej kuli ziemskiej, wskazywanie wzrokiem obrazków, symboli, litery lub bezpośrednie pokazywanie przedmiotów. Są także specjalne pomoce komunikacyjne, które fachowcy od porozumiewania dorosły świat i mimo iż nadal nie może mówić, dzieli się z opiekunami swymi przemyśleniami i odczuciami.

Można się porozumiewać na wiele sposobów. Służy do tego język ciała zrozumieli na całej kuli ziemskiej, wskazywanie wzrokiem obrazków, symboli, litery lub bezpośrednie pokazywanie przedmiotów. Są także specjalne pomoce komunikacyjne, które fachowcy od porozumiewania dorosły świat i mimo iż nadal nie może mówić, dzieli się z opiekunami swymi przemyśleniami i odczuciami.

- Ważne jest to - mówi Magdalena Grycman, iż dziecko przestaje być biernym obserwatorem świata. Wcześniej tylko leżało i patrzyło w sufit czekając, aż ktoś odgadnie jego potrzeby, teraz zaś może samo zmieniać rzeczywistość wokół siebie. Staje się czynne w kontaktach z innymi ludźmi.

Metody wysokiej technologii mają w sobie coś z komputera i magnetofonu zarazem. Za pomocą drogiego, bo kosztującego ponad dwa tysiące dolarów „alphatalkera” czy „infotalkera”, można nagrać jakiś prosty tekst, na przykład „chce mi się siusiu”. Dziecko może uruchomić urządzenie naciskając nań dowolną częścią ciała: czołem, brodą czy łokciem. Są także bardziej skomplikowane urządzenia komputerowe posiadające specjalne oprogramowanie, za pomocą których nie tylko można naśladować mowę ludzką, ale także rysować, grać w różne gry oraz uczyć dzieci czytania i pisanie. Opracowano specjalne urządzenia do pisania z wkłesłą klawiaturą, we wgłębieniach której zatrzymują się drżące palce osób z porażeniem mózkowym.

cd. na str. 5

Instytucja społecznej akceptacji

cd. ze str. 3

Brak aktów wykonawczych często powoduje, że istotne postanowienia ustaw nie mogą być realizowane.

Kontrolę NIK wykazują, że np. przepisy ustawy o zamówieniach publicznych, u podstaw której leżało jednakowe traktowanie konkurentów i oszczędność grosza publicznego, traktowane są jako dokuczliwa dolegliwość i w różny sposób obchodzone.

W wielu jednostkach budżetowych niepokoi łatwość wydawania pieniędzy nie przewidzianych na dane zakupy. Powoduje to dodatkowe zadłużenie jednostek budżetowych, które dało o sobie znać na wielką skalę w służbie zdrowia. Wszystko to świadczy o niedostatecznej trosce o interes państwa.

- Jak społeczeństwo odbiera działania Najwyższej Izby Kontroli?

- Badania CBOS wykazują, że NIK cieszy się dużym stopniem akceptacji społecznej. Ponad 60 proc. respondentów akceptuje działania Izby. W porównaniu do np. Austrii jest to bardzo wysoki wskaźnik.

- Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał:
Jacek Mach

Ojciec nasz...

cd. ze str. 3

Pragnąc prawdziwej miłości, obawiają się, że partnerzy je oszukują. Zwykle wcześniej, pod wpływem impulsu, wychodzą za mąż i szybko się rozwodzą. Inne z kolei często zmieniają partnerów.

Co trzecie dziecko z rozbitej rodziny, w wieku od dziewiętnastu do dwudziestu czterech lat, wciąż nie ma określonego celu życiowego, rezygnuje z dalszej nauki. Co czwarte popada w alkoholizm, a mniej więcej co trzecie - dokonuje przestępstw. Ci, którzy zdobywają dyplomy uczelni i robią kariery, również mają poważne kłopoty psychiczne.

Aż czterdzieści procent osób pochodzących z rozbitych rodzin, w wieku 19-29 lat ma trudności z nawiązaniem kontaktów z innymi ludźmi, i szuka pomocy u psychologów. Sytuacja na ogół nie poprawia się po założeniu nowej rodziny. „Ojciec zastępczy” zwykle nie przyczynia się do likwidacji potrzeb i zaburzeń psychicznych porzuconych dzieci. Jeśli ojciec biologiczny co pewien czas spotyka się z dzieckiem, to pełni co najwyżej rolę wujka.

(KM)

Mówiący inaczej

cd. ze str. 4

- Ważne jest, aby dzieci trafiły do nas odpowiednio wcześniej - uważają terapeuci z ośrodka - zanim jeszcze ustalą się status rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym. Im później, tym bardziej biernie jest dziecko i tym bardziej zmiany w jego zachowaniu burzą ustalony porządek w domu. Na początku z pewnością dodajemy rodzicom pracy, lecz później jej ujmujemy.

Niestety, nie można pomóc wszystkim potrzebującym. Placówka obsługuje rejon byłego ZOZ Kwidzyna i posiada niewielkie możliwości przyjęcia kogoś spoza rejonu. Można jednak napisać do ośrodka i czekać na konsultację.

Oto adres placówki:

Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci w Kwidzynie, 82-500 Kwidzyn, ul. Kolałajka 4, tel. (055) 279-30-22.

Alicja Łukawska

Foto: Marek Wojciekiewicz

Kilka zasad dotyczących używania wspomagających metod komunikacji:

1/ pozwolić dziecku na dokonywanie własnych wyborów i poznanie ich konsekwencji, pozwolić żartować i śmiać się z tego z rodziną i przyjaciółmi,

2/ dziecku i jego rodzinie dać dużo czasu na nauczenie się nowej metody porozumiewania się,

3/ nie ograniczać innych metod komunikacji, ale je wspierać,

4/ stwarzać dziecku jak najwięcej sytuacji do porozumiewania się z różnymi ludźmi,

5/ umożliwić dzieciom niepełnosprawnym ruchowo pisanie i rysowanie na ekranie komputera.

Pod koniec listopada 1998 roku w Kwidzynie odbędzie się międzynarodowa konferencja pod nazwą „Pomoc Dziecku Niepełnosprawnemu - wspomagające i alternatywne metody porozumiewania”. Honorowy patronat nad imprezą objął Matthew Kathane, Ambasador ONZ w Polsce, a także Światowa Organizacja Zdrowia National WHO Liaison Officer oraz doktor Andrzej Zbonkowski.

Parzenice nad Wisłą

W grudzińskim klubie „Akcent” otwarto wystawę twórczości góralskiej pt. „Z Parzenicą w herbie”. Ekspozowane są prace i wyroby członków Tatrzańskiego Koła Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Wśród dyscyplin uprawianych przez artystów z Podhala znajdziemy rzeźbę, malarstwo na szkle, szybkę, meblarstwo, haft biały i kolorowy, szycie odzienia regionalnego, skórnictwo, kowalstwo, wytworzenie tradycyjnej broni i ozdób metalowych.

W Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku przechowywane są tajemnicze, metalowe tabliczki. Wybito na nich w czasie okupacji dane mieszkańców Tczewa. Dotychczas nie wyjaśniono tajemnicy związanej z tą blaszaną kartoteką. Nikt dotąd nawet nie dokonał spisania tych tabliczek. Dopiero nasz dziennikarz, jako pierwsza osoba od czasu zakończenia wojny podjął próbę zinventaryzowania blaszanej kartoteki mieszkańców Tczewa oraz - co się okazało, kiedy zaczęliśmy badać sprawę - także innych miast d. województwa gdańskiego.

W 1992 roku porządkowano sprawy związane z dokumentami Urzędu Ochrony Państwa. W ich archiwum znajdowały się jakieś blaszki z niemieckimi napisami. Nie wiadomo co z nimi zrobić - mówi Witold Tyczyński, główny specjalista Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku. - Ktoś powiedział, że skoro są na nich nazwiska i daty po niemiecku to może jest to jakieś udokumentowanie niemieckich zbrodni. I w ten sposób trafiły do nas. Osobiście przeniósłem te szufladki pełne tabliczek do naszego archiwum. Do tej pory nikt się nimi poważnie nie zajął. Nie są nawet zinventaryzowane. Jedno jest pewne, że dotyczą mieszkańców Tczewa. Na każdej z nich wybita jest nazwa DIRSCHAU. To po niemiecku Tczew.

Archiwum znajduje się na ostatnim piętrze sądu w Gdańsku. A właściwie na poddaszu. Wspinamy się wąskimi schodkami. W długim, mrocznym korytarzu panuje tajemniczy nastrój. Regały zapelnione dokumentami. Powtarzającym się słowem, opisującym grube księgi jest słowo ZBRODNIA. W tych dokumentach zebrano materiały o zbrodniach dokonanych przeciwko narodowi polskiemu. Na biurku stoją przykryte gazetami szufladki.

- Przykryłem je, żeby się nie zakurzyły. Ostatnio oglądała je redaktorka jednej z wybrzeżowych gazet. Chyba w lipcu - mówi Witold Tyczyński. - Potem nikt się nimi nie zajmował.

Na każdej szufladce odręcznie napisano niemiecką nazwę ulicy. Tylko dwie szufladki posiadały polskie informacje o ulicy Marszałka Piłsudskiego i osiedlu Staszica. Przeliczyłem szufladki. Stały w równych słupkach, po 5

Jedna z tabliczek na nazwisko Malischewski, na które niemieckie napisy ktoś usiłował zastąpić polskimi.

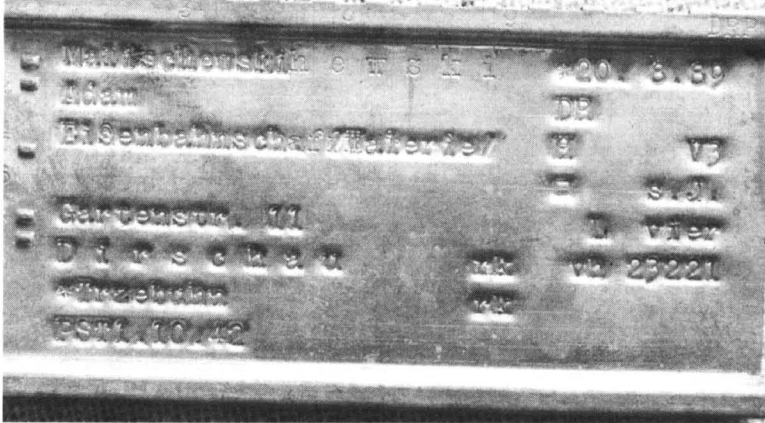
Niedawno pisaliśmy, że od 1 stycznia rozpocznie się reforma ubezpieczeniowa, która dzięki swoim trzem filarom i możliwościom kapitałowego pomnażania części składek, za kilkadziesiąt lat zasadniczo zmieni materialny status emerytów i rencistów. Tymczasem wiceminister pracy, Ewa Lewicka, ogłosiła podczas posiedzenia rządu, że reforma nie zacznie się od 1 stycznia 1999 roku, lecz kwartał później, od 1 kwietnia 1999 roku.

Posiłek reformy ubezpieczeniowej (nie najlepiej) świadczy o zdolności rządu i parlamentu do terminowego realizowania napiętego planu reform. Można się obawiać, że przesunięcie początku reformy ubezpieczeniowej

DLACZEGO KATALOGOWANO MIESZKAŃCÓW WYBRZEŻA

Witold Tyczyński przy zbiorze tajemniczych tabliczek z danymi osobowymi mieszkańców dawnego woj. gdańskiego

cd. na str. 6

EMERYTURA NA FILARACH

pociągnie za sobą opóźnienia w realizacji innych istotnych zmian w strukturze życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Cóż może na to poradzić pojedynczy obywatel w ramach kraju, który pomimo funkcjonującej demokracji pośredniej i bezpośredniej, wpływ na parlamentarne i rządowe pociągnięcia ma raczej niewielki? W wielu przypadkach rzeczywiste opadają ręce, ale nie dotyczy to wszystkich aspektów reformy ubezpieczeniowej.

W reformie tej pierwszy i dru-

gi filar, a więc decydujący o częściach emerytury wypłacanej przez ZUS i powstającej w wyniku inwestycji w otwarte fundusze emerytalne, zależą od decyzji ustawodawczych i późniejszych działań wykonawczych rządu. Na III filar natomiast składają się inwestycje dobrowolne, wnoszone przez zainteresowanych im wcześniej tym lepiej i w niewielkim tylko stopniu organizacyjne wspomaganie przez pracodawcę. Skutki natomiast wielkości i efektywności inwestycji w trzeci filar mogą dla wysokości przy-

szufladek. Słupków było 12 a więc powinno być 60 szufladek.

Niestety jednej szufladki brakuje. W jej miejscu znajduje się dużo poukładane tabliczki. W każdej szufladzie jest 200 tabliczek. Cała kartoteka liczy więc około 12 tysięcy tabliczek. Pojedyncza tabliczka ma wymiary 5,5 x 11 centymetrów. Jest więc troszkę większa od normalnej wizytówki. Wybite są na niej następujące dane: nazwisko, imię, zawód, adres, data urodzenia. Dodatkowo umieszczone są z prawej strony tabliczki tajemnicze znaki, litery i cyfry. Dotychczas, na podstawie bardzo pobieżnych oględzin próbowano snuć różne hipotezy dotyczące tej kartoteki.

Dyrektor Muzeum Techniki w Warszawie, Jerzy Jasiuk uważa te tabliczki za matryce do adresowania kopert. Natomiast Stanisław Flis z Archiwum Państwowego w Gdańsku zastanawia się czy nie jest to fragment mechanicznego systemu danych czyli swojego rodzaju komputer. Inne hipotezy mówią o kartotece osób już skazanych lub osób które mają być skazane. Żadna z tych hipotez nie znalazła dotychczas solidnego, naukowego potwierdzenia. Jeżeli miały to być adresarz, to po co na kopertach umieszczać daty urodzin i rodzaj wykonywanego zawodu.

cd. na str. 6

szłej emerytury być większe niż korzyści z I i II filaru.

Zależą one od trzech podstawowych czynników. Pierwszym z nich jest czas inwestowania w ramach tego co umownie nazwiemy III filarem. Drugim - wysokość składek na jakiej systematycznie wpłacanie się zdecydujemy. Trzecim czynnikiem jest oczywiście efektywność zainwestowanej składki.

Znaczenie inwestycji w III filar emerytalny największe jest dla ludzi młodych, którzy do przejścia na emeryturę mają dwadzieścia - trzydzieści lat. Być może w tym wieku najtrudniej jest pokonać barierę psychologiczną, wynikającą z odległości momentu osiągnięcia wieku emerytalnego.

cd. na str. 6

CO ZA PENSJĘ

Statystyka ma to do siebie, że tylko w ograniczonym zakresie przypadków zgodna jest ze społecznymi odczuciami. Bierze się to m.in. stąd, że najczęściej na każdą średnią składa się znacznie więcej przypadków leżących poniżej średniej, niż tych, które średnią przekraczają. Tak dzieje się również w odniesieniu do naszych zarobków. I stąd zwykle więcej jest osób, które średnie statystyczne traktują jako nieosiągalne wielkości niż tych, dla których są one w pełni potwierdzone.

Nikt jednak nie wymyślił lepszych sposobów pomiaru zjawisk ekonomiczno-społecznych niż za pomocą średnich. I nawet jeżeli odbiegają one od naszych aktua-

lnych odczuć, warto je analizować, gdyż przynajmniej wiemy, w którym kierunku następują zmiany.

Jeszcze dziesięć lat temu na każdym kroku odczuwaliśmy, jaka dzieli nas przepaść w poziomie życia, zaopatrzenia rynku, dostępnych usług od świata choćby średnio rozwiniętego. „Polityka”, która od piętnastu lat publikuje swój „koszyk” i wylicza, ile na koniec grudnia każdego roku możemy kupić za naszą średnią płacę, podaje, że w 1983 roku zarabialiśmy średnio równowartość 22 dolarów oferowanych na czarnym rynku.

W grudniu 1997 roku nasze średnie miesięczne zarobki były warte 329 kantorowych dolarów. Jeszcze bardziej o głębokości zmian w tym czasie, i to nie tylko ilościowych ale i jakościowych,

świadczą fakt, że autorzy „koszyka” musieli wprowadzić na 42 pozycje sześć zmian, by lepiej zobrazować rynkowe wydatki Polaków. I tak w miejsce pozycji: zakup schabu, kiełbasy parówkowej, papieru toaletowego, botków dziecięcych i „Życia Warszawy” wprowadzono wyroby bez których trudno sobie wyobrazić portfel wydatków współczesnego człowieka: kanapkę BIG Mac w Mc Donald'sie, lekarstwo - polopirynę S, płytę kompaktową, telefon komórkowy i zestaw komputerowy.

Analiza możliwości nabywczych Polaka na przełomie 1997 i 1998 roku nasuwa interesujące wnioski. Generalnie tanieją w Polsce wyroby świadczące o materialnym i technicznym postępie, a więc sprzęt komputero-

wy, sprzęt AGD i RTV, a także usługi charakterystyczne dla krajów rozwiniętych np. wycieczki i wczasy zagraniczne.

Relatywnie drożej natomiast usługi, których poziom cen związany jest z dotacjami państwa opiekuńczego. W Polsce w ostatnich latach dotyczy to np. mieszkań, biletów do teatru, książek, opieki zdrowotnej, lekarstw, wczasów krajowych. I w zależności od tego kto i w jakim zakresie przeznacza zarobione pieniądze na wydatki w tych dwóch grupach, w różnym stopniu odczuwa zmiany swych możliwości materialnych i standardu życia.

Dobrze ilustrują te zjawiska przykłady z ostatniego roku. W grudniu 1997 r. średnia pensja odpowiadała 1,58 wartości telefonu komórkowego (zakup aparatu, aktywacja, abonament).

cd. na str. 8

Dlaczego katalogowano mieszkańców Wybrzeża

cd. ze str. 5

Całkiem niezrozumiałe jest także ewentualne adresowanie kopert do wszystkich mieszkańców danego lokalu, w tym także do niemowląt. Jeżeli ten zbiór jest częścią komputera mechanicznego to dla czego jest jedynym zachowanym zbiorem. W Gdańsku nie ma drugiego podobnego zbioru tabliczek. Kartoteka ta pozostaje nadal tajemnicą. Pierwszym krokiem do rozwiązania tej tajemnicy powinno być zintensyfikowanie kartoteki.

Rozpocząłem więc spisywanie tabliczek. Cały zbiór zawiera dokładną listę lokatorów aż 39 ulic Tczewa. Początkowo odczytywałem napisy przy pomocy lupy. Było to bardzo uciążliwe i czasochłonne. Pan Tyczyński zaproponował wykonanie próby odstepłowywania tabliczek. Próba powiodła się. Na papierze dokładnie odciskała się treść. W ten sposób odczytałem ponad 100 tabliczek. Już wstępna analiza pozwoliła na dokonanie małych odkryć. Dotychczas uważano, że najmłodsza tabliczka pochodzi z 1942 roku. Znaleźliśmy młodszą o całe dwa lata. Dotyczy ona Marleny Naethbohm i podaje datę urodzenia 27 lutego 1944 roku. Dotychczas uważano także, że na tabliczkach umieszczone są przeważnie polskie nazwiska. Natomiast wśród spisanych tabliczek zdecydowaną większość stanowią nazwiska niemieckie, a przy nazwiskach polskich występują niemieckie imiona na przykład Gongerowski Friedrich, Wysocki Leo czy Laskiewicz Ursel.

Te informacje chyba jeszcze bardziej komplikują rozwiązanie tajemnicy metalowych tabliczek. Zwróciliśmy się o pomoc do mieszkańców Tczewa, czytelników „Gazety Tczewskiej” uważając, że mogą pomóc w rozwiązaniu tej zagadki. Czytelnicy nie zawiedli. Zareagowali natychmiast. Przekazano nam wiele fascynujących informacji. Otrzymałmy także analogiczne metalowe tabliczki, które wykopano w ogródku w Tczewie. Choćby napisy na tych wykopanych w Tczewie tabliczkach były całkowicie inne. Dotyczyła Malborka, Sopotu i innych miejscowości. Ale o tym napiszemy w następnym wydaniu. Już za tydzień.

Jednocześnie zwracamy się z prośbą do wszystkich, którzy posiadają jakiegokolwiek informację związane z tajemnicą, blaszaną kartoteką. Każda informacja może okazać się bezcenną.

Tekst:
Stanisław Sierko

Emerytura na filarach

cd. ze str. 5

Jednak w wielu krajach udało się, nie bez pomocy mediów i szkoły, ten problem jakoś rozwiązać.

Dwa pierwsze filary emerytalne powinny w przyszłości poprawić sytuację osób przechodzących na rentę czy emeryturę. Nie będzie to jednak poprawa radykalna, skokowa. Być może, po wejściu w pełni reformy, a więc za lat 15-20, sytuacja wielu emerytów nie będzie już tak zła jak bywa to obecnie, ale bez udziału w inwestycjach III filaru nie będzie to wymarzona „złota jesień”. Natomiast to co zdołamy zainwestować przez długie lata w III filar, może w radykalny sposób zmienić naszą sytuację w momencie przechodzenia na emeryturę. Pod warunkiem, że jesteśmy w tej chwili młodzi i możemy

inwestować przez 25-30 lat...

I filar, jak przyjęto się go nazywać zusowski, zapewnia nam nie tylko rentę czy emeryturę, ale i ochronę ubezpieczeniową w związku z chorobą i innymi nieszczęściami. Jeżeli więc uznamy te świadczenia dla nas i naszej rodziny za wystarczające, uważę w trzecim filarze skupić możemy na zapewnieniu nam wysokiego statusu materialnego po przejściu na emeryturę. Jeżeli uznamy, że wspomniane świadczenia zusowskie będą niewystarczające, w ramach III filaru musimy rozważyć ubezpieczenie typu life z funduszem inwestycyjnym.

Jeżeli uznamy, że na „stare lata” najważniejsze dla nas będą pieniądze systematycznie wznoszące otrzymywaną w ramach I i II filaru emeryturę, musimy jak

najszybciej, nie czekając na odpowiednie ustawy, rozpocząć systematyczne inwestowanie w III filar. Możliwości takich jest bardzo dużo: od lokat bankowych począwszy, przez systematyczne nabywanie obligacji Skarbu Państwa, po zakup comiesięczny jednostek w funduszach powierniczych czy inwestycyjnych. Niektóre z nich stworzyły indywidualne plany emerytalne i stosują w przypadku osób stale inwestujących preferencje przy pobieraniu opłat.

Dosyć trudno jest przeprowadzić szczegółową kalkulację takich indywidualnych systemów ze względu na zmieniające się stopy zwrotu kapitału z takich inwestycji i trudną do określenia w przyszłości inflację. Ale obliczenia z pewnym przybliżeniem przeprowadzić można.

Gdyby przyjąć roczną stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału na poziomie średnio 10 proc., a inflację niwelować podnoszeniem wysokości inwestowanej kwoty i gdyby przyjąć, że inwestować będziemy około 10 proc. naszych miesięcznych dochodów, po 25 latach moglibyśmy osiągnąć kapitał odpowiadający obecnym 110 tysiącom złotych. Po 30 latach nasz kapitał mógłby wynieść ok. 178 tysięcy złotych.

Zakładając wydłużającą się średnią wieku w Polsce przyjąć można, że przechodzący na emeryturę w wieku 65 lat mężczyzna żyć będzie jeszcze dwadzieścia lat. Korzystając jedynie z odsetek, zgromadzonych w wyniku naszej inwestycji, moglibyśmy wzmocnić naszą emeryturę z I i II filaru, która według symulacji dla dzisiejszego 20-lata średnio zarabiającego wyniosłaby około 1750 złotych i blisko 1500 zł. Co oznacza przy aktualnych relacjach finansowych sumaryczną emeryturę w wysokości 3250 złotych - tłumaczyć nie trzeba.

W naszym wyliczeniu dla określenia miesięcznej wypłaty z inwestycji w III filarze wzięliśmy pod uwagę jedynie odsetki od zgromadzonego przez 25-30 lat kapitału. Ale jeżeli nie musimybyśmy pozostawiać po sobie spadku i chcielibyśmy korzystać też z kapitału, kwota otrzymywana co miesiąc z tego filaru byłaby dwa razy wyższa.

Warto się więc zmusić do comiesięcznego ograniczania w bieżących wydatkach o 10 proc., by po kilkudziesięciu latach inwestowania sprawić sobie naprawdę „złotą jesień”. I to bez względu na to, czy ustawodawca poradzi sobie z goniącymi go terminami i czy rząd znajdzie czas, by obliczana od wielu lat reforma przybrała wreszcie kształt realny.

J.M.

Kasa małego biznesu

Bank Własności Pracowniczej SA z siedzibą w Gdańsku został założony 17 września 1990 r. jako spółka akcyjna 37 przedsiębiorstw i banków z terenu całej Polski. Z 26 banków, które rozpoczęły działalność w latach 1989-1990, do końca 1995 roku przetrwało tylko 50 proc., wśród nich BWP SA, który prowadząc działalność już przez 7 lat, zdobył pozycję w regionie gdańskim, konkurując z dużymi bankami na rynku małych i średnich przedsiębiorstw oraz gmin. Środki pieniężne gromadzone w BWP SA, są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, dając deponentowi poczucie pewności powierzonych funduszy.

W ramach kontaktów z naj-

większymi klientami: Rafinerią Gdańską i Gdańską Stocznią Remontową, będącymi jednocześnie akcjonariuszami Banku, już w 1992 roku uruchomiono w siedzibie Centrali przy ul. Na Ostrowiu 1, oddział operacyjny obsługujący m.in. Stocznie, a w siedzibie Rafinerii zorganizowano pierwsze „kasy zewnętrzne” BWP SA. Obecnie Bank dysponuje siecią 4 oddziałów w regionie gdańskim i ekspozyturą w Warszawie. Zgodnie z dotychczasową strategią, oprócz nowych oddziałów, systematycznie powiększana jest sieć małych agencji zlokalizowanych w firmach i instytucjach, na osiedlach, a także w centralach handlowych.

cd. na str. 8

Banki ostro zabiegają

Informowaliśmy już o zaplanowanym być może już na najbliższe dni otwarcie nowej sieci bankowej BIG Banku Gdańskiego - Millennium Banku, nastawionym na szybką obsługę klientów indywidualnych. Podobne zamierzenia ma - jak się okazuje - także Bank Handlowy, zapowiadający budowę sieci Handlobank.

To już nie żarty, to ostra batalia o klienta. Chodzi o wykorzystanie okazji, polegającej na stworzeniu ogólnopolskiej sieci małych, silnie z informatyzowanych placówek. Citibank, który miał na początku tego roku swoje pięć minut - mimo potężnego zaplecza finansowego i organizacyjnego - nie był w stanie sprostać temu wyzwaniu.

Nowoczesna oferta detaliczna charakteryzuje się nieskrępowa-

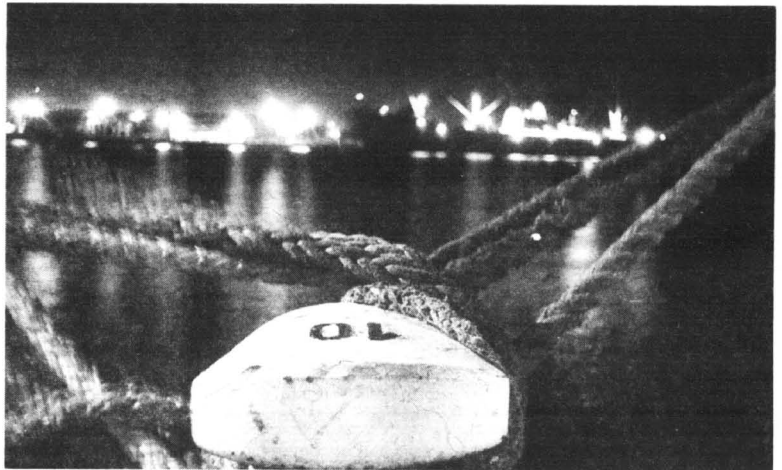
nym, całodobowym dostępem klienta nie tylko do swoich pieniędzy, ale także do swojego konta. Oprócz bankomatów posiadających funkcję składania depozytów, kart płatniczych czy inteligentnych kart chipowych, klient za pośrednictwem Teleserwisu będzie mógł nie tylko dowiedzieć się o saldzie na swoim rachunku, ale również wydawać dyspozycje przelewów. Wizyty w banku mają być ograniczone do minimum.

Handlowy i BIG BG, tworząc swoje banki detaliczne, skorzystały z doświadczeń silnych pod tym względem banków swoich akcjonariuszy: pierwszemu w tworzeniu Handlobanku przydała się pomoc Swedbanku, drugiemu - Banco Comercial Portugues.

JS-PZ

Pod taniemi banderami pływa 80 proc. polskich statków. Teraz jedynie 50 ma białoczerwoną banderę. Większość naszych oficerów i marynarzy zatrudnianych na jednostkach zagranicznych armatorów, także pływa na statkach tanich bander. Nie znamy nawet ich liczby, bowiem nikt nie prowadzi rejestrów Polaków pracujących na morzu u obcych pracodawców. Problem ten dotyczy nie tylko marynarzy. Ostatnio zjawisko „tanic bander” - czyli działalności gospodarczej w oparciu o wykorzystaną siłę roboczą - rozszerza się na kolejne dziedziny: przemysł, budownictwo, usługi.

TANIE BANDERY WCHODZĄ NA LĄD

Według przedstawicieli ITF, na morzach pływają dwa rodzaje statków: odpowiedzialne i nieodpowiedzialne. Połowa światowego tonażu żeglugowego wbrała zarejestrowanie się w krajach własności. Poprzez „wyflagowanie” statku, jego właścicielom udaje się unikać krajowych podatków oraz przepisów mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa.

Trzymając się dzięki temu z dala od związków zawodowych i mogą skryć się za zasłoną tajemnicy i unikać odpowiedzialności.

Zamiast w swych rejestrach narodowych, rejestrują statki w krajach tzw. „rejestrów wygodnych bander” (FoC), gdzie podatki są niskie lub nie ma ich wcale, gdzie istnieją niskie normy dotyczące bezpieczeństwa i szkolenia, gdzie nie istnieją ograniczenia dotyczące narodowości załogi. Mając zatem możliwość zatrudnienia najtańszej siły roboczej, decydują się na: wypłacanie minimalnych wynagrodzeń, obniżanie kosztów poprzez zaniżanie standardów życia i pogarszanie warunków pracy, a także na niezapewnianie opieki lekarskiej.

W wielu przypadkach statki

FoC nie są zdane do bezpiecznej żeglugi. W najbardziej ekstremalnych okolicznościach, marynarze są dosłownie więzieniami na statku i nie stać ich nawet na wymaganie przez armatora samodzielnego opłacenie kosztów repatriacji.

W takich drastycznych przypadkach wkraczają inspektorzy ITE. Jednakże wielu armatorów odmawia zastosowania się do ich zaleceń. Istnieją owszem liczni agenci i armatorzy chcący podpisać układ ITF, ale równocześnie gotowi są do oszukiwania załóg przez ingerowanie w zarobkowy układ zbiorowy.

cd. na str. 36

Gdzie i jakie rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (Dane z wybranych banków za wrzesień 1998r.)

Bank	Oproc. konta	Kapita- lizacja	Oproc. kredytu w ROR	Karty dla posiadaczy	Dokumenty niezbędne do otwarcia konta
PKO BP 11	kwartalnie		od 23	PKO Express, Visa Classic	dowód osobisty, drugi dokument stwierdzający
Pekao SA 13	miesięcznie		24,5	Bankomatowa EC/MC, Visa Concerto, Partner	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Powszechny Bank Kredytowy	11	kwartalnie	24	Polska Karta, Karta WBK, Visa Electron, Classic	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Przemysłowo-Handlowy	13	kwartalnie	22,5	Sezam, Visa Classic, PolCard, EC/MC	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Kredyt Bank PBI	14	kwartalnie	25	Visa Classic, Visa Electron	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Big Bank Gdański	13,5	kwartalnie	27	Visa Classic, PolCard, bankomatowa na wniosek klienta	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Gospodarki Żywnościowej	15	kwartalnie	od 26	Visa Classic, PolCard	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Depozytowo-Kredytowy	13	kwartalnie	od 24,5	Visa Classic, PolCard, Student	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Powszechny Bank Gospodarczy	13	miesięcznie	25	Visa Classic	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Pierwszy Bank Gospodarczy	13	miesięcznie	25	PolCard Visa, Visa Classic	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Invest Bank:	14	miesięcznie	25	nie ma	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Górnoląski Bank Gospodarczy	13,5	miesięcznie	25,5 - 26		dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Ochrony Środowiska	13,5	miesięcznie	od 24	PolCard i PolCard Bis, Univers, EC/MC	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
LG Petro Bank	14	kwartalnie	25,5	nie ma	dowód osobisty, deklaracja miesięcznych wpływów
Bank Energetyki	14	miesięcznie	od 23,5	PolCard	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Częstochowa	13	kwartalnie	23-26	Visa Classic, PolCard	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
Bank Komunalny	14,5	kwartalnie	od 26,5	PolCard	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
BISE 13 miesięcznie	29,5			Visa Classic, Business	dowód osobisty, zaświadczenie o zarobkach
DB Polska 7	kwartalnie		WIBOR + 4	proc. EURO, EC/MC	dowód osobisty, paszport, zaświadczenie o zarobkach
Citibank b.d.	b.d.	b.d.		Visa (karta bankomatowa)	dowód osobisty, deklaracja miesięcznych wpływów

cd. ze str. 7

Przyjazna współpraca z władzami lokalnymi m.in. w Tczewie i Sierakowicach, pozwoliła w ostatnim okresie na uruchomienie agend banku, dostosowanych do „zamówień” tych gmin. Od kwietnia br. działa w Urzędzie Gminy w Sierakowicach Punkt Bankowy, obsługujący gminę wraz z kontami osobistymi pracowników budżetowych. W Tczewie powstał Punkt Bankowy, zlokalizowany na osiedlu mieszkaniowym Suchostrzygi. Oprócz podstawowej działalności bankowej są tam realizowane usługi dla Rejonowego Urzędu Pracy. Bank utrzymuje również stałe kontakty z lokalnymi izbami gospodarczymi. Długoterminowa już współpraca z Pomorską Izbą Przemysłowo-Handlową w Tczewie, mającą rozeznanie co do sandingu finansowego swoich członków, przynosi obustronne korzyści przy kredytowaniu small biznesu.

Bank Własności Pracowniczej SA należy do grup banków komercyjnych świadczących pełen pakiet usług bankowych oferowanych podmiotom instytucjonalnym i osobom fizycznym. Nazwa banku wskazuje na działalność związaną ze wspieraniem procesów prywatyzacyjnych polskiej gospodarki. Jest to jeden z wyróżników banku na tle całego środowiska bankowego. Ta specjalizacja nie koliduje z uniwer-

Kasa małego biznesu

Fot. U. Niewiarowska

salnym charakterem banku, wręcz przeciwnie - daje większe doświadczenie w zakresie usług doradczych, zarówno ekonomiczno-finansowych, jak i prawnych.

Prowadząc działalność już przez 7 lat, bank umocnił swoją

pozycję w regionie gdańskim, z powodzeniem konkurując z dużymi bankami. BWP SA, postrzegany jest jako bank regionalny, obsługujący small biznes. Lokalizacja Centrali Banku w Gdańsku pozwalała na szybkie i skuteczne reagowanie na potrzeby od-

biorcy i dostosowywanie oferty do indywidualnych wymagań i gustów klientów. Przewaga nad innymi bankami polega nie tylko na różnorodności oferowanych usług, ale przede wszystkim na partnerskim układzie z Klientem i koncentrowaniu się na komple-

sowej obsłudze finansowej małych i średnich firm.

W ramach organizowanego przez Międzynarodowe Targi Poznańskie konkursu Wirtuozji Polskiej Finansjery, w kategorii „Najlepszy Bank”, BWP SA zakwalifikowany został do ścisłej czołówki 10 najlepszych banków w Polsce w roku 1996. BWP SA, bierze również czynny udział w działalności kulturalno-oświatowej naszego regionu. Wspiera finansowo interesujące przedsięwzięcia kulturalne, sponsoruje sztukę, opiekuje się wybranymi placówkami opieki zdrowotnej dla dzieci. W tym roku Komitet Obchodów Tysiąclecia Miasta Gdańska nadał Bankowi Własności Pracowniczej SA tytuł Bursztynowego Sponsora Milenium Gdańska.

Znajdujący się w centrum Gdańska i Oddział BWP SA, przy ul. Kowalskiej, chętnie jest odwiedzany przez indywidualne osoby i firmy. Kameralny klimat i dogodna lokalizacja ułatwiają szybkie załatwienie spraw. Wkrótce Oddział wzbogaci się o stanowisko obsługi dewizowej. Dyrektor Władysław Gałarska żałuje bardzo, że kamieniczka nie ma większej pojemności. Jeszcze w planach jest bankomat na zewnątrz banku. Znajdujący się w hali obsługi klientów, był pierwszym czynnym na Wybrzeżu. Prezes Kazimierz Glowacki twierdzi, że dalej BWP SA stawia na small biznes. T.

cd. ze str. 6

Przed rokiem za jedną średnią pensję można było pokryć 0,55 takiego wydatku, przed dwoma laty zaledwie 0,19. Podobne tendencje mają relacje zarobków do cen komputerów czy czasów zagranicznych.

Natomiast w grudniu 1997 r. za średnią pensję mogliśmy kupić 58 biletów do teatru. Rok wcześniej biletów takich dostalibyśmy 61, dwa lata temu - 75. Można ze smutkiem stwierdzić, że obserwujemy coraz większe preferencje dla rozwoju materialnego ze szkodą dla rozwoju ducha.

Analizując relacje pomiędzy

Co za pensję

cenami i płacami w Polsce warto zwrócić uwagę na tempo w jakim zmniejsza się dystans dzielący nas od krajów rozwiniętych, a także na pozycję jaką Polska zajmuje w grupie krajów Europy środkowo-wschodniej, od dziewięciu lat uczestniczących w przemianach.

Nominalne różnice w miesięcznych zarobkach (przeliczenia w dolary) pomiędzy np. Austrią a Polską wydają się olbrzymie, bo prawie dziesięć-

kratne (Polska 379 USD, Austria 3600 USD). Jeszcze większe są różnice między krajami mniej zaawansowanymi w transformacji społeczno-gospodarczych. Ale jeżeli uwzględnimy różnice w poziomach cen, wielkościach różnych dotacji i dostępności do usług w szarej strefie okaże się, że na ten sam koszyk towarów i usług Polak musi pracować jedynie 2,3 raza dłużej niż Austriak.

Polska znajduje się na pierwszym miejscu wśród krajów refor-

mujących swą gospodarkę pod względem cenowej efektywności jednej godziny pracy. W porównaniu do Bułgarii, Czech, Chorwacji, Węgier, Rosji, Rumunii, Słowacji i Ukrainy w Polsce najkrócej trzeba pracować na chleb, ziemniaki, masło, papierosy zagraniczne i krajowe, uszycie sukienki lub garnituru, zakup butów, materiały budowlane (cegła i cement), wysłanie listu.

Na ten sam koszyk 26 towarów i usług, Polak w 1997 roku musiał pracować 95 godzin, o 26 mniej niż przed rokiem. O dziwo, Czesi którym zdaniem wielu z nas powodzi się lepiej, na ten sam koszyk musieli pracować w 1997 roku 190 godzin, tylko o 16 mniej niż w roku poprzednim, natomiast najbardziej wzrosła efektywność zakupowa godziny pracy w Rosji (2,3 krotnie) i Bułgarii (2,7 krotnie).

Czego możemy spodziewać się w najbliższych latach?

Przyjęcie Polski do Unii Europejskiej, co pomimo pojawiających się perturbacji w przygotowaniach zapewne nastąpi w ciągu najbliższych kilku lat, będzie oznaczało wyrównywanie się cen na rynku, zmniejszenie roli ceł i opłat granicznych. W tej sytuacji czynnikiem decydującym przy porównywaniu warunków życia w Polsce i innych krajach europejskich będzie efektywność pracy w produkcji i usługach. Odpadnie lagodzący obecne porównania czynnik innego poziomu i struktury cen. Będziemy po prostu mogli kupić tyle ile zarobimy. I o tym warto pamiętać.

Bałtyckie z Tczewa

Tczewski Zakład Przetwórstwa Rolno-Spożywczego „Koral” stał się zakładem o cyklu zamkniętym, od zamrażalni, hali wstępnej obróbki oraz produkcyjnej począwszy, a skończywszy na chłodniach i magazynach - wszystko zgodnie z wymogami Unii Europejskiej. Od ub.r. firma prowadzi przygotowania do wprowadzenia certyfikatu jakości ISO - 9002, obecnie kończy wprowadzanie programu Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli.

- Jeszcze do niedawna oferowaliśmy 100 różnego rodzaju wyrobów - mówi Henryk Mielwicz, szef „Koralu”. - Obecnie staramy się zawiązać asortyment wyrobów, aby specjalizować się w tych, które cieszą się największym powodzeniem. Jest to zatem 50 różnych produktów, między innymi ryby wędzone, marynaty i konserwy.

Produkcja opiera się już głównie na rybach bałtyckich, tj. śledź i szprot z polskich portów oraz makrela importowana z Danii, Holandii i Szkocji.

Wyrobami zakładu są marynaty, koralowe filety śledziowe, skandyńskie filety śledziowe, rolmopsy, filety śledziowe w oleju więksim, 6 różnych sałatek i 5 odmian ryb w galarecie, wędzone makrele, lososie, pstrągi oraz konserwy rybne i paprykarz.

Odbiorcami wyrobów są głównie znane sieci supermarketów, tj. Macro Cash & Carry, Auchan, Jambo, Eurocentrum i inne. Produkty „Koralu” eksportowane są również do Słowacji, Węgier i krajów byłego ZSRR, a od niedawna spółka „Koral” produkuje także po Czechach.

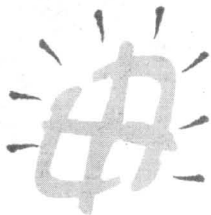
UN.

TT.

EURODACH

TECHNIKA OKIENNA I DRZWIOWA

PCW i AL
POMIARY
PRODUKCJA
SPRZEDAŻ
MONTAŻ

(0-88) 48-20-51

14-200 Itawa, ul. Kopernika 6

POSZUKUJEMY SPRZEDAWCÓW
I FIRMY MONTERSKE.
ATRAKCYJNE WARUNKI WSPÓŁPRACY

INTELIAGENTNY DOM

Wnętrze z „inteligentnego mieszkania” z ekranem urządzenia nazwanego „home theatre” (teatr domowy)

APARATURA KONTROLNO-POMIAROWA AUTOMATYKA PRZEMYSŁOWA

rok założenia 1992

manometry, termometry
- K.F.M. Włocławek
zawory regulacyjne,

przełączniki, styczniki

POLNA Przemysł

lampki, przyciski
- PROMET Sosnowiec
przełączniki
- PROMET Sosnowiec
wodomierze, ciepłomierze
- METRON, POWOGAZ

siłowniki PKA, ZAP
rejestratory
- KFAP, LUMEL
przetworniki
- KFAP, Falenica

ZADZWOŃ, PRZYJEDŹ, ZOBACZ, KUP

SOPOT, ul. 3 Maja 6A, tel./fax (058) 551-54-32, tel. (058) 550-38-41

STYROPIAN

STYROPIAN M-15, M-20, M-30

(również płyty „na zakład”)

- zawsze wszystkie grubości i gatunki
- konkurencyjne ceny
*atesty ITB

* transport

„STYROPAK H-K” Gdańsk
ul. Michałki (1 km przed Rafinerią)
tel./fax (058) 308-77-05, 308-79-23

EURODOM

PODŁOGI	od 17,00 zł/m
BOAZERIE	od 15,50 zł/m
DYWANY	od 38,00 zł/m
WYKŁADZINY	od 17,00 zł/m
DRZWI	od 174,00 zł/szt.
OKNA	od 195,00 zł/szt.

Gdańsk Zespa, ul. Kilińskiego 52a
(hangar nr 2), tel. 557 31 25, 557 31 87

podnieść temperaturę w pokoju, włączyć światło. Wystarczy, abyś powiedziała „światło”. Mądre urządzenie, które „nauczyło” się wcześniej tego słowa, natychmiast zapali żarówkę.

Możliwości komputera, który pełni funkcję dyskretnego ochmistrza, są niemal nieograniczone. Obudzi się, włączy radio i ekspres do kawy, podgrzeje wodę do mycia. Gdy przejdziesz z sypialni do łazienki, muzyka powędruje za tobą.

Elektroniczny ochmistrz jest tak pilny, że potrafi policzyć, ile osób weszło do pomieszczenia i gdy ostatnia z nich wyjdzie, zgasi za nią światło. Jest domyślny - kiedy zadzwoni telefon, natychmiast przyciszy muzykę w pokoju, w którym podniesiesz słuchawkę.

Każda czynność, którą uruchamia prąd elektryczny, może być zarządzana przez komputer domowy. Stałe rutynowe obowiązki, których zapamiętanie staje się codziennym utrapieniem, da się zaprogramować w jego pamięci. Dom będzie żył w rytmie, jakiego sobie zażycysz, nie absorbując twojej uwagi. O określonej porze „samo” włączy się wieczorne oświetlenie posesji, uruchomione zostaną systemy

alarmowe, obniży się temperatura w niektórych pomieszczeniach. Inne polecenia możesz wydawać w każdej chwili, posługując się prostą w obsłudze klawiaturą. Da się także wydawać rozporządzenia przez telefon. Będąc na wakacjach, możesz się połączyć z automatycznym „sekretarzem” i kazać podać ogród. Komputer uruchomi rozmieszczone na trawniku zraszacze.

To, co wygląda na kaprys, staje się po prostu wygodą. Coraz więcej osób na tyle ceni swój czas i wolność, że gotowe są za inwestować w inteligentny dom, żeby uwolnić się od drobnych uciążliwości. Zresztą komputer gospodaruje nie tylko czasem swojego właściciela. Dbą także o racjonalne wykorzystanie energii elektrycznej, nie dopuści, aby jakaś żarówka świeciła się niepotrzebnie. Oszczędza wodę. W porę sygnalizuje niesprawność domowych systemów, nie dopuszczając do powstania awarii. To się oplaca.

Taka instalacja niewątpliwie jest luksusem, ale człowiek zasługuje na luksus. Szczególnie wówczas, gdy jest już osobą starszą albo niepełnosprawną.

cd. na str. 10

ALDIS SA NOWOCZESNE SYSTEMY GRZEWCZE elektryczne i gazowe

DCDimplex

- piece akumulacyjne
- grzejniki konwekcyjne

JUNKERS

- kotły c.o.
- termy gazowe

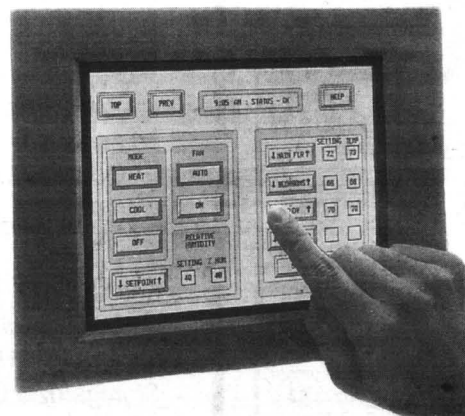
SIEMENS

- przepływowe ogrzewacze wody

SPRZEDAŻ URZĄDZEŃ, PROJEKTOWANIE
KOMPLEKSOWA REALIZACJA

Chętnie nawiążemy współpracę
z firmami handlowymi i instalatorskimi.

Aldis SA Sopot, al. Niepodległości 659, tel./fax (058) 551 51 08

Klawiatura programująca „zachowanie” się wszystkich pomieszczeń i urządzeń na zewnątrz i wewnątrz domu

ALTRUM JEST HYGGE

Duński styl budowania i wyposażenia wnętrz mieszkalnych uważany jest za wzorcowy. Dlaczego?

Pewnie i dlatego, że nie odbiegają one w rzeczywistości od tych jakie - w wielu innych, nawet najbogatszych krajach - można zobaczyć tylko w folderach i na wystawach.

W Danii, w zwykłych mieszkaniach można spotkać te same meble, lampy i inne elementy wyposażenia mieszkań, które w międzynarodowych muzeach reprezentują duński design. Krzesła Arne Jacobsena i Hansa Wegnera, bezcieniowe lampy Poula Henningsena, sztuczne Kaya Bojesena i Henninga Koppela, szkła Pera Lutkena.

Duński dom musi być przede wszystkim funkcjonalny. I taki też jest i zawsze był duński design. Duńczycy w większości mają chłopski rodowód, a chłopi są przede wszystkim bardzo praktyczni. Używane przez nich wyroby, sprzęty muszą być jak najprostsze i niezawodne. Kiedy takie podejście uwzględni się w procesie projektowania i wytwarzania produktów przemysłowych, także i one sprawiają później na swych użytkownikach wrażenie funkcjonalnej prostoty. Są świadectwem głębokiego zrozumienia materiału, z jakiego zostały wykonane.

Choć wielka, międzynarodowa kariera duńskiego designu zaczęła się dopiero po wojnie, podstawy jego rozwoju zostały stworzone jeszcze w latach dwu-

dziestych i trzydziestych. To wówczas Kaare Klint, wykładowca Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych, wraz ze swoimi studentami zaczął się zastanawiać, jakie powinny być optymalne rozmiary kuchennych mebli, by możliwe było przechowywanie w nich jak największej liczby kuchennych sprzętów i by zapobiec powszechnemu w tamtych czasach marnotrawstwu przestrzeni.

Duńskim designem świat zachwyił się dopiero po wojnie. Najpierw (zapropjektowanym na wzór chiński) słynnym, okrągłym krzesłem Hansa Wegnera, w którym plecy i oparcie wykonane są z jednego kawałka giętkiego drewna. Później lekkim, poręcznym i jednocześnie niezwykle wytrzymałym trójnożnym

Duńczycy korzystają, jako być może jedyna nacja, z pomysłów projektantów przy urządzeniu wnętrz swoich domów

krzesłem wybitnego duńskiego architekta Arne Jacobsena, powielonym później przez przemysł (nie tylko w Danii) w wielu milionach egzemplarzy.

To m.in. duńscy projektanci mebli, rezygnując z ciężkiego dębu czy orzecha, przekonali

świat do jasności i prostej elegancji mebli wykonanych z drewna sosnowego czy brzoźowego. To także dzięki nim światową karierę zrobiła idea mebli zestawianych z modułów.

cd. na str. 11

cd. ze str. 9

W Stanach Zjednoczonych, gdzie narodziła się idea inteligentnego domu, sprzedano już kilka tysięcy takich systemów. Dziś dostępne są one także w Polsce. Da się je instalować w domach i mieszkaniach już istniejących, ale najlepiej, gdy projekt instalacji powstaje wraz z domem. Może być wówczas najlepiej dopasowana do potrzeb domowników. Od ich decyzji zależy, czy pragną mieć do dyspozycji pełnię wygody, czy tylko niektóre udogodnienia. Każdy projekt jest niepowtarzalny.

O domu warto myśleć jak o jednolitym organizmie, w którym wszystkie funkcje łączą się w inteligentną, rozsądną całość, a

Inteligentny dom

więc ściany, światło, ciepło, bezpieczeństwo, muzyka... Na przykład kilka godzin dziennie spędzasz przed telewizorem. Przez dłuższą część dnia towarzyszy ci muzyka. Jest potrzebna: ożywia albo pomaga odpocząć. Buduje nastrój.

W inteligentnym domu obowiązuje zasada: najlepszy obraz, najczystszy dźwięk i nie znaczy to, że ustawiono w nim najlepszy telewizor, gramofon, radio. Wykorzystano tu technikę, jakiej dotychczas nie było. To już nie telewizja, ale kino. Tę formę projekcji nazwano „home the-

atre” (teatr domowy): wielki panoramiczny ekran na ścianie. Pod sufitem rzutnik obrazu. Głośna muzyka. Przed oczyma pojawia się... rzeczywistość. Pokaz mody - z przyjemnością dostrzegamy, że tkaniny mają fakturę. Mecze piłkarski - na boisku rośnie nie trawa, ale żółta trawa. Obraz emitowany przez projektor jest doskonały i tak wielki, że po prostu ogarnia widzów, daje złudzenie uczestnictwa w akcji. I dźwięk. Przestrzenny, wielowarstwowy, tak jakby każdy szmer pochodził z innego źródła. Przyjemne z pożytecznym.

TORMET
OFICJALNY SPRZEDAWCA

STOLBUD
SOKÓŁKA S.A.

**OKNA
DRZWI**

• DREWNIANE • Z TWORZYW
WSYKIE WYMIARY
I KSZTAŁTY

**HURT - DETAL
GRZEJNIKI CO
KOTŁY CO**

I INNE WYROBY DLA DOMU

83-000 Pruszcz Gdański,
ul. Grunwaldzka 62
tel. 682-30-75
tel./fax 682-35-52

FIRMA HANDLOWA

ZAPRASZA DO NOWO OTWARTEGO
SKLEPU W ELBLĄGU,
ul. Morszyńska 39

oferujemy:

- wykładziny
- dywany
- tapety
- obszywanie wykładzin

Zapraszamy również do naszych sklepów w:

- Kościerzynie, ul. Rynek 18
- Wejherowie, ul. Obrońców Helu 1
- Tczewie, ul. Władysława Jagiełły 12
- Starogardzie Gd., ul. Rynek 5

Życzymy udanych zakupów!

EUMAT PPHU
EUMAT S.C.
GDAŃSK

- PRZEWODY HYDRAULICZNE
produkcja, serwis
- WĘŻE GUMOWE
I Z TWORZYWA
- HYDRAULIKA SIŁOWA
- PŁYTY GUMOWE

80-044 Gdańsk, ul. Jedności Robotniczej 43/45
tel. 309 00 31 wew. 370, tel./fax 309 00 31 wew. 343
Poniedziałek-piątek 8.00-16.00, Sobota 8.00-13.00

**PARKIET
DĘBOWY I BUKOWY**

**OKLEJNY SOSNOWE
I LIŚCIASTE**

**TARCICE BUKOWA I DĘBOWA
OFERUJE**

PRZEDSIĘBIORSTWO
PRZEMYSŁU DRZEWNEGO
„FERNITEX” Sp. z o.o.
ul. Tartaczna 1
84-200 WEJHEROWO

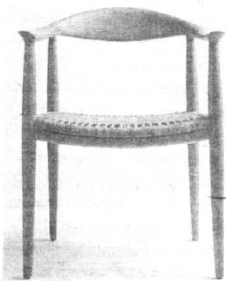
tel. 0-58/ 672-13-60 do 62
fax 0-58/ 672-13-61

KONKURENCYJNE CENY, BONIFIKATY

cd. ze str.10

Tajemnica duńskiego designu polega na absolutnej oszczędności konstrukcyjnej treści. Gdyby z mebla w tym stylu

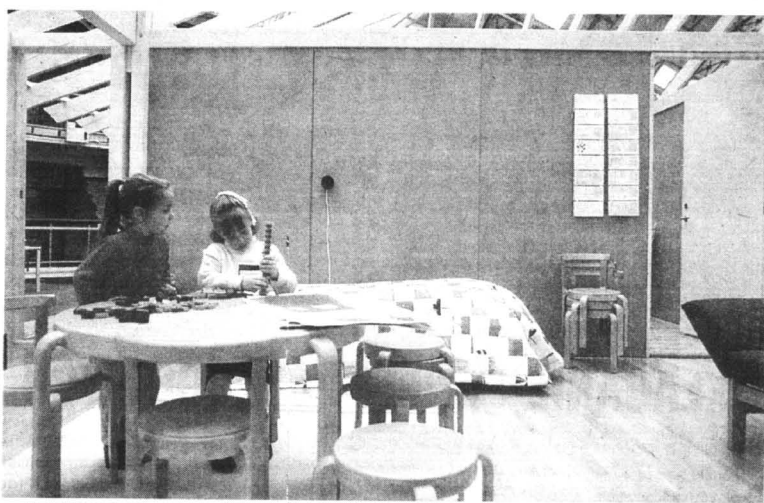
Okrągłe krzesło Hansa Wegnera z 1949 roku, jeden z najlepszych powojennych duńskich projektów

odjąć jakikolwiek detal - przestałby być meblem.

Duński dom jest zarazem „hygge”, czyli przytulny, ciepły, komfortowy, izolujący od zewnętrznych napięć. Większość domów zbudowano z cegły, ale coraz częściej używa się różnych prefabrykatów. Jest przestronny i obszerny, ale zarazem doskonale zabezpieczony przed utratą ciepła.

W wielu domach najważniejszym pomieszczeniem jest duże „altrum” - połączenie kuchni z jadalnią i salonem. Tu przygotowuje się posiłki, przyjmuje gości, ogląda telewizję. Tu koncentruje się zbiorowe życie rodzinne, ale są też kąci „odosobnienia”, gdzie każdy może zająć się tym, co tylko on najbardziej lubi.

Sprzęty w duńskim domu są

Sprzęty wykonane z prostych, naturalnych materiałów dodają wnętrzu lekkości i światła

HURTOWNIA BHP
wega®

Pracuj bezpiecznie!

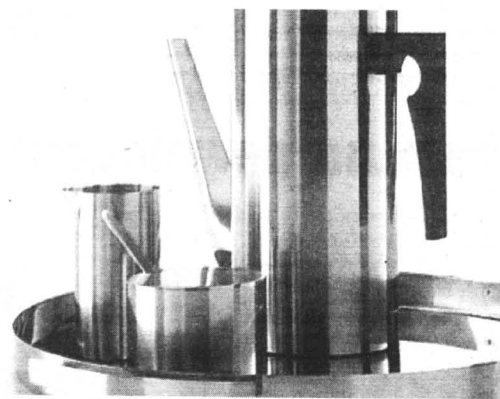
**BUTY
GUMOWE
RYBACKIE
ODZIEŻ
ROBOCZA
KOLOROWA**
Z ZAKŁADU PRACY CHRONIONEJ
CENY PRODUCENTA

83-110 TCZEW, ul. 30 Stycznia 35, tel. 531 63 43
80-958 Gdańsk, ul. Na Ostrowiu 1, tel. 307 22 25, 307 27 85
83-300 Żukowo, ul. Kościarska 11, tel./fax 681 71 68, 681 72 28
82-029 Gdynia, ul. Północna 10, tel. 663 93 58
82-300 Elbląg, ul. Grunwaldzka 83, tel./fax (055) 236 86 36

ALTRUM JEST HYGGE

trwale, z najlepszych materiałów, wykonanych z precyzją solidnego, rękodzielnika - artysty.

Może właśnie ów aspekt trwałości sprawia, iż niekiedy duński design odbierany jest jako chłodny, przesadnie funkcjonalny. Jens Bernsen z kopenhaskiego Danish Design Centre uprzedza możliwe zarzuty. Ale najwidoczniej nie są to zarzuty powszechne, bo duński design nie może narzekać na brak międzynarodowego uznania. Na duńskich projektantów spadł w ostatnich latach prawdziwy deszcz najważniejszych w tej dziedzinie nagród.

Międzynarodową sławę i uznanie zdobyła nowoczesna zastawa stołowa projektowana w Danii

KOMINKI

SUPRA **creon**®

CREON - GDAŃSK WRZESZCZ
UL. GRUNWALDZKA 156B
TEL. (058) 341 39 04

CREON - GDAŃSK OLIWA
UL. BENIOWSKIEGO 5, PAWILON L, BOX 15
TEL. (058) 554 92 44

1. BYDGOSZCZ - LAU - BUDOWA KOMINKÓW, UL. SIEDLECKA 22, 85-412 BYDGOSZCZ, TEL. (052) 27 72 74
2. CHOJNICE - TOHA, UL. WYSZYŃSKIEGO 10, 89-600 CHOJNICE, TEL. (0531) 7 21 58
3. CIEPLEWO - TOMASZ WITKOWSKI, UL. MŁYNARSKA 4, 83-031 CIEPLEWO, TEL. (058) 682 85 25
4. ELBLĄG - CUMULUS - W. MACKIEWICZ, UL. ODRODZENIA 37, 82-300 ELBLĄG, TEL. (055) 235 66 66
5. GIŻYCKO - PROFIL - J. MASIULEWICZ, UL. SUWALSKA 30, 11-500 GIŻYCKO, TEL. (087) 28 56 20
6. GRUDZIĄDZ - KOMINEX - J. PLATA, UL. RAPACKIEGO 33, 86-300 GRUDZIĄDZ, TEL. (051) 260 61 WEW. 335
7. KOSZALIN - STYL DOM - K. FUNKE, UL. MIESZKA I NR 25, 75-124 KOSZALIN, TEL. (094) 346 25 12
8. MALBORK - STYL-DOM - ULATOWSKI, UL. RZEMIEŚLNICZA 14, 82-200 MALBORK, TEL. (055) 272 60 73
9. OLSZTYN - MÓJ DOM - R. GRZESIAK, UL. KOŚCIUSZKI 27A, 10-503 OLSZTYN, TEL. (089) 539 55 74
10. PUCK - PIOT-TEX, PL. WOLNOŚCI 26, 84-100 PUCK, TEL. 0602 370 871
11. REDA - USEUGI MONT.-AKWIZ. - UL. ŁĄKOWA 2, 84-240 REDA, TEL. (058) 678 63 52
12. RUMIA - SCRAP II - UL. DĄBROWSKIEGO 121, 84-231 RUMIA, TEL. (058) 671 69 59
13. SŁUPSK - BUD-GAN - AGRO, UL. PONIATOWSKIEGO 46A, 76-200 SŁUPSK, TEL. (059) 42 50 21

PROSZĘ O PRZESŁANIE BEZPŁATNYCH MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH POD ADRESEM:

SUPRA

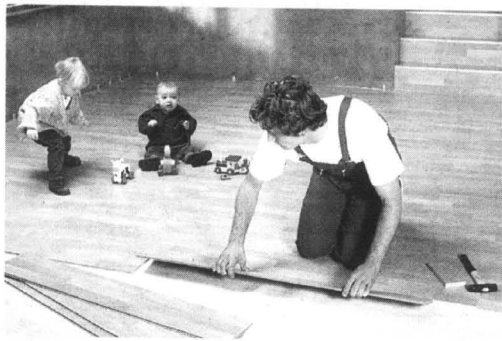
Będą podgrzewacze

Za kilka miesięcy w Legnicy ruszy fabryka poszukiwanych podgrzewaczy wody. Zakład należy do spółki SBT Polska. Planuje się, że wyprodukuje 40 tys. pojemnościowych ogrzewaczy wody rocznie.

Spółka należy do niemieckiej firmy SBT, która wchodzi w skład koncernu Winkelmann & Pannhoff, dostawcy m.in. zbiorników ciśnieniowych, podgrzewaczy wody oraz części samochodowych.

Pojemność produkowanych w Legnicy pojemnościowych podgrzewaczy wody będzie wynosiła od 100 do 1000 litrów. Większość komponentów potrzebnych do produkcji ma pochodzić z Polski. Stal natomiast będzie sprowadzana z Niemiec, jako że - zdaniem przedstawicieli firmy - w Polsce nie produkuje się stali o jakości odpowiedniej do tego wyrobu.

Większość podgrzewaczy wody z Legnicy trafi na rynek polski. Część produkcji SBT Polska zamierza eksportować do Niemiec i innych państw Unii Europejskiej oraz do Rosji.

należy sprawdzić:

- czy będzie można po położeniu podłogi zamykać i otwierać drzwi;
- czy będzie konieczność podcięcia drzwi lub ościeżnicy;
- czy bez problemu możesz zdejmować stare olistowanie;

W zależności od rodzaju podłoża, na którym będziemy kłaść panele, musimy dobrać odpowiedni podkład. Dostępne są trzy rodzaje podkładów:

- pianka polietylenowa - 3 mm grubości, wyrównuje małe nierówności w podłożu (do 1 mm/m²), jest odporna na wilgoć, stanowi izolację dźwiękową;
- płyty pilśniowe są szczególnie zalecane do podłożenia na starą podłogę drewnianą;
- masy samopoziomujące stosujemy, gdy mamy do zlikwidowania większe nierówności;

szą w Polsce sieć sklepów z

materiałami wyposażenia wnętrz. Najpierw powinniśmy zadbać o odpowiednie przygotowanie pomieszczenia. Idealne warunki to temperatura ok. 18 st. C i wilgotność powietrza 55-60 proc. Przed położeniem panele powinny aklimatyzować się przez 48 godzin.

Aby nie tracić czasu później

Pozostałe wpłaty powinny pokrywać raczej to, co zostało już zrobione, a nie to, co dopiero będzie wykonywane.

Można kierować się rekomendacjami, których udziela swoim członkom Polskie Stowarzyszenie Budowniczych Dómy, choć warto mieć przy tym na uwadze fakt, że utrzymuje się ono ze składek członków stowarzyszenia i w związku z tym też nie musi być w pełni obiektywne.

AS-WZ-KM

UKŁADANIE PANELI PODŁOGOWYCH

Panele należą do tego rodzaju okryć podłogowych, które do zainstalowania nie wymagają udziału fachowców. Do położenia paneli nie potrzeba specjalnych umiejętności, a jedynie kilka informacji, które znajdują się w poniższym artykule, a podajemy je za pośrednictwem spółki „Komfort”, posiadającej najwię-

Budowanie bez ulgi (2)

Test na dewelopera

Przed tygodniem publikowaliśmy materiał o budowaniu się za pomocą firm deweloperskich. Niestety, nie wszystkie te firmy cechują się kryształiczną uczciwością wobec klientów. Jak się zabezpieczyć przed taką sytuacją?

Nie ma prostej recepty na to, jak uchronić się przed nieuczciwym czy niedoświadczonym deweloperem. Przede wszystkim jednak należy: żądać dokumentów o firmie (jej właścicielach, kapitale); sprawdzać czy deweloper jest właścicielem działki,

na której stawia dom, i czy ma zezwolenia budowlane, a ponadto oglądać postawione przez niego domy, rozmawiając z ich lokatorami.

Istotne jest to, jakich wpłat żąda przedsiębiorca. Pierwsza rata nie powinna być wyższa niż 10 do 15 procent (wielu deweloperów żąda 30 do 40 procent).

Wiórowe za tanie?

Udział odpadów drzewnych w produkcji płyt wiórowych wynosi w Polsce zaledwie 44,4 proc., reszta to pełnowartościowe drewno. Jest to jeden z najgorszych wskaźników w Europie. Tylko niewielki procent trocin i odpadów tartacznych trafia do producentów płyt. W Finlandii i na Łotwie płyty wiórowe robi się w 100 proc. z odpadów, w Portugalii, Szwecji i Austrii udział odpadów wynosi 85 do 90 proc., w Norwegii i Danii ok. 80 proc.

Polscy producenci tłumaczą to niższymi kosztami produkcji przy wykorzystaniu drewna, niż w przypadku pozyskiwania odpadów. Jakikolwiek jednak byłyby te wyliczenia, to największe straty ponosi polskie środowisko naturalne.

PRODUCENT BLACH DACHOWYCH

BORGA

81-577 Gdynia, ul. Rdestowa 41
tel. (058) 629-94-44, fax (058) 629-93-03

- ✓ BLACHODACHÓWKA
- ✓ BLACHY TRAPEZOWE
- ✓ BLACHY PŁASKIE
- ✓ OPIERZENIA
- ✓ WKRĘTY
- ✓ KOMPLETNY SYSTEM ORYNNOWANIA

**BEZPOŚREDNIO OD PRODUCENTA
ATRAKCYJNE CENY**

**PRZEDSIĘBIORSTWO
PRODUKCYJNO - HANDLOWE - USŁUGOWE**
**OKNA
DRZWI PCV i ALU**

profile DECEUNINCK

okucia WINK HAUS

szyby zespolone

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

NA PRODUKOWANE WYROBY POSIADAMY CERTYFIKAT
ITB I PZH.

REALIZUJEMY WSZELKIE NIETYPOWE ZAMÓWIENIA.

83 - 000 PRUSZCZ GDAŃSKI, UL. GRUNWALDZKA 62
TEL. (058) 683-33-04, TEL./FAX (058) 683-33-05

cd. na str. 13

Panelit 3D, to nie tylko szybkie, ale i tanie budowanie. Stan surowy średniej wielkości domu, łącznie z wyposażeniem w kompletną instalację można mieć w ciągu jednego dnia, i to bez używania ciężkiego sprzętu. Elementy ścian i stropów bez trudu podnosi dwóch mężczyzn. Pó-

powierzchni zaokrąglonych. Architekt może popuścić wodze swojej wyobraźni bez obawy narażenia inwestora na kolosalne koszty. Wszelkie otwory można wykrawać przy pomocy zwykłych ręcznych narzędzi.

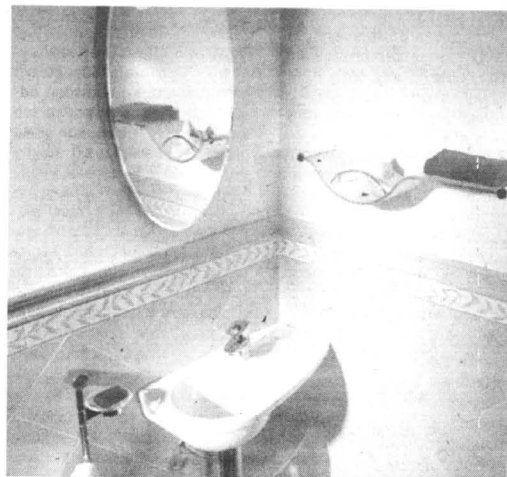
Panelit 3D nie jest nowinką na rynku amerykańskim. Tę technologię za oceanem wykorzystuje się od wielu lat. Posia-

ŁAZIENKA OTWARTA

Łazienka gościnnna, albo - jak chcą niektórzy - otwarta, to nowe pojęcie, jakie wkracza do naszego słownictwa. Związane jest to z rozwojem budownictwa oraz wzrostem oczekiwań i wymagań dotyczących naszego otoczenia, mieszkania, łazienki. Budowane obecnie większe domy i apartamenty często posiadają dwie lub więcej łazienek. Podyktowane jest to wygodą jego mieszkańców.

Bardzo praktyczna jest łazienka posiadająca wejście tylko z sypialni. Pozwala to na zachowanie intymnego charakteru tego miejsca oraz stworzenie atmosfery, która nam odpowiada. Często posiada pełny program tj.: miskę usłepową, bidet, wannę, kabinę prysznicową oraz umywalkę, a nawet dwie. Ze względu na jej użytkowanie nazywana jest łazienką prywatną.

Drugą łazienką przeznaczoną jest dla dzieci lub gości, którzy nocują w naszym domu, znajdując się obok innych sypialni. Wyposażona jest również we wszystko, co umożliwiła zachowanie pełnej higieny.

Łazienka gościnnna, jak sama nazwa wskazuje, przeznaczona jest dla tych, którzy chwilowo przebywają w naszym domu oraz dla nas, gdy znajdujemy się w części pobytu dziennego miesz-

kania. Nie musi być taka duża, a wyposażenie może ograniczyć się do urządzeń podstawowych, tj. miski usłepowej, umywalki i ewentualnie pisuaru.

cd. na str. 14

A może panelit?

niej pozostaje tylko pokrycie dachu, montaż stolarki i wykończenie wnętrza.

Materiał budowlany stanowią panele ze styropianu powleczonego siatką, które po zmontowaniu są narzucone 4 cm warstwą tynku cementowego. Panelit 3D dotarł do Polski za sprawą firmy Aqua International Polska. Amerykańska technologia pozwala na montaż nie tylko domów jednorodzinnych, ale również obiektów o różnej kubaturze, łącznie z wielopiętrowymi budynkami.

Zaletą Panelitu 3D jest możliwość różnorodnego kształtowania bryły budowli. Nie ma problemu z uzyskaniem łuku czy też

da ona certyfikaty dopuszczające do wielostronnego zastosowania, a więc i budownictwa mieszkaniowego. Konstrukcje z Panelitu 3D przez wiele lat były poddawane najrozmaitszym testom, często przeprowadzanym w ekstremalnych warunkach. Wszystkie próby okazały się pomyślne. Budowle wytrzymały ogromne przeciążenia, przetrwały trzęsienia ziemi i huragany, deszcze monsunowe. Równocześnie użytkownikom tworzyły w swoim wnętrzu przyjazny klimat. Styropian, jak wiadomo, doskonale chroni przed nagrzewaniem się, jak i przed utratą ciepła.

cd. na str. 14

Układanie paneli podłogowych

cd. ze str. 12

Po sprawdzeniu, że wszystko jest już odmierzone, kiedy już wiadomo, że pierwsze dwa rzędy będą leżały równo, można przystąpić do klejenia po rozebraniu dwóch pierwszych rzędów.

Pamiętajmy o następujących rzeczach:

- * wypełniamy klejem cały rowek panela;
- * przy dociskaniu używamy drewnianego klocka, aby nie uszkodzić panela;
- * zauważone niedociągnięcia (powstałe szczeliny, nadmiar kleju) należy usuwać od razu;
- * każdy rząd rozpoczynamy i kończymy bloczkiem dystansowym.

Ostatni rząd dociskamy używając odpowiednio wygiętego metalowego płaskownika. Drewniane bloczki dystansowe powin-

ny być wkładane na wósk dokola podłogi tak, aby docisnięte przez nas łączyła nie rozchodziły się. Podłoga powinna schnąć ok. 3 godzin (nie należy po niej chodzić) - najlepiej pozostawić ją do wyschnięcia na całą noc. Po wyschnięciu podłogi usuwamy wszystkie bloczki dystansowe.

Po całkowitym ułożeniu podłogi układamy listwy, nie mocując ich jednak do podłogi i łącząc do ściany (podłoga powinna mieć możliwość „pracowania” w każdym kierunku).

Pamiętajmy, że zasadniczym składnikiem paneli jest drewno, a wilgotność pomieszczenia może się zmieniać w zależności np. od pory roku. Dlatego należy liczyć 2 mm wolnej przestrzeni na każdy metr kwadratowy powierzchni.

Generalnie zalecana jest szczelina dylatacyjna 8-10 mm.

KOMPLEKSOWE SYSTEMY GRZEWCZE I SANITARNE

- grzejniki **Stelrad**
- kotły **Vaillant** **JUNKERS**
- systemy rurowe
- otuliny do rur
- pompy, zawory, wodomierze
- systemy rurowe
  - stal
  - miedź **IMI**
  - PE **PIPELIFE** **COPRAX POLAND**
  - PCV **PIPELIFE**

BAZA

BAZA s.c., ul. Grunwaldzka 62, 83-000 Pruszcz Gdański, tel./fax 683 42 95, 683 42 96

PRODUKTY FIRMY B-Complex - WIELE KSZTAŁTÓW, NAJWYŻSZA JAKOŚĆ

Niektórzy oferują gruszki na wierzbie, natomiast B-Complex gruszki z doskonałym betonem towarowym. W naszych gruszkach zmieścimy od 7 do 9 m³ betonu, który w razie potrzeby sprawnie przepompujemy. By dojechać na czas wozimy gruszki Mercedesami.

KOSTKA BRUKOWA na 4 pory roku

na mur BETON specjalista od betonu

B-Complex poleca również płytki chodnikowe, krawężniki, bloczki betonowe, obrzeża i płyty ażurowe MEBA.

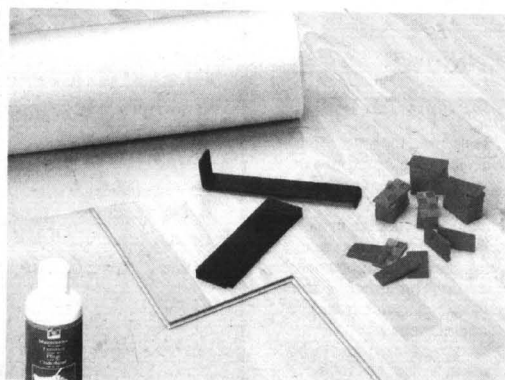
NOWOŚCI!

STAROBRUK - powrót do przeszłości
KRAWĘŻNIK CIĘŻKI, BLOCZKI BETONOWE,
KORYTKA SCIEKOWE, OBRZEŻA OGRÓDOWE
System brukarski LA LINIA (wkrótce)

PROMOCYJNE CENY!
do 10% upustu
tylko do 15 listopada 1998

Biurowo Handlowe B-Complex S.A. 80-269 Gdańsk-Osowa, ul. Nowy Świat 40, tel. (058) 552 73 36, 552 72 94
Sieć dystrybucyjna punktów brukowej B-Complex
ALFA Kwidzyn (055) 279 36 80, ATPOL Ebiąg (Gronowo G., (055) 233 33 29, A. SERVICE Lębork (059) 63 14 55,
BAT Sierakowice (058) 681 63 38, BROKER Starogard Gdański (058) 561 07 98, BUDULEK Białzewo (056) 672 26 95,
ELGRAND Kościerzyna (058) 686 27 05, HANDBUD Gdańsk (058) 552 00 82, KRAAL Żelazkowo (058) 673 36 23,
MACH Pruszcz Gdański (058) 683 36 16, MINI-MAX Ebiąg (055) 233 79 01, MM Malbork (055) 272 51 29,
PAB KÄRCHER Gdynia (058) 623 28 10, PAB KÄRCHER Gdańsk (058) 305 94 72 (77), ROLBUD Garch/Czmielno
(058) 681 43 00, ROTMANIA (058) 682 16 48, KRZEL Szupsk (059) 42 99 62, U SZCZYGLA Tczew/Czarlin (058) 531 08 22

Środek piorący **Uniclic**, system przekładkowy **Uniclic** (wodoszczelna przepona **Uniclic** oraz przekładka o grubości 3 mm) oraz zestaw narzędzi **Uniclic** do układania płyt (specjalny blok rozdzielczy drążek, drążek z łapką oraz listwy przekładkowe)

ŁAZIENKA OTWARTA

cd. ze str. 13

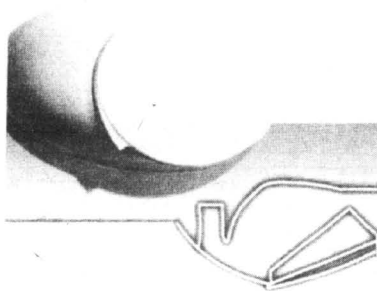
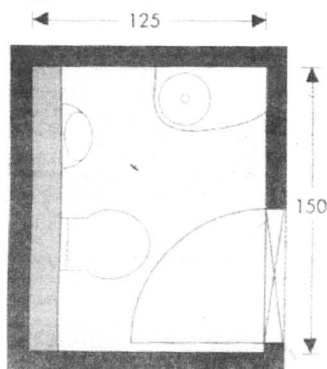
Specjalnie do tego typu łazienki została zaprojektowana seria ceramiki Joly, firmy Keramag. W skład tej serii wchodzi wisząca miska ustępowa, umywalka i pisuar. Wszystkie wyroby posiadają niewielkie wymiary, dzięki czemu łazienka nie musi być taka duża, a korzystanie mimo to jest wygodne. Przednia krawędź miski ustępowej oddalona jest od ściany tylko 48 cm, przy system mocowania i deska sedesowa z zawiasami przystosowanymi do

łatwego zdejmowania sprawia, że utrzymanie jej w czystości jest wyjątkowo łatwe. Umywalki symetryczne o szerokości 60 cm produkowane są w dwóch odmianach, z półką po prawej lub lewej stronie. I tutaj odległość przedniej krawędzi od ściany jest niewielka, bo wynosi 34 cm. Nie przeszkadza to jednak w wygodnym myciu rąk. Trzeci element wyposażenia łazienki gościnniej, to pisuar domowy z pokrywą (patrz zdjęcie z przekrojem). Stanowi on nowatorskie rozwiązanie (zgłoszone do opa-

tentowania), jest częściowo wpuszczony w ścianę i wystaje z niej tylko 15,5 cm. Zastosowany system mocowania Kerafix również ułatwia zachowanie czystości. Pisuary coraz częściej znajdują zastosowanie w łazienkach domowych, ze względu na możliwość oszczędzania wody, do splukania potrzeba jej tylko 2 litry.

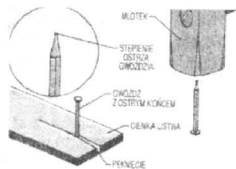
Zdjęcie i przykładowe rysunki pokazują możliwości aranżowania małych łazienek gościnniej ceramiką serii Joly.

T.T.

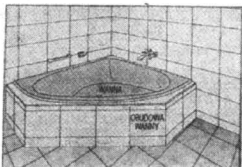
Pęknięte listwy

Wbijanie ostrych gwoździ w cienkie listewki kończy się na ogół wzdłużnym pęknięciem - nawet wtedy, gdy miejsce wbijania jest trochę oddalone od czoła. Po prostu ostry koniec gwoździa rozdziela drewno wzdłuż słojów. Można się przed tym zabezpieczyć zbijając czubek gwoździa młotkiem. Na ostrzu tworzy się mały zadziór, który przy wbijaniu będzie słoje drewna miażdżył, zamiast rozdzielać.

Obudowa wanny i brodzika

Płytkami z betonu komórkowego systemu Ytong możemy obudować wannę i brodzik różnych kształtów. Dzięki dużym wymiarom płytek do minimum ograniczamy ich liczbę, a także liczbę spoin. Po zagruntowaniu do powierzchni płytek możemy przyklejać glazurę lub inny materiał okładzinowy.

PLASTICS TB

PLASTICS TB s.c.
IMPORTER - PRZEDSTAWICIEL FIRMY RÖHM GmbH
81-035 Gdynia, ul. Krzywoustego 8
tel./fax 663 15 45, 663 15 53

10-450 Olsztyn, ul. Piłsudskiego 75
tel. (089) 533 51 35

PŁYTY Z:

- Poliwęglana litego i komorowego (PC)
- PCW falistego i trapezowego
- Płaz (PMM)
- PCW spienionego i twardego
- Polistyrena (PS)
- Płyty warstwowe

Akcesoria do montażu płyt poliwęglanowych

300/142/300149

A może panelit?

cd. ze str. 13

Nie ma najmniejszych obaw o trwałość konstrukcji. Izolacyjny rdzeń styropianu pokryty z dwu stron siatką zgrzewaną o parametrach 50x50 mm/3 mm oraz wykratowane łączniki z drutu ocynkowanego 4 mm, przechodzące przez rdzeń i zgrzewane z zewnętrznymi siatkami konstrukcyjnymi wraz z obustronnym 4 cm pokryciem betonowym, tworzą żelbetonową, a przy tym lekką konstrukcję niezwykle elastyczną i wytrzymałą. Dzięki temu znika problem budowania kosztownych i materiałochłonnych ław fundamentowych. Budynki są o połowę lżejsze niż tradycyjne, a nawet z tzw. lekkich konstrukcji. Ta technologia, jak żadna inna, pozwala na uruchomienie w Polsce względnie taniego budownictwa, z bardzo krótkim okresem realizacji. Dodać należy, że dom z Panelitu, rozpoczynając od niewielkiego domeczku, w zależności od rozmiarów działki i posiadanych funduszy można rozbudowywać. Nie ma problemu technologicznego z łączeniem kolejnych paneli. Amerykańska technologia ma jeszcze jedną ważną zaletę. Stawiane budynki są lek-

kie, a równocześnie nie wymagają w czasie realizacji korzystania z ciężkiego sprzętu. Na terenach popowodziowych, podobnie zresztą, jak i na obszarach z górnymi szkodami jest to ogromna zaleta. Między innymi Chińczycy, nabywając 20 fabryk Panelitu 3D kierowali się głównie tym, że w strefie monsunowej ta technologia pozwala na szybkie i trwałe budownictwo.

Pozostaje odpowiedź na pytanie skąd wziąć Panelit 3D. Na razie sprowadza się go z Austrii. Elementy budowlane Panelitu można produkować w kraju. AQUA International Polska już poczyniła w tym kierunku starania. Powstaną dwie fabryki, jedna na południu, nie wykluczone, że na obszarze dotkniętym powodzią, a druga w okolicy Kościerzyny.

Spodziewać się należy, że z chwilą uruchomienia fabryki elementów budowlanych Panelitu na Wybrzeżu nowa technologia w tym regionie zyska wielu zwolenników. Może wreszcie idea domu o kosmicznej budowy obliczoną na przeciętną kieszeń zostanie zrealizowana.

T.

OFERTA DLA PRODUCENTÓW MEBLI

proponujemy dostawę materiałów niemieckiej firmy

MEBELKONSTRUKCJA

- * płyty laminowane gr. 8, 10, 16, 19 mm,
- * białe robocze gr. 40 mm,
- * MDF gr. od 6 do 38 mm, MDF gięty,
- * obrzeża melaminowe do płyt i blatów z klejem i bez kleju.

Gdańsk - Orunia, ul. Wschodnia 13

tel. 0-58/309-09-01, 309-41-81

jakość doskonała
cena bardzo atrakcyjna!

pełna gama
kolorów

Studio Rustika

26/69

Centrum Kształcenia i Promocji s.c.
w Elblągu
w porozumieniu z

Korporacją „SEDPOL” Ltd w Warszawie
informuje, że organizuje

**KURS KWALIFIKACYJNY
W ZAWODZIE
ZARZĄDCY NIERUCHOMOŚCIAMI**

kontakt pod nr telefonu
(055) 232 69 72, kom. 090 529 031

49/99

EUROPEJSKI
FUNDUSZ
LEASINGOWY

PHU »VAN«

**Uwaga! Zmiana adresu z ul. Słonecznej
na ul. Zw. Jaszczurczego 10 B**

oferuje:

- leasing środków trwałych
- finansowanie działalności gospodarczej
- samochody ciężarowe w karoserii samochodów osobowych
- przyjmowanie ogłoszeń do ogólnopolskiego tygodnika GIEŁDA SAMOCHODOWA

490128

82-300 ELBLĄG

Biuro: ul. Zw. Jaszczurczego 10B

(055) 235 18 37

(055) 235 41 98

0602 65 59 57

0602 65 54 18

e-mail: vankm@polbox.com

Co ze świadectwem

Większość dorosłych mieszkańców naszego kraju zdecydowała się odebrać Powszechne Świadectwa Udziałowe. Pierwszy etap Programu Powszechnej Prywatyzacji zakończył się dużym sukcesem. Wszyscy, którzy otrzymali świadectwa, stanęli przed dylematem, co z nimi zrobić dalej. Spora część sprzedała je zaraz po nabyciu. Pozostali postanowili zwlekać z decyzją, zwłaszcza że pojawiły się opinie, aby popchnąć nie pozbywać się możliwości udziału, choćby biernego, w Programie Narodowych Funduszy Inwestycyjnych.

Wybór rozwiązań jest ograniczony, możemy świadectwa sprzedać w kantorze, biurze maklerskim, ale wtedy rezygnujemy z szansy na większe zyski w przyszłości. Można także powierzyć je w aktywne zarządzanie. Tutaj możliwości jest kilka. Jaką drogę warto wybrać, kiedy posiada się tylko jedno lub kilka świadectw? W dodatku nie jest się pewnym

tysięcy uczestników zarządzają powierzonym majątkiem, przysparzając im w ten sposób godziwych zysków.

Rynek Narodowych Funduszy Inwestycyjnych jest nieprzewidywalny. Indywidualny inwestor może mieć kłopoty z uzyskaniem wymiennych zysków. Zarządzający Funduszem, śledząc na bieżąco ten rynek, będą mieli większe możliwości podjęcia trafnych decyzji i osiągnięcia poważniejszych zysków.

Inwestując w Fundusz, każdy co prawda pośrednio, nadal uczestniczy w Programie Powszechnej Prywatyzacji. Co więcej, dopłacając gotówkę, można zwiększyć swoje uczestnictwo w tym programie - procesie, który zdaniem specjalistów jest bardzo niedoinwestowany i powinien przynieść perspektywicznie duże korzyści jego uczestnikom.

Powierzenie niewielkiej ilości świadectw PŚU funduszowi powiernicemu jest ponadto najbardziej korzystne z ekonomicznego

własnych decyzji inwestycyjnych. Warto poszukać możliwości powierzenia ich komuś, kto będzie wiedział jak nimi zarządzać w naszym imieniu.

Warto pomyśleć o funduszu powierniczym. Fundusz powierniczy ma tę przewagę nad indywidualnym inwestorem, że zatrudnia profesjonalnych doradców inwestycyjnych, którzy w imieniu

go punktu widzenia. Koszty ponoszone są zdecydowanie najniższe.

To, co podajemy poniżej, jest hipotetycznym wycenieniem przybliżonej wartości naszych świadectw. Ze sprzedaży w kantorze jednego świadectwa uzyskamy np. 100 zł.

cd. na str. 16

Fot. Stanisław Sierko

UŻYWANA I... ODPADY

Federacja Konsumentów przeprowadziła badania na temat odzieży i tekstyliów używanych z importu. W Polsce występują trzy zasadnicze rodzaje importowanej odzieży używanej:

1. Odzież sortowana;
2. Odzież wstępnie sortowana;
3. Odzież nie sortowana.

Zdarzają się także próby sprowadzania odzieży używanej nie sortowanej, pochodzącej bezpośrednio ze zbiorek ulicznych i zbiorek od ludności, jednakże import tego typu odzieży teoretycznie nie jest możliwy ze względu na niemożność zagwarantowania przez kupującego, jak też sprzedającego składu mieszaniny (możliwość występowania odpadów niebezpiecznych, których import jest prawnie zabroniony).

1. Odzież sortowana
Jest to odzież przydatna do dalszego użytkowania zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. Odzież ta powinna być posortowana asortymentowo, przydatna w całości do użytkowania, czysta i zdezynfekowana.

Zasady sprowadzania posortowanej odzieży używanej reguluje pismo Głównego Inspektora

Sanitarnego nr ZPO-4432-6-94 z dnia 7 kwietnia 1994r.

2. Odzież wstępnie sortowana

Stanowi ona mieszaninę odzieży używanej (przydatnej do dalszego stosowania) i odzieży zużytej (ewentualnie przydatnej do wykorzystania jako surowiec wtórny). Wstępne sortowanie powinno być przeprowadzone przez kontrahenta zagranicznego. Ma ono na celu usunięcie wszelkich przedmiotów nie będących odzieżą oraz różnego rodzaju odpadów, które i tak są zawracane bezpośrednio z granicy do eksportera.

Zasady sprowadzania do Polski odzieży wstępnie sortowanej regulują wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wspomniane wyżej pismo.

Federacja Konsumentów ustaliła w biurze Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, że podmioty występujące o wydanie zezwolenia w większości deklarują zamiar powrotnego wywożenia odpadów wtórnych z sortowania sprowadzonej mieszaniny (czyli całości odzieży zużytej: porwanej, wytartej, zaplamionej, wyblakłej, skrajnie nie modne i innych odpadów ew.

znajdujących się w sprowadzonej mieszaninie); zamiar powrotnego przyjmowania tych odpadów musi być udokumentowany stosownym zapisem w kontrakcie lub oświadczeniem kontrahenta zagranicznego.

3. Odzież nie sortowana

Jest to odzież sortowana, zużyta, nieprzydatna do dalszego użytkowania lub przeznaczona do innego wykorzystania. Jest traktowana jako odpady. Warunki jej wwozu do Polski reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o odpadach (Dz.U. 96/97 poz. 592). Zgodnie z art. 43 przywóz z zagranicy odpadów innych niż niebezpieczne jest dopuszczalny za zezwoleniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wydanym w drodze decyzji. Zezwolenie na przywóz odpadów z zagranicy wydaje się na czas oznaczony, na wniosek przywoźącego odpady. Zezwolenie może być przez Głównego Inspektora Środowiska cofnięte, w drodze decyzji, bez odszkodowania, w razie stwierdzenia, że importer nie przestrzega zawartych w zezwoleniu warunków. Wg rozporządzenia z dnia 6 kwietnia 1998r. (Dz.U. nr 47, poz. 2299) import odpadów jedwabiu i odpadów z wełny lub sierści zwierzęcej nie wymaga zezwolenia Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Importer na podstawie pisemnego wniosku powinien uzyskać od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska decyzję zezwalającą na import odzieży wstępnie sortowanej. Decyzja jest wydawana na podstawie Ustawy z dnia 27.06.1997 o odpadach (Dz.U. nr 96 poz. 592).

Wg danych statystycznych GUS w 1997r. sprowadzono do Polski 80 434 465 kg tekstyliów i odzieży używanej o wartości 14 853 865 zł. Średnia cena za kg wynosi 1,78 zł.

W latach 1993-97 funkcjonariusze Straży Granicznej nie zezwolili na wóz do kraju 7 175 transportom z brudną, nie zdezynfekowaną odzieżą wymieszaną z obuwem (żaden transport nie odpowiadał wymaganym kryteriom).

cd. na str. 16

AUTO SALON S.C.

R. PAŁKOWSKI

A. GORECKI

Okazja! Każdy samochód taniej o 500 PLN

SAMOCOHODY DOSTAWCZE
Citroën: C15, Berlingo
Polonez Truck

Salon sprzedaży samochodów
Serwis
Usługi blacharsko-lakiernicze

LEASING

Atrakcyjny pakiet ubezpieczeń:
OC - gratis, AC - już od 4 %
wartości samochodu

80-209 CHWASZCZYNO TUCHOM, ul. GDYŃSKA 99, tel. 552 84 32, 552 84 66

Przy głównej trasie Chwaszczyno-Zukowo

cd. ze str. 15

Ponadto poddano szczegółowej kontroli 13 326 transportów, które po wyjaśnieniu lub uzupełnieniu wymaganych dokumentów zostały wpuszczone do kraju.

Handel odzieżą używaną w Polsce rozwinął się szczególnie w ciągu ostatnich pięciu lat. Zapewne niepośledni wpływ na ten stan rzeczy miał proces ubożenia społeczeństwa oraz likwidacja wielu instytucji i wraz z nimi miejsc pracy. Większość ankietowanych handlowców stwierdziła, że zajęła się handlem używanymi tekstyliami i odzieżą z konieczności, bowiem w wyniku transformacji gospodarczej straciła źródło utrzymania. Dużym atutem przemawiającym za rozpoczęciem działalności w tej dziedzinie (poza oczywiste, zapotrzebowanie rynku) jest niewielki wkład finansowy i brak wymogów co do kwalifikacji handlowców. Wśród ankietowanych występują wszystkie rodzaje wykształcenia, począwszy od podstawowego, przez średnie i średnie zawodowe aż po wyższe.

Ze względu na znikomą liczbę punktów skupu zużytej odzieży (zaledwie co dziesiąty respondent dostrzega w swojej okolicy punkt skupu) bądź miejsc zbiórki tekstyliów, nie wspominając już nawet o pomieszczeniach do dezynfekcji, w obrocie handlowym jest w zasadzie tylko odzież z importu. Często oprócz odzieży i tekstyliów są w sprzedaży również używane buty, mimo, iż przepisy sanitarne nie zezwalają na sprowadzanie ich do Polski. Niestety jest to wyraźny sygnał wskazujący na albo niezbyt dokładne sprawdzanie transportów na granicy, albo też przywożenia do Polski obuwia z pominięciem deklaracji i opłat celnych.

W obrocie handlowym przeważa odzież importowana z Niemiec i Holandii, zdecydowanie mniej jest odzieży francuskiej, włoskiej i amerykańskiej. Wśród darczyńców natomiast występuje inna kolejność, najpierw Holendrzy, później Niemcy, a także Francuzi oraz obywatele z krajów

Używana i... odpady

skandynawskich.

W wyniku badań przeprowadzonych na zlecenie Federacji Konsumentów przez Instytut „Pentor” na 1000-osobowej reprezentatywnej próbie mieszkańców kraju w wieku powyżej 15 lat ustalono, że ponad jedna czwarta Polaków deklaruje kupowanie rzeczy używanych. Najczęściej kupuje się ubrania, a wśród nich odzież dla dzieci (młodzież i dzieci stanowią wg danych Głównego Urzędu Statystycznego 12,5 mln mieszkańców). Ludność uboższa nabywa rzeczy używane głównie dlatego, że nie może pozwolić sobie na kupno wyłącznie nowych, natomiast osoby o wyższych dochodach kupują ze względu na możliwość znalezienia

czegoś ciekawego. Jest również duża grupa zwolenników wyrobów markowych. Zdecydowana większość deklaruje nabywanie odzieży posortowanej, choć jednocześnie spora grupa handlowców zajmuje się sprzedażą odzieży nie sortowanej jednocześnie stwierdzając, że dokonuje pewnych poprawek typu pranie, prasowanie, eksponowanie na wieszakach. Zachodzi podejrzenie, że nabywcy nie do końca orientują się, jaką odzież nabywają.

Interesującym wydaje się również fakt, że z kraju, w którym praktycznie nie ma możliwości odzysku tekstyliów (brak punktów skupu oraz pomieszczeń do dezynfekcji) eksportuje się tony

odzieży za granicę. Zarówno do krajów sąsiednich takich jak Białoruś, Litwa, czy Ukraina, jak również za Ural, do Indii, Pakistanu a również do Australii.

Eksportem trudni się m.in. firma „Texpol” z Tiuszcza, która uzyskała zezwolenie na 50 tys. ton obrotu tekstyliami używanymi w ciągu 10 lat. Niektóre firmy zagraniczne trudniące się sprzedażą tekstyliów używanych traktują Polskę jako bazę wypadową na wschód np. hurtownia „Holland house” (W-wa, ul. Rzeźbiarska 28) od co najmniej dwóch lat stanowi głównie miejsce kontaktowe dla handlu z krajami byłego ZSRR, w Warszawie ma tylko dwóch odbiorców.

W całej Polsce jest zarejestrowanych 16 tys. 271 sklepów z artykułami używanymi (Główny Urząd Statystyczny), niestety żadna instytucja w kraju nie jest w stanie podać dokładnej liczby

placówek trudniących się sprzedażą odzieży używanej. Wydziały zajmujące się rejestracją działalności gospodarczej nie prowadzą osobnej ewidencji punktów z odzieżą używaną, co w oczywisty sposób utrudnia kontrolę sanitarną sprzedawanego towaru.

Konsumentom, sprzedawca jest odpowiedzialny z tytułu rekojmi, za jakość towaru. Jeśli twój płaszcz kupiony w sklepie z odzieżą na wagę rozleci się, to masz prawo do wymiany jego resztek na inny egzemplarz o podobnym fasonie, ale z solidniejszej tkaniny. Pamiętaj również, że kupując futro bądź wełniany sweter być może nabywasz towar sprowadzony do Polski jako odpady.

Redagowane
z Federacją
Konsumentów

Co ze świadectwem

cd. ze str. 15

Zakładając rachunek i dematerializując nasze PSU w Funduszu Powierniczym, według ceny giełdowej będzie to kwota 120 zł, po dematerializacji PSU uzyskamy 114,6 zł.

Oprócz kwoty uzyskanych ze sprzedaży naszych PSU, warto jeszcze wziąć pod uwagę następujące okoliczności.

W pierwszym przypadku - sprzedaży świadectwa w kantorze - od razu realizujemy zyski, ale jednocześnie pozbawiamy się możliwości uczestniczenia w korzyściach, jakie, zdaniem wielu specjalistów, ma szansę dać w niedalekiej przyszłości Program Powszechnej Prywatyzacji (PPP).

W przypadku zainwestowania w Fundusz Powierniczy inwestycją zajmują się specjaliści Piонера, których głównym zadaniem będzie właściwy dobór akcji i innych papierów wartościowych, aby przyszły zysk był możliwie największy.

T.T.

Auchan

oferta ważna do 18 października*

Do AUCHAN zapraszamy
NAJTAŃSZE SKÓRY w ofercie mamy

Kurtka ocieplana dwustronna	109,99 zł
Kurtka z kapturem futrzanym	119,99 zł
Kurtka szwedka	199,99 zł
Kurtka zamaszowa (w 4 kolorach)	229,99 zł
Pilotka ekologiczna	279,90 zł
Kożuszek ekologiczny	299,90 zł
Kurtka skórzana - ocieplana	399,99 zł
Pilotka skórzana	499,99 zł

Możliwość zakupu odzieży skórzanej na raty!

Trapery dziecięce - ocieplane (25-34)	54,99 zł
Botki damskie skórzane BUT-S (36-41)	69,99 zł
Kozaki damskie skórzane (37-41)	84,99 zł
Trapery męskie skórzane - ocieplane (36-45)	99,99 zł

ZNICZE I LAMPIONY

Znicz 6 sztuk (mały)	~~5,29~~	4,29
Znicz 6 sztuk (szkło, duży)	~~9,29~~	8,99
Znicz 15 sztuk (mały)	~~11,49~~	9,49
Znicz 12 sztuk (szkło, duży)	~~21,39~~	17,99
Lampion 18 sztuk	~~28,39~~	23,99
Lampion 8 sztuk	~~42,60~~	38,99

SUPER OFERTA

Sandwich - toster	~~84,99~~	64,99
Robot „Combi-max” BRAUN	~~559,00~~	449,99
Mikrofalówka z grillem	~~659,00~~	499,00

Akcja w Auchan „Uśmiech na medal” od 7 - 31 października
Przyjdź. Nadaj medal uśmiechu. Wygraj nagrodę!

* oferta ważna do wyczerpania zapasów

HONORUJEMY KARTY KREDYTOWE

zapraszamy:
poniedziałek-sobota od 8.30 do 21.30
niedziela od 10.00 do 20.00

Centrum Handlowe Auchan w Gdańsku, ul. Kartuska
Dojazd autobusami własnymi AUCHAN nr: 01, 60

Z karta stałego klienta możesz uzyskać do 3% rabatu.
Informacja o karcie stałego klienta tel. 307 66 72

ZBIJAMY CENY ZAWODOWO

Pisaliśmy szerzej o sporze Forda z niemieckim wydawnictwem Burda o nazwę focus. Nazwa ta była od dawna zastrzeżona w Niemczech dla jednego z pism, a zatem nadanie jej modelowi ford mającego wypełnić lukę między escortem a mondeo było bezprawne. Sprawa trafiła do sądu, i już się wydawało, że zamiast za-

„Lekarze dla krajów rozwijających się”, w zamian

Ford focus

Jednak focus

powiadanego od dawna focusa, na rynku pojawi się bingo.

Doszło jednak do ugody. Ford zobowiązał się do zapłacenia miliona marek na rzecz wskazanej przez Burdę akcji charytatywnej

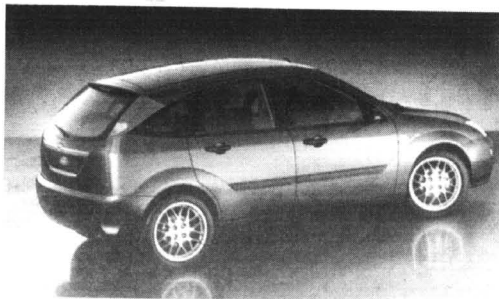
otrzymał ograniczone prawo do posługiwania się nazwą focus na terenie Niemiec.

Ciekawe - zastanawia się pismo „Motor” - jak to się stało, że koncern samochodów, który nie-

zwykle pieczołowicie chroni swój znak towarowy i od kilkunastu lat jest obecny w Niemczech, wpadł w ten focusowy potrzask. To przecież Ford pierwszy opracował Brand Protection Enforcement Programme (Program Ochrony Marki), którego celem jest wyłącznie ściganie tych, którzy naruszają „prawa własności intelektualnej Ford Motor Company”.

Specjalna grupa agentów BPEP działa już także w Polsce i współpracuje z naszą policją. Ford zapewnia, że „użyje wszelkich dostępnych instrumentów prawnych, by chronić swe znaki towarowe, w tym także nazwy samochodów, takie jak: sierra, escort czy fiesta”.

cd. na str. 26

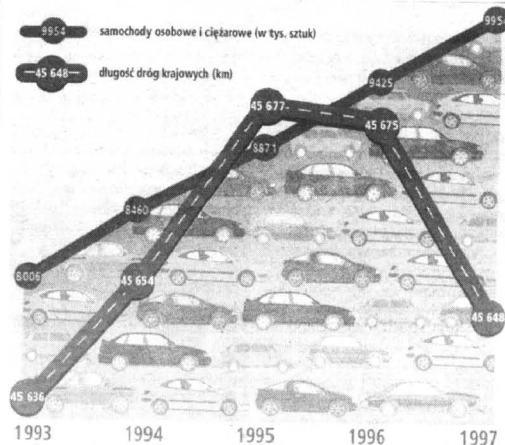

POLSKA NIEPRZEJEZDNA

Pogłębia się regres w polskiej komunikacji. Wciąż rośnie sprzedaż samochodów, lokując nas pod tym względem w europejskiej czołówce, a zarazem nie ma w tej samej Europie drugiego kraju, który by tak opieszale i nieskutecznie zabierał się do budowy

autostrad, czy w ogóle dróg szybkiego ruchu. Fachowcy twierdzą, że właśnie katastrofalny stan dróg nie tylko klasy międzynarodowej może się stać najistotniejszym hamulcem dalszego rozwoju gospodarczego naszego kraju.

Obrazuje ten stan tabela:

Sposób na mgłę

Jesień, wkrótce zima - mgły, zadyмки, szarugi, słaba widoczność. Na pewno przydadzą się reflektory przeciwmgielne. Mniej istotna jest ich marka, a nawet moc, ważne - aby znalazły się możliwie najniżej nad powierzchnią drogi.

Zresztą, nawet Kodeks drogowy to przewiduje, nakazując montowanie tych dodatkowych lecz nieobowiązkowych świateł poniżej świateł mijania (nie niżej wszakże niż 250 mm nad jezdnią), tak też ponadto, aby nie wystawały ponad maskę i były umieszczone symetrycznie.

Kodeks mówi konkretnie, że:

- Przednie światła przeciwmgielne mogą być używane tylko w wypadku istotnego ograniczenia widoczności. Może być ono spowodowane mgłą, ale także opadami śniegu, a nawet mocnymi opadami deszczu. Wyjątkiem jest jazda krętą drogą, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której można używać świateł przeciwmgielnych od zmierzchu do świtu także w warunkach normalnej widoczności.

- Oprócz białych dopuszczalne są także światła o barwie żółtej selektywnej.

cd. na str. 27

LEASING

**PROSTA FORMA ZAKUPU
ŚRODKÓW TRWAŁYCH PRZY
MINIMUM FORMALNOŚCI**

SAPRO FINANCE S.A.

Biurowe Handlowe Gdańsk, ul. Beniowskiego 5

KONTAKT:

tel. (058) 554 91 45, 554 91 42
tel. 0601 67 67 60, 0601 67 30 47,
0602 489 529, 0602 754 711
fax (058) 554 91 36

Audi

Groblewski

Pojazdy użytkowe VW
SALON-SERWIS
SOPOT
ul. Bitwy pod Płowcami 54,
tel. (058) 550 37 38

Fot. A. Warszawa

Samochody VW-Audi
SALON-SERWIS
GDAŃSK-PRZYMORZE
ul. Jagiellońska 12 a, tel. (058) 557 55 15
otwarte: 8.00-19.00

JEDNAK FOCUS

cd. ze str. 25

Jeżeli ktoś używa znaków Forda bez jego zgody, na przykład na szyldzie warsztatowym czy sklepowym lub - co gorsza - na podrobionych częściach i kto te części (np. koła, kolpaki, spoiler, elementy układu zawieszania czy układu kierowniczego, dywaniki, płyn do chłodnic) zgadza się

przedawać, może mieć z tego tytułu spore kłopoty. Niewykluczone, że w ten sposób Ford może

chcieć choćby częściowo odzyskać swój milion zapłacony w sporze z Burdą...

Jeszcze do niedawna wydawało się, że zapowiadany od dłuższego czasu ford focus będzie nazywać się bingo. W końcu jednak zainteresowane strony doszły do porozumienia i ford focus - pod tą nazwą - stać się może przebojem jesieni roku 1998. I nie tylko, gdyż nowoczesne kształty i technologie niewątpliwie lokują to auto już w przyszłym tysiącleciu.

W sprzedaży zapowiedziany został na 23 października br. - jednocześnie we wszystkich europejskich salonach sprzedaży, także w Polsce. Prawdopodobnie - od razu w pełnej gamie nadwoziowej, jako: trzy- i pięcio-drzwiowy hatchback, czterodrzwiowy sedan oraz kombi.

Charakterystyczny dla Forda styl New Edge Design, w przypadku tego modelu będzie szczególnie dostrzegalny, tak że pominięcie focusa z jakimkolwiek innym autem raczej nie grozi. Co istotniejsze styl ten nie jest ani na cal sztuką dla sztuki. Jego zaletą jest nie tylko niepowtarzalna estetyka, ale też funkcjonalność. Focus, na przykład, może być dzięki temu wzorem konstrukcji zapewniającej kierowcy doskonałą widoczność, łatwy załadunek bagażu (dzięki możliwości zastoso-

wania szerokości tylnej klapy, której nie zawadzają światła), a także idealną wręcz dostępność wszelkich przełączników i dzwigni wewnątrz auta.

Ford zawsze zdobywał dodatkowe punkty u klientów dzięki temu, że zawsze starał się i stara wykorzystywać ich uwagi i życzenia, doskonaląc swoje kolejne modele. W przypadku focusa uwzględniono, na przykład, sugestie klientów, którzy domagali się przycisku otwierania tylnej klapy, który byłby łatwo dostępny bez wsiadania do środka. Stąd

umieszczony jest on po lewej stronie deski. W odpowiedzi na inne tego typu żądania przeniesiono na przykład bliżej kierowcy popielniczkę, powiększono regulację kierunku nawiewu oraz przy kolumnie kierownicy zainstalowano ergonomiczny sterownik do radia.

Wysoki poziom bezpieczeństwa ma zagwarantować nowa, mocna konstrukcja nadwozia, dodatkowo wzmocniona m.in. poprzeczną belką z przodu, która łączy podłużnice.

cd. na str. 28

W Polsce budowa autostrad dopiero rusza. Polacy - choć nie brakuje nas na szosach całej Europy - dopiero będą musieli nauczyć się jeździć po trasach szybkiego ruchu. To bowiem, co można zaobserwować na już istniejących w Polsce odcinkach, na których oficjalnie można grubo przekroczyć „setkę”, może przerażać. Najbardziej popularnym grzechem jest zjeżdżanie na lewy pas przy prędkości niewiele wyższej od auta wyprzedzanego, bez upewnienia się czy aby nie zajeżdża się drogi komuś, kto już pędzi lewym pasem z szybkością nierzadko parokrotnie wyższą, niż auto zajeżdżające.

To grozi katastrofą o niewyobraźalnych skutkach. Z reguły

przy tym na pojazdy i pracowników na budowie). W tej awaryjnej sytuacji istnieje obowiązek chronienia przed niebezpieczeństwem wypadku nie tylko siebie, ale i pozostałych uczestników ruchu jadących z tyłu i z przeciwka.

• Podczas awarii lub wypadku z uszkodzeniem nadwozia na odcinku poza budową należy zjechać do prawej krawędzi pobocza. Siedzący wewnątrz powinni wysiąść na prawą stronę i udać się za barierkę w bezpieczne miejsce. Trzeba przy tym szczególnie uważać na dzieci. Uwaga: pęd wiatru spowodowany przez przejeżdżający ciągnik siodłowy z przyczepą może porwać nawet dorosłego. Trójką ostrzegawczy należy ustawić w odległości co najmniej 100 metrów od miejsca

Przepustka na autostradę

uczestniczą w niej samochody znajdujące się w promieniu kilkuset metrów, często też po obu stronach barierki rozdzielającej!

Tym, którzy chcą wyjeżdżać na autostrady, polecamy zatem rady Ericha Zwickbergera - szefa bawarskiej drogówki, jakich udzielił czytelnikom „Auto-Bild”. Oto te rady:

• Podczas awarii auta na odcinku autostrady w przebudowie występuje najwyższe niebezpieczeństwo - dziesięciokrotnie wyższe niż na pozostałych odcinkach! Dlatego należy za wszelką cenę natychmiast zjechać z jezdni. W tym celu można ominąć znaki ograniczające pas ruchu oraz przejechać ciągle żółte linie i wjechać na budowę (uważać

zdarzenia: w tym celu iść tuż przy barierce, niosąc rozłożony trójką w widoczny sposób przed sobą).

• Grupy nie powinny jechać w konwoju. Wzajemna pomoc jest wprawdzie piękna, lecz kierowca, który musi się skupić na tym, żeby nie stracić drugiego auta z oczu, nie może dostatecznie skoncentrować się na jeździe. Lepiej jest ustalić co dwie, trzy godziny przystanki na trasie. W awaryjnej sytuacji można się skontaktować za pomocą telefonu.

• Stojąc w korku trzeba bezwzględnie tworzyć przejazd dla pojazdów ratunkowych, pomocy drogowej czy policji, ale nie wsiadać na jezdnię w tym kierunku. **cd. na str. 27**

AUTO GLAS
Sp. z o.o.

SZYBY

do samochodów

OSOBOWYCH

DOSTAWCZYCH

CIĘŻAROWYCH

AUTOBUSÓW

sprzedaż

montaż

Gdańsk - Oliwa

ul. Grunwaldzka 487

tel. 552-22-31, 552-28-14

fax 552-28-41

GDYNIA, ul. Jana z Kolna 34 tel. (058) 6206-630 wroc. 3
BYDGOSZCZ, ul. Miechowska 7 tel. (052) 61-37-69
CHOJNICE, ul. Tuchowska 37 tel. (0531) 72-766
BRANISKO, ul. Królewiecka 61 tel. (0-55 43) 20-67
GRUDZIĄDZ, ul. Miłostwa 6 tel. (051) 463-94-97
KOŚCIEŻYNA, ul. Klasztorna 19 tel. (058) 686-32-82
LEBORK, ul. Skoczylasa 20 tel. (059) 62-56-64
SŁUPSK, ul. Gdańska 8 tel. (059) 42-90-29
TICZEW, ul. Głównego 2A tel. (058) 531-05-05
STAROGARD, ul. J.P. II 18 tel. (058) 562-55-37
KWIŹDZYN, ul. Kosciuszki 49 A tel. (055) 279-33-13

Kulikowski

TAKI salon, TAKI serwis, TAKIE okazje

w październiku

15% taniej

wszystkie usługi serwisowe

Gdynia ul. Morska 314

tel. 663-99-98 tel./fax 623-77-53

Rekomendujemy olej
Shell

Volkswagen. Wiesz, co masz.

cd. ze str. 26

Szybko jadące samochody ratunkowe i motocykle są bardzo niebezpieczne. Najlepiej pozostać w samochodzie w pasach bezpieczeństwa. Szczególnie obowiązuje to dzieci - jezdnia nie jest także w korku placem zabaw!

● Na przepełnionych stacjach benzynowych sytuacja staje się drażliwa: najlepiej pojechać dalej, jeśli kolejka sięga wyjazdu z autostrady.

● Każdy wakacyjny kierowca powinien mieć dobrego pilota. To właśnie on powinien znać trasę, przypominać o zjazdach, przeprawach, sprawdzaniu ciśnienia powietrza w oponach i poziomie oleju silnikowego. W każdej chwili powinien też wiedzieć, gdzie akurat się znajdujemy.

● Jeśli wpadniemy w korek, to nawet jeśli wydaje się on ciągnąć w nieskończoność, lepiej pozostać na autostradzie. Zje-

Przepustka na autostradę

chać dopiero wtedy, gdy wzywa do tego policja. W przeciwnym wypadku łatwo trafić z niebezpiecznego korka autostradowego w jeszcze bardziej niebezpieczny korek na zwykłej drodze.

Powyższe wskazówki powinny być stosowane nie tylko na autostradach i nie tylko w Niemczech. Wiele z nich ma charak-

ter uniwersalny. Dodajemy jeszcze kilka uwag od redakcji:

Jeśli posiada się radio z RDS-em, należy dokładnie słuchać komunikatów drogowych, w których podawane są informacje o korkach. Hasło „Stau” (korek drogowy) na autostradzie A12 między Mullrose i Briesen powinien być zrozumiały nawet bez bieglej

znajomości niemieckiego. Jeśli informacja dotrze do nas w porę, można wybrać inną drogę, omijając korek i oszczędzając czas.

Pobocze nie jest dodatkowym pasem ruchu! Polscy kierowcy czasem o tym zapominają, wyprzedzając z prawej strony. Także w korku jazda poboczem jest w Niemczech bardzo kosztowna, mandat sięga 400 marek, a kara wymierzana jest z całą surowością.

nowe clio

Renault Clio - nowa treść w nowej formie. Idealna sylwetka i doskonale pomyślane wnętrze. Dodatkowo wiele nowoczesnych rozwiązań, podnoszących bezpieczeństwo i komfort jazdy. Ubezpieczenie OC i Zielona Karta bez dopłat.

Autoryzowani Partnerzy Renault zapraszają:

A. Ossowski

Elbląg
ul. Nowodworska 28 b
tel. 232 70 75, 232 62 37
fax 232 61 76

Renobil sp. z o.o.

Gdańsk Przymorze
ul. Dąbrowszczaków 18
tel. 557 05 02, 557 25 47

T. Zdunek

Gdańsk
ul. Miałki Szlak 35
tel. 301 90 12, 301 36 57

R.R. Adamowscy

Starogard Gd., ul. Zblewska 33
tel. 562 96 91, fax 562 77 60
Filia: 86-300 Grudziądz, ul. Szosa Toruńska 29 A
tel. (051) 46 35 705, fax (051) 46 35 810

Clio

ROZNY KOSZT
KREDYTU**11⁸⁶%**RENAULT
Assistance**24 h****RENAULT**
TO PEŁNIA ŻYCIA

Sposób na mgłę

cd. ze str. 25

● Reflektory przeciwmgłowe nie mogą być umieszczone dalej niż 400 mm od bocznego obrysu pojazdu, nie niż niż 250 mm nad powierzchnią jezdni i nie wyżej niż światła mijania.

Powinny być włączane i wyłączane niezależnie od świateł drogowych i świateł mijania.

Wiele dobrych aut ma fabrycznie zaślepienie miejsca na reflektory przeciwmgłowe. Lampy montuje się bardzo łatwo za pomocą śrubek. Włącznik, który znajduje się w pakiecie, wygląda niestety dość tandetnie. W zestawie są także żarówki halogenowe, komplet kabli i przełącznik. W przypadkach tychże aut montaż jest prosty, gdyż producenci zazwyczaj przewidzieli także okablowanie samochodu. Zmiany dotyczą głównie instalacji elektrycznej pojazdu, w której musimy:

● Najpierw odłączyć przewód masyowy akumulatora.

● Gniazdo wtykowe przełącznika sterującego połączyć z przewodem prowadzącym prąd do reflektora przeciwmgłowego, drugi przewód dołączyć bezpośrednio do masy, które gniazdo wtykowe zostaje zajęte, należy odczytać z instrukcji montażu.

* Znajdujący się w komplecie włącznik połączyć z głównym włącznikiem świateł. W tym celu przewody połączyć zgodnie z kolorami (użyć rozgałęziacza) i podłączyć do wyłącznika lamp przeciwmgłowych.

● Przełącznik umieścić w skrzynce z bezpiecznikami w miejscu do tego przeznaczonym.

Teraz wystarczy już tylko krótka wizyta w warsztacie, żeby właściwie ustawić światła przeciwmgłowe.

Choć montaż nie nastręcza większych problemów, to jednak wiąże się z poważnymi ingerencjami w instalację elektryczną pojazdu, aby dokonać tego samodzielnie, mogą zwrócić się o pomoc do samochodowego elektryka.

Bez względu na to należy pamiętać, aby stosować światła przeciwmgłowe tylko przy zmniejszonej przejrzystości powietrza. Stosowanie ich jako świateł dodatkowych w dzień czy w nocy podczas dobrej widoczności jest niedopuszczalne. (tekst firmowy)

JEDNAK FOCUS

cd. ze str. 26

Sztwność konstrukcji zwiększa dodatkowa belka umieszczona między przednimi słupkami. Specjalnie pod kątem uderzeń bocznych zostały zaprojektowane słupki B. W przednich i tylnych drzwiach znajdują się wzmocnienia boczne. Z urządzeń bezpieczeństwa czynnego wymienić można dwie poduszki powietrzne czołowe i dwie boczne oraz napinacze pasów.

Wszystko to stało się możliwe do zrealizowania dzięki temu, że focusa zbudowano na całkowicie nowej płycie podłogowej, m.in. rekordowy rozstaw osi - 2615 mm. Przez to m.in. konstrukcja auta jest dwukrotnie sztywniejsza od typowego samochodu klasy średniej niższej i aż 15 proc. sztywniejsza od wszystkich rywali tej samej klasy. Oczywiście, wpłynęło to również na obniżenie poziomu hałasu.

Prawie całkowicie nowe i udoskonalone zawieszenie, choć zbudowano je na bazie też znakomitego zawieszenia fordów mondeo. Doskonałe własności jezdne auto zachowuje także w trudnych warunkach terenowych, a to dzięki zastosowaniu - poza ABS i EBD - elektronicznego systemu ESP (Electronic Stability Program). Trudny „test łosia” focus zdaje na celująco przy prędkości ponad 100 km/h!, a test zderzeniowy przy prawie 60 km/h (choć norma, to 48,5 km!)

Do napędu focusa przewidziano pięć jednostek: cztery benzynowe i jeden turbodiesel. Najmniejszym silnikiem jest 75-konny 1.4 16V. Następnymi w kolejności: 1.6 16V (100 KM), 1.8 16V

(115 KM), 2.0 16V (130 KM). Silnik wysokoprężny to jednostka 1.8 z wtryskiem bezpośrednim o mocy maksymalnej 90 KM.

Najpopularniejszymi jednostkami na polskim rynku będą zapewne silniki 1.4 (75 KM) oraz 1.6 (100 KM). Są to silniki z serii zetec SE. Ich konstrukcja jest praktycznie identyczna, różnią się bowiem jedynie średnicą cylindra i skokiem tłoka. Cała seria silników focusa wyróżnia się oszczędnością. Przykładowo wersja 5-drzwiowa z silnikiem 1.4 16V zużywa od 5,2 do 8,5 l/100 km.

Udoskonalono także system zabezpieczeń antywłamaniowych. Poza okrągłymi kluczami zastosowano kilka dodatkowych utrudnień dla złodzieja. M.in.

komputer obsługujący immobilizer został zamknięty w trudnej do otworzenia stalowej obudowie. Rozwiązanie takie ma zabezpieczać pojazd przed wymianą komputera i uruchomieniem pojazdu. Jedyną możliwością dostania się do silnika jest otworzenie maski za pomocą kluczyka. Pod znacznikiem forda ukryty jest zamek, który ma dodatkowo utrudnić odkrycie elektroniki sterującej silnikiem.

Cena w Polsce, w wersji standardowej, nie powinna znacznie przekroczyć kwoty 42 tys. zł.

A oto niektóre dane techniczne focusów pięciodrzwiowych, kolejno z silnikami: 1.4 16V; 1.6 16V; 1.8 16V; 2.0 16V i 1.8 TD:

Moc maks. - 55 kW/75 KM; 74 kW/100 KM; 84 kW/115 KM; 96 kW/130 KM i 66 kW/90 KM;

Maks. mom. obr. - 125 Nm/3500; 143 Nm/4000; 158 Nm/3750; 174 Nm/3750 i 200 Nm/2000;

0-100 km/h - 14,4 s; 11,2 s; 10,3 s; 9,3 s i 12,5 s;

50-100 km/h (4 bieg) - 10,7 s; 15,5 s; 13,5 s; 9,6 s i 12,8 s;

Prędk. maks. - 171 km/h; 185 km/h; 198 km/h; 201 km/h i 184 km/h;

Zużycie paliwa - 95 okt.: 95 okt.; 95 okt.; 95 okt.; 95 okt.; średnio w l/100 km - 6,4; 6,8; 7,6; 8,5 i 4,9.

Diesel nie odchodzi

Diesle nie zostają w tyle za nowoczesnymi silnikami benzynowymi. Nic nie wskazuje na to, aby odstawiono je do lamusa. Oblicza się, że np. w roku 2000 samochody z dieslami stanowiąc będą trzecią część wszystkich produkowanych aut na świecie, czyli ok. 20 milionów.

Do silników wysokoprężnych przekonują wręcz rewolucyjne nowości technologiczne, dzięki którym stały się nie tylko jeszcze bardziej trwałe i ekonomiczne, ale także ciche i przyjaźniejsze wobec środowiska. Zarazem nie ustępują innym parametrami silnikom benzynowym.

Osiągnięcie dużej czystości spalin w silnikach diesla wynika z zasady ich działania - z nadmiarem powietrza. Z tego wynika, że w spalinach jest bardzo mało tlenków węgla. Jest natomiast problem z tlenkami azotu. Ich zmniejszenie w spalinach osiąga się poprzez zastosowanie recykulacji spalin. W zależności od obciążenia i prędkości obrotowej do cylindrów trafia do 40 procent spalin - obok zasysanego powietrza. Ta mieszanina powietrza i spalin umożliwia dopalanie ciężkich łańcuchów węglowodorowych znajdujących się w spalinach.

Udało się ograniczyć emisję cząstek sadzy. Dymienie jest z kolei efektem niepełnego spalania. Wyeliminowano to zjawisko dzięki zastosowaniu doładowania. Zwiększa się więc moc i jednocześnie obniża emisja cząstek stałych.

Coraz częściej stosowany jest wtrysk bezpośredni (TDI). To znakomite rozwiązanie pozwala nie tylko na zwiększenie mocy i elastyczności silnika, ale także powoduje niską emisję szkodliwych substancji w spalinach. Takie jednostki nie ustępują dynamiką silnikom benzynowym. W tych silnikach zrezygnowano z komory wstępnej. Komora jest w tłoku (jest w nim odpowiednie załębienie). Dzięki temu unika się strat przepływu, zwiększa się dynamika i moc silnika.

Przez długi czas problem konstruktorów przy wtrysku bezpośrednim był duży hałas pracującego silnika. Udało się to wyeliminować poprzez wtrysk dwufazowy. To rozwiązanie polega na tym, że naprzód wtryskiwana jest mała dawka paliwa, a następnie - pełna. Dzięki tym zabiegom proces spalania w silnikach Diesla udało się dopracować, przebiega on optymalnie.

FELICIA - NOWE OBLCICZE

Okazja! Cena już od 26 400 PLN

25/38/290138

Salon Sprzedaży samochodów Serwis

Usługi blacharsko-lakiernicze Części i akcesoria

do wszystkich modeli SKODY

RATY

Atrakcyjny pakiet ubezpieczeń:

OC - gratis, AC - już od 4,6% wartości samochodu

GROBLEWSKI JR
AUTORYZOWANY DEALER SKODY

81-861 SOPOT, al. Niepodległości 954
tel./fax (058) 550 36 19, 550 63 59

Truck

AVIA

LDV

Samochody dla przedsiębiorczych

LEW S.C.
Autoryzowany Dealer

80-387 Gdańsk-Oliwa
ul. Arkońska 3
tel./fax (058) 552-19-18
tel. (058) 552-04-76 wew.221

100 MILIONÓW dla każdego

kto kupi STARA do końca września!
W super promocji z okazji 50 lecia produkcji samochodów ciężarowych STAR. modele Star 742 i Star 1142

tańsze o 5 000 PLN lub cztery nieoprocentowane raty w przypadku kredytu plus 5 000 PLN w postaci pakietu ubezpieczeniowego, oferty leasingowej i dodatkowego wyposażenia

STAR

Gdańsk, ul. Miałki Szlak 4/8, tel. 305 92 47 lub 0601 63 81 44, pon.-pt. 8.00-17.00, sob. 10.00-14.00

POLMOZBYT GDAŃSK

GM i Azjaci

Największy koncern motoryzacyjny świata, General Motors, zainwestuje w ciągu najbliższych pięciu lat 14,5 mld USD (52 mld zł) w montowanie samochodów. Zamierza też ściślej współpracować z japońskimi partnerami: Isuzu Motors Ltd. i Suzuki Motors Corp.

- Kończymy budowę nowych

montowni w Chinach i Tajlandii - powiedział Hughes, cytowany przez dziennik „Wall Street Journal”. W Azji, gdzie skupione jest 30 proc. światowego rynku motoryzacyjnego, sprzedaż aut GM wynosi obecnie jedynie trzy procent ogólnej sprzedaży samochodów.

Hughes uważa, że jeśli GM chce być nadal największym na świecie producentem aut, musi więcej inwestować.

Toyota już od dawna zapowiadała swój najnowszy samochód małolitrażowy o nazwie yaris (przypomnijmy: jak ochrzciła ją młodzi mieszkańcy paru dużych krajów Europy, biorący udział w specjalnej ankiecie).

Zgodnie z sugestiami uczestników tej ankiety, do których yaris jest adresowany, Japończycy wprowadzili w kon-

MŁODZIEŻ POPRAWIŁA YARISA

strukcję auta kolejne poprawki. Z tego też powodu pokazany w Paryżu samochód różni się w wielu szczegółach od prototypu, jaki już parę miesięcy temu pokaza-

no w Genewie.

Yarisy mają być produkowane we Francji, ale pierwsze jego egzemplarze zmontuje Toyota w swoich własnych zakładach w

Japonii. Ma to nastąpić jeszcze tej jesieni, a najpóźniej wczesną zimą rozpocznie się ich sprzedaż w Europie Zachodniej. Do Polski yaris dotrzeć powinien najpóźniej w marcu 1999 r. Cena auta ma być zbliżona do cen clio i peugeota 206.

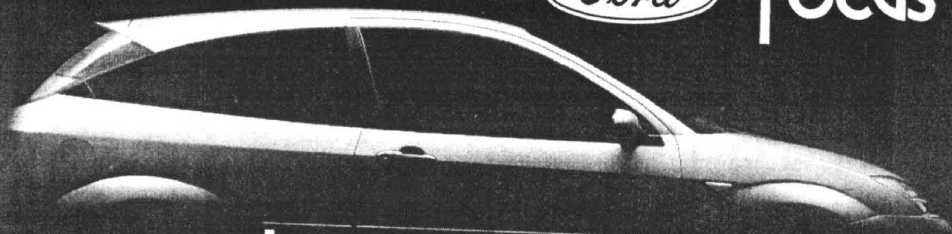
Z benzynową baterią

Konsorcjum, w którego skład wchodzi Renault, Escote des Mines, Ansaldo, Air Liquide, Volvo oraz De Nora, przedstawiło prototyp samochodu EV1. Dzięki baterii benzynowej może on przejechać non stop 500 kilometrów, utrzymując średnią prędkość 120

km na godzinę. Konsorcjum otrzymało 75 mln ecu (320 mln zł) w ciągu ostatnich czterech lat na rozwój badań nad europejskim samochodem przyszłości. Następnym krokiem ma być rozpoczęcie produkcji przemysłowej EV1.

MK

TELEGRAM

**JUŻ W SPRZEDAŻY!
PRZEDPŁATY OPROCENTOWANE!**

Forda
Główny Autoryzowany Dealer

Gdynia, ul. Stryjska 24, tel. 622 77 55

Salon sprzedaży samochodów nowych "Ford"
Hurtownia i sklep oryginalnych części zamiennych
Autoryzowana Stacja Obsługi Samochodów

Subdealer: Gołębiwski Starogard Gó. ul. Lubichowska 141, tel. 161 07 66

Balonik pod stacyjką

Francuzi skonstruowali samochodowe urządzenie pozwalające kierowcy sprawdzić, czy może prowadzić pojazd. Po 11 sekundach od dmuchania w detektor otrzymuje się wynik.

Renault zapowiada, że owo urządzenie o nazwie DAR zostanie montować w swoich autach przed rokiem 2000.

Ford bez VW

Volkswagen i Ford zdecydowali o rozwiązaniu joint venture w Portugalii. Było to jedno z ambitniejszych wspólnych przedsięwzięć na rynku samochodowym, wartość 2,6 mld dolarów (9,3 mld zł). Volkswagen odkupił udziały swojego partnera w AutoEuropa, lecz nadal będzie produkował pojazdy dla Forda w fabryce Palmela, niedaleko Lizbony. Produkowane tam samochody są sprzedawane przez Forda pod nazwą galaxy. Ten sam pojazd Volkswagen wypuszcza na rynek pod nazwą sharan, zaś Seat pod nazwą alhambra.

(mk)

VECTRA

VECTRA 4-DRZWIOWA.
KOMFORT GODNY
POZAZDROSZCZENIA.

23988

OPEL VECTRA. PORUSZAJĄCE DZIEŁO SZTUKI.

ZAPRASZAMY

OPEL

GODZINY OTWARCIA

SALONU pon - pt 10.00 - 19.00
sobota 10.00 - 16.00

SERWISU pon - pt 8.00 - 19.00
sobota 10.00 - 16.00

KONOCAR OPEL DEALER

Gdańsk Wrzeszcz, ul. Grunwaldzka 303, tel. (0-58) 552-34-06
Gdańsk Brzeźno, ul. Łoży 80A, tel. (0-58) 342-76-40

HYUNDAI

AUTORYZOWANY DEALER
LIK-CAR GDYNIA

Wybór należy do Ciebie ...

miękką		dynamiczną	
	ATOS		ACCENT
rodzinną		wertowną	
	Lantra		Lantra WAGON
komfortową			SONATA
energetyczną		dynamiczną	
	GALLOPER		H100
			cdn ...

ul. Władysława IV 50, tel. 661-69-80
pon.-piątek 10⁰⁰-18⁰⁰, sob. od 10⁰⁰-14⁰⁰

ul. Spokojna 28, tel. 664-66-46
pon.-piątek 8⁰⁰-17⁰⁰, sob. od 9⁰⁰-14⁰⁰

Zdrowy wydech

Do najszybciej i „najklopotliwiej” korodujących części auta należy układ wydechowy. Nierzadko wymaga on wymiany nawet po roku użytkowania. Z tego też wniossek, że warto nauczyć się jego wymiany we własnym zakresie, zwłaszcza, iż jest to czynność stosunkowo prosta.

Zasadą generalną jest przyjęcie, że wymieniamy nie tylko tłumiki, ale jednocześnie wszystkie elementy mocujące, śruby i gumowe uchwyty. W przededniu wymiany warto je oblać płynem odgrzewającym, aby nie mieć problemu z odkręceniem ich.

Kiedy już stoimy na kanale, luzujemy wszystkie śruby i zdejmujemy obejmy. Jeśli nie jesteśmy w stanie odkręcić śrub, czyścimy gwinty drucianą szczotką i ponownie polewamy odgrzewia-

czem. Jeśli gwint się ukręci, pomoże już tylko przecinak lub pilka do metalu.

Gumowe zawieszenie zrywamy lub - co prostsze - przecinamy szczypcami. Potem zdejmujemy wydech; jeśli stawia opór, obracamy to w jedną, to w drugą stronę.

Zakładamy nowe tłumiki (i ewentualnie rury), obejmę i śruby (tylko nowe!). Gumowe zawieszenia smarujemy silikonem i porządnie zaciskamy szczypcami, żeby lepiej pracowały na hakach podwozia.

Cały układ ustawiamy tak, by nigdzie nie ocierał i nie obijał się o podwozie, nie naprężał niepotrzebnie gumowych zawieszek.

Teraz tylko dociągamy mocno wszystkie śruby - oczywiście nowe! - i na koniec (wciąż pod samochodem) sprawdzamy, czy układ jest szczelny.

Dwuznaczne tylne światła

cd. ze str. 30

Włączenie świateł awaryjnych podczas jazdy zarówno przez kierowcę, jak i przez odpowiednie urządzenie, nie jest przewidziane w przepisach.

Ustawa zezwala na włączenie tych świateł tylko podczas postoju, co formalnie nie obejmuje awaryjnego zatrzymania pojazdu np. na autostradzie.

Ibiza cupra

ŚLADAMI DZIADKA GOLFA

Powiada się, że dobre wzory nie są złe. Seat Ibiza w wersji 1.6 GT niewątpliwie naśladuje niedzisiejszego rewelacyjnego golfa GTI. I to naśladownictwo - mimo, że wzór pochodzi sprzed ponad 20 lat! - na pewno nie wyjdzie ibizie na złe, zwłaszcza, że najnowsze golfy tracą temperament na rzecz dostojństwa.

Nowych możliwości ibizie dostarczył nowy 1.6-litrowy silnik o mocy 100 KM o zmiennej geometrii układu dolotowego (znany już z audi A3 i A4 oraz seata cordoby). Zapewnia na przyspieszenie poniżej 11 s i prędkość maksymalną 186 km/h.

Potrzebuję przy tym jednak średnio prawie 9 l benzyny na „setkę”.

Osiągi te są jednak w zasięgu ręki już doświadczonych kierowców, którzy potrafią sobie poradzić z niezbyt precyzyjną skrzynią i oparami w przełączaniu biegów, spowodowanych „ciasnymi” wódkami.

Decydując się na pełne wykorzystanie mocy, trzeba mocno trzymać kierownicę, gdyż inaczej auto może zbyt szybko pozwolić. Czuwać też trzeba na zakrętach, bo miękkie zawieszenie zbyt łatwo poddaje się sile odśrodkowej. Wtedy też lepiej nie przyciskać hamulca; jeśli jest możliwość warto poczekać na prostą. Wtedy okaże się, że ich skuteczność też jest niezła: 41,3 m od

prędkości 100 km/h.

Literki GT przy nazwie ibizy wskazują zatem nie bez powodu na sportowe zacięcie auta, a także na to, że kierowca i pasażerowie otrzymali w związku z tym do swej dyspozycji stosowne, kubelkowe fotele. Raczej dobrze trzymające niż wygodne, i to tylko dla czterech osób o nie nazbyt wybujałej tuszy. Bagażnik - taki sobie: na 270 litrów.

Ten model ibizy jest jednak drogi. W Niemczech kosztuje prawie 29 tys. DEM. Polscy dilerzy nie widzą większych szans na

popularyzowanie tego auta wśród swoich klientów.

Dane techniczne ibizy 1.6 GT: Silnik benzynowy, rzędowy, czterocylindrowy, DOHC. Cztery zawory na cylinder. Wielopunktowy wtrysk paliwa. Katalizator. Pojemność skokowa 1595 ccm. Średnica x skok 81,0 x 77,4 mm. Stopień sprężania 10,3. Moc maksymalna 74 kW (100 KM) przy 5800 obr./min. Maksymalny moment obrotowy 140 Nm przy 3500 obr./min. Pięciobiegowa skrzynia biegów.

cd. na str. 32

czas na

Vanling

leasing samochodów więcej niż osobowych

PONAD 30
MODELI
W LEASINGU
OPERACYJNYM

Najlepszy sposób na posiadanie
samochodu

30139/300144

INWESTOR LEASING OC/AC/NW
4,5 %

Gdynia ul. Bema 19, tel. (0-58) 661-78-79, 661-66-19
Warszawa ul. Śniadeckich 17 tel. (0-22) 628-07-34, 627-02-46

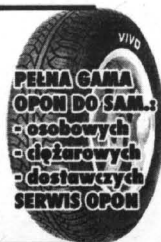
HURTOWNIA OPON

oferuje współpracę wulkanizacją, sklepom
wysokie rabaty, terminy płatności, dowóz

Możliwość autoryzacji producentów

Goodyear DEBICA MICHELIN PIRELLI DUNLOP Firestone KLEBER CEAT

Gdańsk-Oliwa, ul. Podhalańska 14 A, tel. (058) 552 07 69, tel./fax 552 06 29, tel. 552 06 11
Gdańsk, ul. Hallera 132, tel. (058) 345 53 10, Gdynia, ul. J. Wisniewskiego 32, tel. (058) 620 69 71
Łębork, ul. Krzywostego 7, tel. (059) 662 12 23, Słupsk, ul. Słowackiego 4, tel. (059) 42 36 23

PEŁNA GAMA
OPON DO SAM.
osobowych
długozwrotnych
dostawczych
SERWIS OPON

MAZDA

Jedyny na Wybrzeżu
AUTORYZOWANY SERWIS
NAPRAW POWYPADKOWYCH

Zaprasza do:

- ◆ szybkiej naprawy powypadkowej na oryginalnych częściach **MAZDA**
- ◆ fachowej obsługi w naszym serwisie
- ◆ otrzymania 2-letniej gwarancji na nasze naprawy

Wśród tych, którzy skorzystają z naszych usług
rozlosujemy cenne nagrody, w tym dwutygodniowe wczasy na Majorce.

Szanowny Kliencie!
Rozważ naszą propozycję i skorzystaj z naszych usług.
Wycinając to ogłoszenie uzyskasz u nas 5% rabatu.

INTERMOT
HOLOWANIE MAZDY (CAŁY KRAJ)

Gdańsk, ul. Matembiewska 2/3
tel. (058) 345 14 54, 347 79 17
fax 347 79 17

301100/30092

W FOTELIKU OPLA

Co jakiś czas piszemy o konieczności przewożenia dzieci wyłącznie w specjalnych fotelikach. Ostatnio na rynku pojawiły się foteliki udoskonalonej konstrukcji, firmowane przez Opla. Można je dobrać stosownie do wagi dziecka: nr 0-1 przeznaczony jest dla małego pasażera ważącego do 15 kg; nr 1 - od 11 do 18 kg; nr 2 - od 15 do 25 kg; nr 3 - od 22 do 36 kg.

Jak informuje producent, foteliki tego systemu zapewniają najwyższe bezpieczeństwo.

Zintegrowany z szynami mocującymi i dodatkowymi pasami (wersja dla niemowląt po 3 rok życia) fotelik o nazwie „Opel Fix”

wyłącza niewłaściwe przypięcie dziecka lub złe zamocowanie fotelika.

Opracowanie tego systemu zostało zapoczątkowane po opublikowaniu rezultatów badań, z których wynika, iż mimo istniejącego od pięciu lat w Niemczech obowiązku przewożenia dzieci na specjalnym foteliku (oczywiście przypiętym) aż 25 proc. kierowców-rodziców nie dopełnia tego obowiązku, szczególnie na krótszych trasach. Drugie tyle ma niemal każdorazowo problemy z usytuowaniem fotelika i dziecka na nim, o właściwym poprowadzeniu pasów nie wspominając.

Z tego względu konstruktorzy Opla zaprojektowali system do-

starczany na życzenie wraz z samochodem (od zaraz dostępny jest on dla nabywców modelu astra, wkrótce dla pozostałych w cenie kompletu 435 marek), i odpowiednio montowany na tylnej kanapie.

System jest budowy modularnej, dzięki czemu na tym samym foteliku, po niezwykle prostym i szybkim dostosowaniu, można przewozić dzieci z każdego zakresu wiekowiowagowego, opisanego w przepisach. Dla niemowląt do 3 lat zalecana - i bardzo łatwa do osiągnięcia - jest pozycja tyłem do kierunku jazdy. Dzieci starsze i cięższe przewozi się już przodem do kierunku jazdy, a sam kształt fotela i sposób zabezpieczenia małego pasażera uzależniony jest już nie tylko od wagi, ale i wzrostu dziecka.

Najpierw więc mocowany jest na stałe, śrubami i zatrzaskami do blachy karoserii specjalny adapter, który stanowi potem podstawę dla fotelika, potem dołącza się do niego podstawkę usztywniającą niejako podłóżę, czyli tylną kanapę.

Potem w odpowiedni sposób przyłącza się do adaptera sam fotelik, składający się z czterech elementów „rozdzielnie złożonych”: siedziska (oddzielnie stanowiąc podstawę dla dzieci najstarszych, 22-36 kg), oparcia (w połączeniu z siedziskiem dla pasażerów o masie ciała 15-25 kg), podparcia przednio-bocznego (po doczepieniu do siedziska z oparciem dla dzieci 11-18 kg) i „kołyski”, umożliwiającej zamocowanie fotelika tyłem do kierunku jazdy, w pozycji lekko odchylonej na plecy. **cd. na str. 33**

Śladami dziadka golfa

cd. ze str. 31

Napęd na przednie koła. Z przodu zawieszenie niezależne, wahacze poprzeczne, kolumny McPhersona, stabilizator. Z tyłu oś zespolona, sprężyny śrubowe, amortyzatory teleskopowe, stabilizator. Hamulce tarczowe, z

przodu wentylowane. ABS. Opony 185/85 R 15U. Poj. bagażnika 270 l. Poj. zbiornika paliwa 45 l. Masa własna 1070 kg, ładowność 395 kg. Masa przyczepy z hamulcem 1000 kg. Dł./szer./wys. 3846/1640/1408 mm.

Uprzywilejowane duety

W angielskim Leeds auta z co najmniej dwiema osobami na pokładzie mogą używać specjalnie oznakowanych „szybkich” pasów ruchu. Przestrzegania tej zasady pilnują policjanci na motocyklach, którzy uniemożliwiają korzystanie z zarezerwowanych pasów np. szczególnie pomysłowym kierowcom wiozącym atrakcyjnego pasażera (manekina).

Włoskie 25 milionów

Z taśm montażowych zakładu Fiat Auto w Mirafiori zjechał 25-milionowy samochód. Jubileuszowym autem była marea weekend 2.0 HLX, która trafiła do rzymskiego dealera włoskiego koncernu. Na wyprodukowanie 25 milionów samochodów zakład w Mirafiori potrzebował 59 lat. Jako pierwszy w 1939 roku turyńską fabrykę opuścił Fiat 500.

jeszcze wakacyjne rabaty

NOWE NIŻSZE CENY

Toledo - 3000 PLN Inca - 1000 PLN
Cordoba 1.6 - 2000 PLN

Promocja dla Klientów Zeptera szczegóły u Dealera

SEAT
AUTO-GOSK S.C.
GDYNIA, CHWASZCZYŃSKA 72
TEL. 629 40 00

VOLKSWAGEN BANK POLSKA

Model samochodu: SEAT Cordoba 1.4ISE
Miesięczna rata kredytowa 704,28 PLN
Kwota kredytu 25 000 PLN
Czas trwania umowy kredytowej 60 miesięcy
Oprocentowanie promocyjne 22,0%

Możliwość kredytowania dodatkowego wyposażenia i ubezpieczenia przez cały okres umowy

na miejscu również leasing

AKUMULATORY PROSTOWNIKI

OWIEWKI, DYWANIKI
KOLPAKI (WSZYSTKIE TYPY)
OLEJE SAM., KOSMETYKI
LAMPY, AKCESORIA

SKLEPY PATRONACKIE

- Tczew, SKLEP MOTORYZACYJNY, ul. 1 Maja 31, tel. 531-00-62
- Starogard Gd., ZAKŁAD ZAOPATRZENIA ROLNICZEGO, ul. Rolna 1, tel. 56-289-54
- Sztum, SKLEP MOTORYZACYJNY Mirosław Krupa, ul. Mickiewicza 1
- Kartuszy, T.DERA, ul. Gdańska 28
- Kościerzyna, „MASZ-ROL”, ul. Przemysłowa 3a, tel. 586-39-58
- Kościerzyna AUTOCENTRUM, ul. Wejhera 16, tel. 586-33-61
- Kwidzyn, SKŁADNICA MASZYN ROLNICZYCH I CZĘŚCI WYMIENNYCH, ul. Toruńska
- Wejherowo, Mot-Pol. B i Cz. Kamiński, os. Chopina, tel. 672-10-10
- Wejherowo, SKLEP MOTORYZACYJNY, ul. Gdańska 14, tel. 672-55-84
- Władysławowo, ARTYKUŁY MOTORYZ., ul. Żytnia 25, tel. 6741-484
- Bytów, ZUPH SKUP SPRZEDAŻ, L.Hering, ul. Tartaczna 7b, tel. 0593-36-93
- STACJA PALIW Mierzychowice 1, tel. (0531) 727 03
- ZAKŁAD MECHANICZACJI POJAZDÓW I SPRZĘTU ROLNICZEGO Kosobudy k. Brus, tel. (0531) 831 00,
- HELP-ROL Somonino, ul. Siemienna 2, tel. (084) 13-67
- Gdynia MOTPULS, ul. Spokojna 3, tel. 0-602-212-377
- MOTPULS, ul. Chylińska 60, tel. (058) 663-18-88
- Z.P.U.H. „NOVPOL” M. Nowopolska, Pelplin, ul. Ks. Sychty 5

Kup 1 wygraj

DLACZEGO WARTO POLECAĆ AKUMULATORY AGRO?

- Większy prąd rozruchu, dzięki czemu uruchomienie pojazdu jest szybsze i o wiele łatwiejsze. Warto to docenić szczególnie w czasie dużych mrozów i upałów - kiedy zwykłe akumulatory przestają zawodzić.
- Nowoczesna obudowa z wygodną i praktyczną rączką.
- Przeniesienie akumulatora z jednego pojazdu do drugiego przestaje być problemem
- Nie trzeba dolewać elektrolitu (bezobsługowe wg kryteriów IEC)
- Zmniejszona waga, solidna i trwała obudowa

O szczegóły pytaj w sklepach.

PH „MAKRO” HURTOWNIA

Przedstawiciel na woj. gdańskie

czynna od 8.00 do 16.00, tel. 0601 311 054, 0601 311 056
tel. fax 309-00-75, tel. kom. 090 50-93-95 Gdańsk-Orunia,
ul. Jedności Robotniczej 253 (na terenie Transbudu)

W foteliku Opła

cd. ze str. 32

W tym ostatnim położeniu fotelik nie ma podparcia przednio-bocznego, ale dodatkowe „szelkowe” pasy. Dzieci starsze przypinane są już normalnymi pasami trzypunktowymi, seryjnie

montowanymi na wszystkich miejscach w każdym modelu Opła. Przebieg mocowania pasów dostosowywany jest zintegrowanym w oparciu fotelika systemem regulacji wysokości.

Dzięki takiej konfiguracji Opel

Fix oferuje optymalne zabezpieczenie dziecka w każdym wieku. Fotelik przeszedł pomyślnie ponad 100 crash-testów z różnej wielkości i masy manekinami 18-czujnikowymi, wykazał się dużą odpornością zderzeniową i znacznie wyższym poziomem zabezpieczenia dziecka od stosowanych obecnie systemów.

(tekst firmowy)

LIMUZYNKĄ

Carisma nieźle zapisała się w pamięci polskich kierowców „ujeżdżających” samochody klasy średniej. A że apetyt rośnie w miarę jedzenia, „carismiarze” zapewne z satysfakcją przyjęli do wiadomości, że najnowsze dziecko Mitsubishi - lancer 1.3 12 V GL do złudzenia przypomina „ich” auto, a do tego ma cały szereg cech limuzyny. Taką sobie limuzynką.

Na pewno nie chodzi tu o silnik, choć i jemu - w jego klasie - niewiele można by zarzucić.

75-konna jednostka o pojemności 1.3 litra o trzech zaworach na każdy cylinder nie zapewnia wprawdzie rewelacyjnych osiągnięć (w 12.5 s do setki, prędkość maks. 170 km/h), jednak to całkowicie wystarcza do spokojnej jazdy autostradą, a zwłaszcza po mieście.

Wysoki komfort bierze się przede wszystkim z udoskonalonego zawieszenia.

Z równie stoickim spokojem pokonuje płaszczyznę szos, jak koleiny, nic nie robiąc sobie nawet z niespodziewanych i ostrych zakrętów. Mocnym punktem są ponadto hamulce. Dzięki zamontowanemu z przodu 13-calowemu, wentylowanemu tarczom i 7-calowemu bębnom z tyłu auto ma drogę hamowania od 100 km/h krótszą od przeciętnej w tej klasie. W Polsce, niestety, nie można dokupić układu ABS, ułatwiłby panowanie nad pojazdem w trudnych warunkach drogowych.

W standardowym wyposażeniu lancera znajduje się m.in.: poduszka powietrzna dla kierowcy, napinacze pasów, wspomaganie i regulacja wysokości kierownicy, regulator fotela kierowcy, immobilizer, centralny zamek, elektrycznie sterowane szyby. Niestety, więcej nie da się nie dokupić.

Przednie fotele są wygodne i zapewniają wystarczające utrzymanie boczne. Znalezione optymalnej pozycji ułatwia regulowana na wysokość kierownica oraz

fotel kierowcy. Ustawienie fotela umożliwiają funkcjonalne uchwyty umieszczone po stronie drzwi.

Na tylnej kanapie siedzi się dość wygodnie, a miejsca na nogi, nawet przy przednich fotelach odsuniętych do końca, jest jeszcze sporo. Ze względu na ukształtowanie siedzeń oraz brak trzeciego zagłówka najlepiej, by podróżowało tam dwóch pasażerów. Trzeci ma zresztą do dyspozycji tylko biodrowy pas bezpieczeństwa.

Bagażnik o pojemności 420 dm³ należy do przeciętnej w tej klasie. W pełnym wykorzystaniu przestrzeni bagażowej przeszkadzają spore nadkola oraz wchodzące do wnętrza zawiasy. Pojemność kufra można powiększyć składając dzielone oparcie tylnej kanapy. Cała podłoga powiększonego bagażnika pokryta jest wykładziną. Niestety, nie można uzyskać równej powierzchni, nie da się bowiem podnieść siedziska tylnej kanapy.

A oto podstawowe dane techniczne:

- Silnik/liczba zaworów na cylinder - R4/3;
- Pojemność skokowa (ccm) - 1298;
- Moc (kW/KM) przy obr./min - 55/75-6000;
- Moment (Nm) przy obr./min - 108-3000;
- Masa własna (kg) - 960;
- Ładowność (kg) - 500;
- DI./szer./wys. (mm) - 4290/1690/1390;
- Rozstaw osi (mm) - 2500;
- Średnica zawarcia (m) - 10,6;
- Pojemność bagażnika (l) - 420;
- Prędk. maks. (km/h) - 170;
- 0-100 km/g (s) - 12,5;
- Pojemność zbiornika paliwa (l) - 50;
- Zużycie paliwa (l) - 7,2/8,7;
- Cena wersji podstawowej (zł) - 42 606.

Feralne piątki

Statystycznie najniebezpieczniejszym dniem na drogach jest piątek. Badania przeprowadzone w Niemczech wykazały, że najczęściej wypadków zdarza się właśnie w piątek, najmniej w niedzielę. W kategorii miesięcy w smutnej statystyce prowadzi sierpień, relatywnie najbezpieczniej jeździ się w styczniu.

AUTO EURO

HURTOWNIA CZĘŚCI SAMOCHODOWYCH

ul. Gdańska, Rusocin k.Gdańska, 83-031 Łęgowo, Poland
e-mail: autoeuro@tlnet.com.pl

tel./fax (+48 +58)

682 37 24
683 28 28

także sprzedaż wysyłkowa
Zamówienia złożone do godz. 14.00 realizujemy tego samego dnia

GODZINY OTWARCIA: CODZIENNIE: 8⁰⁰ - 17⁰⁰, W SOBOTY: 8⁰⁰ - 13⁰⁰

SKLEPY PATRONACKIE

AUTO-TABO Gdańsk tel. (0-58) 344 38 07
FH NADOLNY Gdańsk tel. (0-58) 346 02 57
PHU K&K Wejherowo tel. (0-58) 672 65 48

MIEJSCA NA TWÓJ SKLEP

**PRZYŁĄC SIĘ DO SIECI
SKLEPÓW PATRONACKICH**

UWAGA! KONTYNGENT '99

PRIMERA COMBI   **MICRA**
TERRANO II - TRADE   **VANETTA**

} sam. z fabr. homolog. cięż. w leasingu

PROMOCJA CENOWA
1 DM = 2,0 PLN!

MICRA - PRIMERA

NOWE OBLICZE ALMERY

Almera '98 już od 38 000 PLN

Primera Combi

Primera '98 już od 49 500 PLN

OC+AC+ KR+ NW GRATIS

Salon - Gdynia oferuje sprzedaż części i akcesoriów do modeli samochodów europejskich i amerykańskich

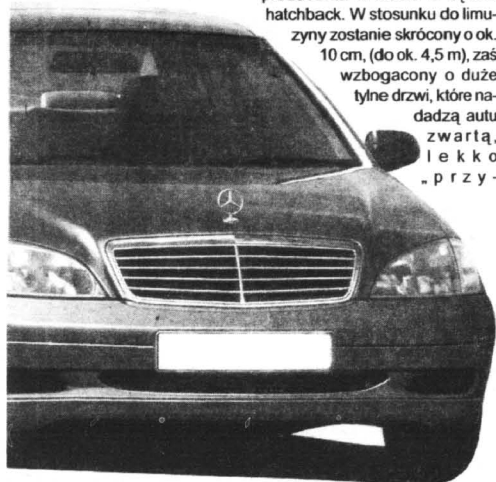

**EDMUND
LEWAŃCZYK**
AUTORYZOWANY
DEALER

ZAPRASZAMY DO NASZEGO SALONU NISSANA

81-383 GDYŃIA, ul. ABRAHAMA 62 (SKRZYŻ. WŁADYSŁAWA IV I ŻWIŃKI I WIGURY)
tel./fax (058) 821-90-33, CZĘŚCI + AKCESORIA - tel. (058) 661-62-02
SERWIS + CZĘŚCI CHWASZCZYNO, ul. NICKIEWICZA 35,
tel./fax (058) 552-84-07, tel. (058) 552-83-88

AUTO MOTO > AUTO MOTO > AUTO MOTO > AUTO MOTO

Mercedes nowej klasy C

producenta w klasie C będzie hatchback. W stosunku do limuzyny zostanie skrócony o ok. 10 cm, (do ok. 4,5 m), zaś wzbogacony o duże tylne drzwi, które nadadzą autu zwartą, lekką przys-

śnie, a może nawet wcześniej do wspomnianego hatchbacka, pojawić się ma kombi. Silniki, przynajmniej

Mercedes nowej klasy C - limuzyna

na razie, odziedziczone zostaną po starszym rodzeństwie. Potem „stare” czterocylindrowe, rzędowe jednostki zastąpią nowe V6. Osiągnięcia rywali sprawiły, że Mercedes w ogóle zrezygnuje z silników czterosylindrowych na rzecz najnowocześniejszych rozwiązań - głównie z bezpośredniego wtrysku paliwa.

Całkiem nowy silnik gotowy będzie po roku 2002. Do tego zaś czasu modernizowane będą boczne. Podstawową wersją pozostanie C 180, która osiągnąć będzie 125 KM, moc silnika dwulitrowo-

wego zwiększona zostanie do 140 KM, 2.4-litrowego V6-175 KM, a 2.8-litrowego - 200 KM. Ponadto planowane są dwa diesle z bezpośrednim wtryskiem Common Rail: 1.8-litrowy o mocy 100 KM i 2.2-litrowy 125-konny. Później dołączą do nich 150-konna jednostka o pojemności skokowej 2.7 l.

Wszystkie te na nowo przygo-

owane modele zostaną bogato wyposażone. Dopłacić trzeba będzie (według indywidualnych życzeń) tylko za - poza układem stabilizacyjnym ESP - automatyczną klimatyzację, układ nawigacyjny, radar pomagający utrzymać dystans do samochodu jadącego z przodu i poduszki powietrznej dla głowy.

W TONACJI C

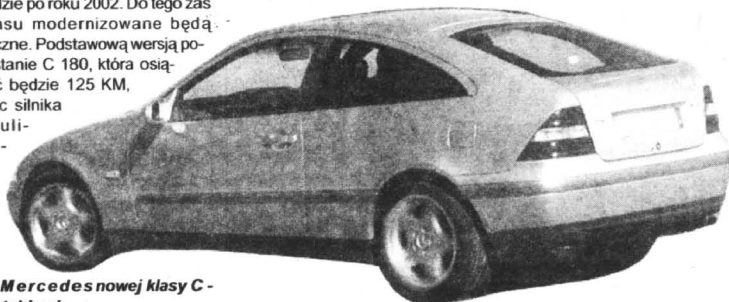
To już i aż dwa lata dzieli nas od premiery najnowszego, będącego wciąż w fazie badań, modelu mercedesa klasy C.

W przygotowaniu jest od razu kilka wersji nadwoziowych tego auta, choć wiadomo oficjalnie, że jako pierwsza pojawi się w sprzedaży limuzyna.

Całkowitą nowością dla tego

garbioną” sylwetkę. Jeśli wierzyc przeciekom ze Stuttgartu, hatchback ten otrzyma napęd na koła przednie.

A wszystko to ponoć w tym celu, aby mercedesy stały się tak- że osiągalne dla klientów z mniej zasobnymi portfelami. Przygotowywana do realizacji tego planu nowa klasa C rozrośnie się do wcale licznej rodziny. Równocze-

Mercedes nowej klasy C - hatchback

Mknąca przestrzeń

najwyższej noty. Natomiast ustawione w pięknej, opływowej karoserii fotele mogą już zadowolić wygodniczek. Są nie za twarde i nie za sprężyste - takie, jakie

powinno się zestawiać z ostrym silnikiem. Komfort podnosi bardzo dobre wyciszenie wnętrza.

Dzięki temu dla sharan nie ma trudnej drogi. Radzi sobie równie dobrze z autostradą, jak krętą górską drogą (byłe nie przesadzala z różnicami wzniesień). Hamulce też mogą zadowolić (41 m), ale już męczarnie z zaparkowaniem na zatłoczonym parkingu mogą śnić się po nocach. Średnica zawracania - 11,7 jest zdecydowanie duża.

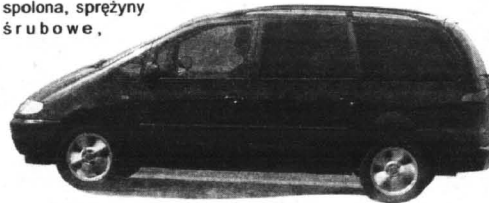
Podobna rzecz ma się z ceną kosztowniejszą: 53,3 DEM.

Blizsze dane techniczne:

Silnik czterocylindrowy, benzynowy. DOHC. 5 zaworów na cylinder. Wielopunktowy wtrysk paliwa. Katalizator. Turbodoładowa-

nie, intercooler. Poj. skokowa 1781 ccm. Moc maks. 110 kW (150 KM) przy 5700 obr./min., maks. moment obr. 210 Nm przy 1750 obr./min. Pięciostopniowa skrzynia biegów. Napęd na koła przednie. Zawieszenie: z przodu niezależne, trójkątne wahacze poprzeczne, kolumny McPhersona, stabilizator, z tyłu os zespolona, sprężyny śrubowe.

amortyzator, stabilizator. Hamulce: z przodu tarczowe, wentylowane, z tyłu bębnowe. ABS. Opony 195/65 R 15H. Pojemność bagażnika 256/1597 l. Poj. zbiornika paliwa 70 l. Dł./szer./wys. 4620/1810/1730 mm. Masa własna 1790 kg. Ładowność 620 kg. Masa przyczepy 1900 kg.

VW sharan trendline

Sharan sprawdza się jako ekspresowy pojazd dla siedmiu osób gustujących w przestrzeni życiowej. Chodzi tu, rzecz jasna, o volkswagena w wersji 1.8T trendline.

Na taką charakterystykę tego vana ma zasadniczy wpływ silnik - pięciozaworowe turbo znane już m.in. audi A6 i golfa, mimo że tym razem musi sobie poradzić z prawie 1800-kilogramowym prawie mikrobusem. I radzi sobie, choć wykazuje pewne osłabienie na niskich obrotach. Ale do czasu. Ostatecznie bowiem sharan potrzebuje zaledwie 10,8 s, aby osiągnąć setkę. Rozpędzić się zaś potrafi nawet do 194 km/h. Niestety, kosztem sporego spalania, średnio ok. 11 l/100 km.

Wewnątrz - wygodna, choć za montaż nie daloby się wystawić

FIAT

REWELACYJNE WARUNKI SPRZEDAŻY

maluch, Siena 1,4 i 1,6 , Brawa, Brawo, Marea.

Niskie ceny ubezpieczeń.

MICHNIEWICZ

GDANSK, UL. BAZYNSKIEGO 1 (kolo Halli Olivia), tel. 552-21-31
pon.-pt. 9.00-18.00, sob. - niedz. 11.00-15.00

AUTORYZOWANY SERWIS
GDANSK, UL. PIEKARNICZA 6, TEL. 302-03-52
pon.-pt. 7.00-21.00, sob. 8.00-14.00

NOWY FORMAT

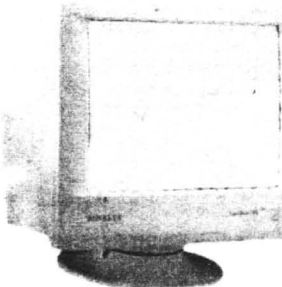
Podczas tegorocznych targów Komputer Expo na stoisku firmy „Ab” zadebiutował nowy 19-calowy monitor firmy CTX. Ze względu na wysokie parametry techniczne, monitor ten jest głównie przeznaczony do zastosowań w profesjonalnych studiach graficznych i projektowych, oraz dla użytkowników o bardzo wysokich wymaganiach jakościowych.

Wprowadzenie nowego formatu monitora wynikało ze zwiększonego zapotrzebowania na monitory 17 - calowe. Dla wielu jednak osób ten format (17 cali) jest trochę za mały a 21 cali za drogi.

W nowym wyrobie CTX zastosowano kineskop najnowszej generacji firmy Hitachi. Komfortowe warunki pracy nawet w bardzo wysokich

rozdzielczościach (1600x1200 / 75 Hz) lokują ten monitor w ścisłej czołówce markowych monitorów. Spełnia on też najbardziej rygorystyczne normy bezpieczeństwa i ergonomii TCO'95.

Jako interfejs z użytkownikiem firma CTX zastosowała bardzo rozbudowany system wyświetlania funkcji na ekranie, umożliwiający regulację poza standardowymi parametrami pracy monitora również regulację, np. konwergencji w dwóch płaszczyznach (pion i poziomy). Monitor objęty jest 3-letnią gwarancją.

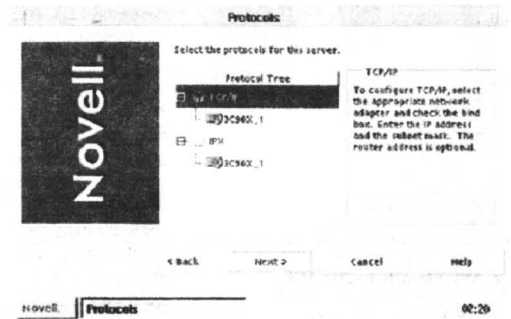
(r)

Polska premiera NetWare 5

Firma Novell poinformowała, że sprzedaż NetWare 5 - w tym wersji polskiej - rozpocznie się najpóźniej 20 września 1998 roku.

Nowy „flagowy” produkt Novella, oparty jest na otwartych standardach Internetu, pozwala klientom na rozszerzenie możliwości sieci i efektywne zarządzanie rozproszonymi aplikacjami na różnorodnych platformach, włącznie

z obsługą standardu komunikacyjnego LDAP v. 3, nowymi funkcjami bezpieczeństwa (technologia klucza publicznego/prywatnego) i obsługa różnych poziomów międzynarodowej krypto-

z siecią WWW.

NetWare 5 jest platformą gotową na nadejście roku 2000, wielokrotnie przetestowaną przed wprowadzeniem na rynek. Obecnie zakończono fazę publicznych testów a sam Novell korzysta już z nowego systemu, który jest zainstalowany na ponad 264 serwerach. Obsługują one tysiące użytkowników, w tym również serwis www.novell.com.

Nowy system operacyjny Novella, oparty na protokole IP, efektywniej wykorzystuje przepustowość

grafii). Ponadto, w skład NetWare 5 wchodzi najszybsza obecnie na świecie Wirtualna Maszyna Javy (JVM).

Do nowego systemu dołączone także oprogramowanie baz danych - Oracle8 (licencja na 5 użytkowników) oraz serwer WWW Netscape FastTrack Server.

Przygotowano także zestawy szkoleń zapoznających potencjalnych użytkowników z nowym systemem.

(p)

Najszybszy Notebook świata

Power Book 63

64MB RAM, 8GD HD, CDX20, 4MB VRAM ekran 14,1 cali - aktywna matryca, wyjście na zewnętrzny monitor SVGA, wyjście video na magnetowid lub telewizor, stacja dyskietek, bateria litowa (opcja x2).

Wydawnictwa encyklopedyczne na CD-ROM-ach są (obok gier) jednym z najczęściej kupowanych programów. Jeszcze kilka lat temu na rynku dostępne były jedynie obcojęzyczne wydania takich tytułów (np. Encarta Microsoftu). Ale w końcu doczekaliśmy się także polskiego wydania Multimedialnej Encyklopedii PWN. Najnowsza edycja 1998 jest już drugim wydaniem tego programu. Po licznych uwagach i postulatach użytkowników pierwszej wersji (1996) poprawiono i zmodyfikowano niektóre jej elementy. Wydanie 1998 oparto - podobnie jak poprzednią wersję - na Małej Encyklopedii PWN. Została ona jednak uaktualniona i poprawiona. Ilustracje pochodzą w większości z 6-tomowej Nowej Encyklopedii Powszechnej PWN.

Na płycie umieszczono około 40 tysięcy haseł ze wszystkich dziedzin wiedzy. Informacje tekstowe wzbogacono 4 tysiącami ilustracji, 40 animacjami, 20 godzinami nagrań dźwiękowych a także 20 minutami sekwencji filmowych.

Hasła encyklopedii powiązane są ze sobą siecią odsyłaczy. Pozwalają one błyskawicznie - za jednym kliknięciem myszy - przeskoczyć od hasła podstawowego do innego powiązanego z nim tematykiem. Daje to prawie

epoki automatycznie zmieniając zawartość galerii.

Użytkownik nowej edycji encyklopedii otrzymuje jej dwie wersje. Może zainstalować nową edycję 1998 lub zaktualizować zasoby posiadanej już encyklopedii z 1996 roku. Dodatkowo do programu dołączona jest aplikacja SuperMemo autorstwa firmy SuperMemo World. Pozwala on wprowadzić do swojej bazy danych interesujące użytkownika hasła. Dzięki temu można je łatwo zapamiętać i przyswoić.

Elektroniczna książka

nieograniczone możliwości poszerzania wiedzy na określony temat.

Każde hasło encyklopedii sklasyfikowano według czterech kryteriów: tematycznego, chronologicznego, geograficznego i określonej kategorii. Dzięki nim użytkownik programu może łatwo posługując się jednym lub kilkoma kryteriami odnaleźć interesujące go zagadnienie. Szukając np. style i kierunki (indeks kategorii) w rzeźbie (indeks tematyczny) włoskiej (indeks geograficzny) XVIII wieku (indeks czasowy) można bardzo precyzyjnie zawęzić pole wyszukiwania haseł.

Efektem tego będzie wyświetlenie tylko informacji spełniających określone kryteria. Inna opcja pozwala zaznaczyć dodatkowe elementy, które poza tekstem wzbogacają hasła encyklopedii. Można dzięki temu wybrać np. tylko terminy zawierające ilustracje, animacje lub filmy. Dodatkową kategorią są tzw. interakcje. Jest to rodzaj modeli ułatwiających zrozumienie podstawowych pojęć z zakresu fizyki, astronomii, matematyki, logiki i ekonomii.

Można w nich zmieniać parametry tych modeli a następnie obserwować zachodzące w nich zmiany. Do interakcji zaliczane są także galerie obejmujące zestawy ilustracji obejmujące swoją tematyką malarstwo światowe, polskie zabytki oraz mapy historyczne.

W trakcie przeglądania np. galerii na dole wyświetlane jest menu pozwalające przenosić się między autorami, krajem pochodzenia i epokami. Zmiana np.

Instalacja encyklopedii w Windows 95 i Windows NT Workstation przebiega automatycznie. Podstawowe pliki programu umieszczane na dysku twardym komputera zajmują około 30 MB.

Objętość encyklopedii spowodowała, że umieszczono ją na dwóch dyskach. Pierwszy instalacyjny potrzebny jest jedynie do umieszczenia programu na twardym dysku. Potem można go schować, a wszelkie pozostałe dane ściągnięte są z drugiego „właściwego” dysku encyklopedii.

Program został dobrze opracowany zarówno pod względem informatycznym jak i merytorycznym a animacje obrazujące budowę zabytków tj. grecki Akropol czy florencki pałac Froszich to prawdziwy majstersztyk. Encyklopedia może stanowić doskonale uzupełnienie tradycyjnej papierowej wersji a nawet całkowicie ją zastąpić.

Wymagania sprzętowe: komputer klasy IBM PC, system Windows 95/Workstation od 4.0 (posiadacze Windows 3.1 i 3.11 for Workgroups mogą zainstalować uaktualnioną wersję 1996), czytnik CD-ROM, karta graficzna i monitor z minimum 16 - bitową paletą barw (High Color), rozdzielczość ekranu minimum 600x800 punktów, 16 - bitowa karta dźwiękowa i głośniki.

Wydawcą encyklopedii jest Pion Publikacji Audiowizualnych Wydawnictwa Naukowego PWN.

Ryszard Pietrzak

Komputer z czujnikiem

i zwiększa bezpieczeństwo, obniżając koszty administrowania sieci i ewentualnej pomocy technicznej.

Pakiet ADM 2.0 stale nadzoruje komputer, wykrywając źródła potencjalnych awarii i błędów, np. wahanie napięcia, potencjalnych pamięci systemowej, błędy dyskowe i brak miejsca na dysku, uszkodzenie wentylatora lub wzrost temperatury.

Informuje on użytkownika i administratora systemu o wykryciu anomalii. Dzięki temu można zareagować z wyprzedzeniem i uniknąć awarii systemu. Przy ostrzeżeniu np. o możliwości uszkodzenia dysku twardego, można na czas sporządzić kopie wszystkich danych.

ADM 2.0 udostępnia także szczegółowe informacje o konfiguracji sprzętowej systemu. Odczytuje dane DMI z BIOS-u i zapewnia scentralizowany dostęp do informacji systemowych, np. o kartach i adresach sieciowych, rodzaju procesora, parametrach BIOS-u itp. Ponadto oferuje on funkcję centralnego uruchamiania i zamykania systemu. Jest to szczególnie istotne w przypadku aktualizacji oprogramowania poprzez sieć. Można wtedy dokonać wszelkich zmian za pomocą jednej stacji centralnej, w czasie mniejszego ruchu np. po godzinach pracy.

(pol)

cd. ze str. 7

Zjawisku temu towarzyszy często stosowanie podwójnej księgowości, przy której zmusza się załogi do zwracania armatorowi wszelkich nadwyżek wynagrodzeń uzyskanych dzięki interwencji ITF, albo też odejmowania ich od przyszłych wynagrodzeń.

Armatorzy, rządy i agenci załogowi zainteresowani wyższym załóg realizują swe interesy także przez rozpowszechnianie kłamstw, pomówień i oszczerstw na temat ITF i jej kampanii przeciwko tanim banderom. Oskarżają oni o dyskryminację marynarzy z krajów ubogich, o „protekcjonizm”, a nawet stosowanie wymuszeń i szantażu. Takim postępowaniem dowodzą jedynie, że ITF stanowi główny problem dla tych, którzy nastawiają się na wyzyskiwanie marynarzy. A owoimi krajami, które zostały ogłoszone przez ITF, krajami tanich bander (FoC) to m.in.: Wyspy Bahama, Barbados, Belize, Bermudy, Birma, Kambodża, Wyspy Kanaryjskie, Kajmany, Cypr, Gibraltar, Honduras, Liban, Liberia, Luksemburg, Malta, Mauritius, Antyle Holenderskie, Panama i Sri Lanka.

ITF jest Międzynarodową Federacją Transportowców. Skupia ona około 500 związków zawodowych z ponad 135 krajów, w każdej części świata. Reprezentuje ponad 5 mln członków związków zawodowych wywodzących

Tanie bandery wchodzą na ląd

się z każdej branży transportu. Blisko milion z nich stanowią marynarze i dokerzy. ITF została założona w 1896 roku w Londynie, przez przywódców europejskich związków zawodowych marynarzy i dokerów, którzy zdali sobie sprawę z potrzeby międzynarodowego zorganizowania przeciw lamistrajkom.

Obecnie, wobec potężnych korporacji globalnych zagrażających zdominowaniu znacznych części branży transportowej, międzynarodowa solidarność potrzebna jest bardziej niż kiedykolwiek. ITF przemawia dzisiaj w imieniu większej ilości pracowników, z większej ilości krajów, niż kiedykolwiek w swej historii.

Co konkretnie robi ITF? Przede wszystkim udziela pomocy i wsparcia wszystkim afiliowanym z nią związkom zawodowym, we wszystkich obszarach branży transportowej, a więc kolejnictwie, transporcie drogowym, rzecznym, w żegludze, branży portowej, rybołówstwie, lotnictwie cywilnym i turystyce. ITF walczy o sprawiedliwość społeczną wobec bezrobocia i ubóstwa, o godziwe wynagrodzenie i warunki pracy oraz bezpieczne i zdrowe środowisko pracy.

Na czele działań ITF w branży morskiej znajduje się realizowana od półwiecza przez związki marynarzy i dokerów, kampania przeciwko przenoszeniu statków pod tanie bandery (FoC). Ze

statystyk wynika, że w 1996 roku statki FoC osiągnęły tonaż 9 mln DWT. Połowa floty nowych tankowców była wówczas zarejestrowana pod tanimi banderami.

Kampania ITF przybiera ostatnio na sile, a to dlatego, gdyż takie instytucje jak Światowa Organizacja Handlu, Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy, tworzą w świecie nowe środowisko w oparciu o wolny rynek, który zwraca wielką uwagę lub całkowicie pomija potrzeby pracowników. Niepokojące jest również to, że zjawisko tanich bander rozszerza się na inne branże.

ITF w oparciu o otrzymywane regularnie informacje i skargi dotyczące norm i warunków panujących na statkach, cyklicznie publikuje raporty o najgorszych armatorach i agentach załogowych. W raporcie podaje się też nazwy firm ubezpieczających statki najgorszej dwudziestki, a także towarzystwa klasyfikacyjne odpowiedzialne za dopuszczanie tych statków do żeglugi. Owe dane powinny służyć nie tylko czynnym zawodowo marynarzom, jako ważne ostrzeżenie przed podjęciem pracy na takich jednostkach, ale także wszystkim

instytucjom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo żeglugi, właścicielom ładunków, firmom czarterującym itp. Najwięcej takich trefnych kampanii żeglugowych znajduje się w takich państwach jak: Grecji, Indonezji, Korei Południowej, Rumunii, Ukrainie, Turcji, Izraelu, Kolumbii, a także USA, Norwegii i Wielkiej Brytanii.

Do osiągnięć ITF można też zaliczyć wydawanie począwszy od 1986 roku Biuletynu Marynarskiego, który obecnie publikowany jest w 14 wersjach językowych, w tym i polskim, w łącznym nakładzie 300 tys. egzemplarzy. W globalną kampanię ITF zaangażowanych jest łącznie 111 inspektorów w 39 krajach na całym świecie. W Polsce działa dwóch takich inspektorów, po jednym w Szczecinie oraz w Trójmieście. ITF corocznie przeprowadza tzw. „Tydzień akcji”, podczas którego bojkotuje statki tanich bander, a przy wykorzystaniu doskonałych prawników odzyskuje zaległe wynagrodzenia dla marynarskich załóg. Dla przykładu w roku 1996 odzyskano 35 mln dolarów, a w rok później rekordową kwotę 37 mln dolarów.

To pozwoliło na zakup drob-

nicowca m/v „Global Mariner”, który od Morza Północnego rozpoczął swoją akcję propagandową. Przed wizytą w Gdyni, gościł w Londynie, Rejkjaviku, Bergen, Kocze i Rydze na Łotwie. Następnie jego trasa wiedzie przez pozostałe porty nadbałtyckie, wschodnie i zachodnie wybrzeże Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej. Kolejnymi miejscami zatrzymań są porty: Azji, Nowej Zelandii, Australii, Indii, Sri Lanki, Pakistanu, Afryki i na koniec zainwie do 11 portów Morza Śródziemnego. W sumie około 18 miesięcy morskiej podróży, z zawinięciami łącznie do 70 portów świata.

Dowódca „Global Mariner” kpt. ż.w. Dave Enever jest zdania, że podczas tak długiej podróży i licznych postojów, statek oraz znajdującą się na nim wystawę odwiedzi łącznie około 150 tys. osób. Wśród nich będą również gościnnie lokalni marynarze, artyści i przedstawiciele miejscowych związków i organizacji zawodowych. Na ile tego rodzaju globalna kampania na rzecz obrony praw pracowniczych odniesie skutek, przekonamy się za kilka lat na podstawie ilości statków, które przestaną pływać pod tanimi banderami.

T.T.

TP zainwestuje

Telekomunikacja Polska w listopadzie wyemituje euroobligacje o łącznej wartości jednego miliarda dolarów. Ich emisja, przeprowadzona równocześnie z publiczną sprzedażą akcji firmy na giełdach w Warszawie i Londynie, będzie największą do tej pory przeprowadzoną przez polską spółkę.

TP, której wartość rynkowa wynosi od 6 do 8 miliardów dolarów, podała wcześniej, że wybrała banki inwestycyjne JP Morgan i Salomon Smith Barney jako organizatorów emisji obligacji. Skarb Państwa chce sprzedać do 25 proc. akcji spółki na rynkach: polskim i międzynarodowym podczas przewidzianej za miesiąc oferty publicznej. Około 10 proc. akcji będzie sprzedanych inwestorom zagranicznym, natomiast pięć proc. inwestorom krajowym.

Dodatkowe 10 proc. akcji może zostać sprzedane albo inwestorom zagranicznym albo krajowym, jeśli popyt na oferowane akcje przewyższy podaż.

Pieniądze z obligacji zostaną przeznaczone na inwestycje. (PB)

KOMPLEKSOWE WYPOSAŻANIE SKLEPÓW I GASTRONOMII

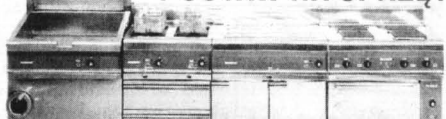
medium sp. z o.o.

Lady chłodnicze, kasy fiskalne, wagi, metkownice

Meble i nowoczesne systemy meblowe

Doświadczenie, rzetelność. Serwis, tel. (058) 620-32-64

DOBRA KUCHNIA POSTAW NA SPRZĘT

RATY LEASING

Gdynia, ul. Portowa 4, tel. 620-02-47, tel./fax 620-30-24
Elbląg, ul. Królewiecka 96, tel. (055) 234-51-46

0,798 m*

* - średnia dzienna odległość dłoni od telefonu

taką odległość trzeba pokonać przy złożeniu zamówienia

Załączamy, ale jedno ogłoszenie nie pozwala powiedzieć wszystkiego o temacie naszej oferty.

Najwyższej jakości wielobarwne materiały reklamowe Twojej Firmy, taniej od zwykłej odbitki ksero!

Dzięki staraniom prawie dwustu osób pracujących w firmie o najstarszych tradycjach wydawniczo-drukarskich na Wybrzeżu, teraz są dostępne dla każdego. Za jedyne sto złotych dziesięć złotych zaprojektujemy i wydrukujemy tysiąc Twoich niepowtarzalnych kalen-

darzyków firmowych o formacie zbliżonym do karty kredytowej.

To naprawdę doskonały sposób, by codziennie przez cały rok towarzyszyć setkom Klientów.

Oczywiście zapłacisz po realizacji zamówienia, a gotowe materiały dostarczymy bezpłatnie.

Jedyne co musisz zrobić, to poświęcić chwilę na jeden telefon, resztą zajmie się nasz Reprezentant Handlowy.

Wystarczy zadzwonić
532-40-03.

WYDAWNICTWO POMORSKIE®

DZIAŁ WYDAWNICTWA REKLAMOWYCH, 83-110 TCZEWO, UL. GDANSKA 32, TEL. 532-40-03

Hotele dla wybranych?

Kraj nasz, a nawet rejony Wybrzeża, które szczególnie licznie odwiedzają turyści, nie dysponują dostateczną ilością miejsc w hotelach. Daleko nam jeszcze do średniego nasycenia miejscami hotelowymi - w przeliczeniu na statystyczny tysiąc gości spoza rejonu. Daleko nam także do średniego europejskiego standardu pokoi hotelowych. Jedyne, w czym dorównujemy krajom zachodnioeuropejskim, to... ceny za dobę hotelową.

Polski potencjał hotelowy, to 925 obiektów pięciogwiazdkowych, 8200 czterogwiazdkowych i ponad 77 000 - o niższych kategoriach. O cenach lepiej nie dyskutować, oto fakty, czyli zestawienia opłat (w złotych polskich) w ośmiu najbardziej reprezentacyjnych polskich hotelach stolicy oraz w ośmiu nieco mniej znanych hotelach w różnych regionach kraju.

1/ Nazwa; 1-osob.; cena; 2-osob.; cena; apartamenty; cena:
1/ Bristol**** 1003 - 1147; 1165 - 1308; 1344 - 4083.
2/ Victoria Inter Continental**** 678; 805; 1551 - 3714.
3/ Holliday Inn Warszawa**** 663; 763; 111 - 1211.
4/ Jan III Sobieski**** 537;

842; 1122.
5/ Forum**** 487; 551; 699 - 847.
6/ Warszawa Marriott Hotel**** 824; 978; 1147 - 4217.
7/ Mercure Fryderyk Chopin**** 645; 717; 896.
8/ Sheraton Warsaw**** 920; 920; 1152 - 6840.
II. Hotel; adres; 1-osob.; cena; 2-osob.; cena; apartamenty; cena:
1/ Cristal*** ul. Lipowa 3, 15-424 Białystok, tel. 058-435435; 150; 180-190; 280 - 300.
2/ Edison*** Baranowo k. Poznania, 62-081 Przeźmierowo, tel. 061-8142751; 282; 330; 550 - 660.
3/ Hotel City, ul. 3 Maja 6, 85-950 Bydgoszcz, tel. 052-228844, fax 052 225266; 250; 300; 350.
4/ Lega Inn*** Chełchy k. Elku 19-300, tel. 087-6104443; 200; 250; 250 - 500.
5/ Leśna*** ul. Bydgoska 1, 86-100 Świecie n. Wisłą 052-3324-4001; 120; 80; 200.
6/ Murat*** ul. Wejherowska 33, 84-240 Reda, tel. 058-6785153; 135-150; 170 - 195; 395 - 440.
7/ Polsko-Niemieckie Centrum Młodzieży, ul. Okopowa 25, 10-075 Olsztyn, tel. 089-5340780; 190; 115 - 125; 270.

Jeden z nie tyle najbardziej słynnych, co osławionych w Polsce (wizytami prezydenta Kwaśniewskiego) hotel Bryza w Juracie

Nie ma po niej śladu w terenie. Tylko część autorów wspomina o tych działach. Drugiej - pod względem siły ognia baterii - broniącego się przez 32 dni 1939 roku Półwyspu Helskiego.

ZATONAŁ OKRĘT, ALE NIE DZIAŁA

Dwa największe okręty wojenne, jakie po odejściu trzech niszczycieli do Anglii, pozostały do obrony polskiego Wybrzeża, miały krótki żywot. Niszczyciel „Wicher” i stawiacz min „Gryf” były bez szansy w spotkaniu z przeważającymi siłami wroga. Już 3 września toną w porcie helskim trafione celnie zrzuconymi bom-

152 mm) - siły ognia. Zbadanie powierzono artylerzyście, por. mar. Edmundowi Pappelbaumowi. Do dyspozycji otrzymał grupę około 100 marynarzy, w tym wielu niezbędnych specjalistów. W warunkach pokojowych zajęła by się takim zleceniem wyspecjalizowana firma, odpowiednio technicznie wyposażona. A tu padły bomby, rozry-

Szczęśliwie nurek uporał się sprawnie z odkręceniem śrub „fundamentowych”, które wiązały działa z okrętem. Potem, remontowane na trzy części, ciężkie elementy przенosił na brzeg dźwig pływający.

Czekała jeszcze prawdziwa droga przez mękę. Armaty ładowano na wagoniki wąskotorowej kolejki, która obsługiwała swoją

Dwa działa, kaliber 120 mm z „Gryfa”, są do obejrzenia w gdyńskim Muzeum Marynarki Wojennej. Ten strzelający duet waży 17650 kg.

bami. „WICHER” POSZEDŁ POD WODĘ.

Inaczej „Gryf”. Osiadł na drie częściowo wynurzony. Trzy działa głównego kalibru (120 mm) nie były uszkodzone. Płynęły za to zbiorniki z paliwem...

Ten właśnie martwy już okręt zainteresował obrońców. Rozkaz dowódcy floty kontradmirała Józefa Unruha, zobowiązał do wykorzystywania broni zatopionych jednostek, bo uzbrojenia było mało. W gruncie rzeczy dowódca wychodził naprzeciw inicjatywom marynarzy, którzy wykorzystywali wszystkie możliwości do zbierania się. Wymontowano więc karabiny maszynowe ze zniszczonych samolotów, działka plot z zatopionych i uszkodzonych okrętów. We wrakach szukano części zamiennych, bo ich na składzie nie było.

To była na ogół broń lekka, choć demontowano też np. działka kalibru 75 mm. Zapadła jednak decyzja, by utworzyć baterię z dział głównych „Gryfa” i wzmocnić słabiotką obronę przeciwdesantową rejonu Jastarni. Byli bowiem zapasy amunicji, byli rezerwowi artylerzyści, rekrutujący się z obu zatopionych okrętów, a też z powołanych rezerwistów. To by był punkt oporu o największej - po baterii cyplovej (działa kalibru

wwały się pociski artyleryjskie, siekły ogniem broni maszynowej, atakujące z lotu koszącego samoloty. Praca mogła być prowadzona wyłącznie od zmroku do świtu. Każdy zaś błysk światła mógł spowodować niemiecki ostrzał lub bombardowanie.

Od problemów technicznych też mogła spuchnąć głowa. I to niejedna. Jak zdejmować te działa? Czy je transportować na odległość 10 km? To było prawie niewykonalne zadanie - napisze w książce „Samotny półwysep” kmdr Włodzimierz Steyer, wówczas dowódca Umocnionego Rejonu Hel. A jednak dokonali tego wyczynu dzięki niewiarygodnemu uporowi i niezwyklej pomysłowości. Bo port helski był wyjątkowo nędznie zaopatrzonej w sprzęt techniczny.

PEŁZANIE PO LEJACH

Doświadczony rusznikarz, chor. mar. Franciszek Jandryszak, powie: co tu mówić o zdejmowaniu dział, skoro problemem było utrzymanie się na przechylonym pokładzie „Gryfa”. Z lin wykonano więc specjalną kratę zabezpieczającą. Ale i tak marynarz asekurował marynarza przy pracy, aby nie upadł. Narzędzie, które wypadło z ręki fruwało do morza. Więc pilnowano ich jak oka w głowie.

siecią obiekty obronne Helu. Ale cóż. Bomby i pociski zniszczyły ten miniaturowy żelazny szlak. Więc zasypywano leje po bombach. Nie było czasu, ani możliwości uzupełnienia brakujących elementów torowiska. Rozbierało więc tor za pociągami i układano go przed lokomotywą. I tak krok po kroku pociąg się toczył, a właściwie pełzał. Miejscami szlak był za wąski. Usuwano więc drzewa, żeby się przecisnąć z wielkogabarytowymi elementami ze stali. To nie wszystko. Tor się kończył, a działa musiały być dostarczone na piaszczystą wydmy. Od czego pomyślnie. Zbudowano odpowiednio mocne sanie z sosnowych belek i ręczną winą przeciągano te wielotonowe ładunki.

W magazynach amunicyjnych Helu były pociski do dział „Gryfa”. Ale nie za wiele. Postarano się więc sięgnąć do komór amunicyjnych zatopionego stawiacza min. Każdy taki pocisk musiał być dokładnie oczyszczony z osadów. Katorżnicza robota. Za to jaki efekt! Bateria dysponowała 1500 pociskami. Było czym strzelać.

BETON SIĘ NIE SPIESZY

Por. rezerwy Henryk Wagner, ze swoimi ludźmi, miał też skomplikowane techniczne zadanie.

cd. na str. 38

Pomóżmy chorej Marlenie

Jeszcze niedawno Marlena była wesołą, zdrową dziewczynką. Rozpoczęcie roku szkolnego tuż po 12. urodzinach przerwała brutalnie choroba. Marlena cierpi na ostrą białaczkę szpikową. Leczona jest w Klinice Pediatrii, Hematologii, Onkologii i Endokrynologii AM w Gdańsku.

Stało się to wszystko tak nagle i niespodziewanie...

Jedyną szansą dla Marleny jest przeszczep szpiku kostnego. Marlena i jej rodzice zwracają się do wszystkich ludzi dobrego serca o wsparcie finansowe, które umożliwi przeprowadzenie tej skomplikowanej i koszt-

townej operacji.

Liczy się każda kwota przesłana na specjalne konto.

KONTO: BIG BG SA I O / Gdańsk 10401208-941039-132 z dopiskiem: „Dla Marleny S.” Dodatkowe informacje udzielane są pod numerami telefonów w Gdańsku (058) 588-29-43 lub (058) 588-29-51.

A bez szaleje...

Na działkach trwają jesienne porządki, opadają liście z drzew, pustoszeją zagonki, wieloletnie rośliny chowają się na zimę. Tymczasem na jednej z działek przy ul. Traugutta w Tczewie zakwitł biały bez. Ciekawe jaki jest tego powód, skoro nocne przymrozki nie zapowiadają rychłej wiosny?

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „MEG”

Starogard, ul. Bucholca 3,
tel. (058) 562 58 07
oferuje do sprzedaży
używany sprzęt budowlany (zachodni)
- sprzętarki śrubowe 3,8 m FLOTTMANN
- miniladowarkę Bobcat 743
- piaskarkę
- zagęszczarkę gruntu 500 kg
- rusztowania aluminiowe
Sprawdzamy również miszyny
na zamówienie.

220804

Sp. z o.o. „POLHOZ” Gospodarstwo Rolne Pogorzala Wies

ogłasza przetarg w dniu 15.10.1998 r.
o godz. 10.00 na sprzedaż następujących maszyn:

- ciągnik C-385
  - ciągnik C-360
  - samochód ŻUK A 06
- oraz przyczepy i inny sprzęt rolniczy.

17/524

83-130 PELPLIN, UL. PODGÓRNA 8

TEL. 536 12 56, 536 12 57

DZIAŁ ZBYTU: TEL. 536 12 58

DZIAŁ MARKETINGU: TEL. 536 36 84

ZAKŁADY MIĘSNE „MICHNA”

Spółka z o.o.

Naszą specjalnością są:

szynka kociowska	•	pasztetowa wiejska
wędzonka pomorska	•	krakowska sucha
boczek wędzony ekstra	•	mielonka podwędzana
bekon grillowy	•	polędwica sopocka

KURS PILOTA WYCIECZEK ZAGRANICZNYCH

uprawnienia państwowe
Wyższa Szkoła Morska w Gdyni
Oddział Zamiejscowy

Malbork, pl. Narutowicza 14, tel./fax (055) 272 30 57
oraz

Gdynia, tel./fax (058) 620 01 31 wew. 418 po godz. 14.00.

17/499

GEERS AKUSTYKA SŁUCHU

- sprzedaż i dopasowanie wielu typów nowoczesnych aparatów słuchowych
- wkładki indywidualne
- sprzedaż ratalna
- możliwość refundacji w woj. gdańskim

BEZPŁATNE BADANIE SŁUCHU

Gdańsk, ul. Powroźnicza 19/20 (obok Zielonej Bramy), tel. (058) 301-11-49
Zapraszamy 9.00-18.00, w soboty 9.30-14.30

098/37001

... STOP ... JEST PROMOCJA ... STOP ...

SKORTEX

zapraszamy do przyjrzenia się naszej ofercie w pełnym asortymencie odzieży roboczej i artykułów BHP

GWARANTUJEMY od lat jakość, trwałość, wytrzymałość dogodnie terminy i dobrą cenę o reszcie możemy porozmawiać

Elastycznie dopasujemy się do potrzeb naszego klienta - w zakresie artykułów BHP

skórtex

zakład pracy chronionej

centrala Braniewo Olsztynski 4 tel. fax 0-55 243-25-62, 243-27-47, 243-26-59

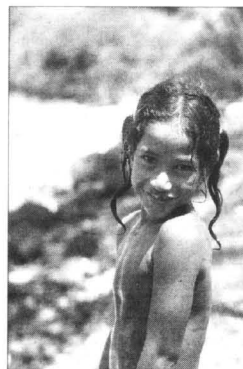
oddziały Elbląg Niska 5 tel. fax 0-55 232-43-29

oddziały Gdańsk Łąkowa 35/38 tel. fax 0-58 301-86-35

oddziały Schem Zwł. Jaszczurczego 7 tel. fax 0-55 277-39-46

Przy zakupach naszych artykułów udzielamy ulgi przy wpłatach na PFRON

SKORTEX

szczęśliwa siódemka

Dołącz do Niej!

Siedem Wybranych Firm nie konkurujących wzajemnie na jednym Kalendarzu Miejskim to siedem razy niższe koszty i siedem razy więcej odbiorców Twojej reklamy.

Ten wielobarwny dwustronny kalendarz planszowy to nie tylko sposób na obniżenie kosztów, ale przede wszystkim gwarancja dotarcia do ponad tysiąca Nowych Klientów.

Dzięki temu w cenie znaczka pocztowego przekazujesz atrakcyjną ofertę, która funkcjonować będzie codziennie przez 365 dni w roku.

Wszystko możesz załatwić nie opuszczając biura, nie musisz nawet wstawać zza biurka. Wystarczy zadzwonić 532-40-03, resztą zajmie się

nasz Reprezentant Handlowy.

Liczymy, że będzie miał okazję przedstawić niezwykle korzystną ofertę na inne kalendarze.

Oczywiście, należność uregulujesz po realizacji zamówienia, a wydrukowane kalendarze dostarczymy bezpłatnie.

Jeżeli jeszcze dodamy, że w tej chwili proponujemy dodatkowe Siedem Procent Rabatu, staje się jasne dlaczego siódemka jest powszechnie uważana za szczęśliwą cyfrę.

Wystarczy zadzwonić
532-40-03.

WYDAWNICTWO POMORSKIE®

DZIAŁ WYDAWNICTWA REKLAMOWYCH, 83-110 TCZEW, UL. GDANSKA 32, TEL. 532-40-03